

GÜMRÜKTE UZMAN GÖRÜŞ

YIL: 7 • SAYI: 18 • Temmuz - Eylül 2008

- 61 Seri Nolu Gümrük Genel Tebliği (Gümrük İşlemleri) Ve Getirdiği Yenilikler
- Yolcu Beraberi Eşya Muafiyetleri
- Ticaretin Kolaylaştırılması: Revize Kyoto Protokolü Ve Hızlı Kargo Gümrük İşlemleri
- Yeni Güvenlik Algılaması Ve Gümrüklerin Değişen Rolü İle Birlikte Topluluk Gümrük Kodunda Getirilen Değişiklikler-1
- Schopenhauer–Nietzsche-Kant Çatışması Ve Türk Milleti'nin Geleceği

Küresel Ekonomik Ve Mali Gelişmeler •

Antrepo Nasıl Açılır? •

Bir Kalkınma Modeli Olarak Mikrofinans Ve Hindistan Örneği

Dış Ticarete İlişkin Verilerin Uluslararası Karşılaştırılması: Armonize Sistem Ve Uluslararası Standart Ticaret Sınıflaması

Varış Ve Kalkış Öncesi Beyan & Konuyla İlgili Dünya Gümrük Örgütü Ve Avrupa Birliği Düzenlemeleri

Gümrük Bulmacası •

Sizce

Tükenmez Kalem

Bizce

9608.10.10.10.00

ÇEŞİTLİ MAMUL EŞYA

Bilyalı kalemler, keçe uçlu veya diğer gözenek uçlu yazı ve işaret kalemleri; mürekkepli kalemler, stilolar ve diğer dolma kalemler; duplikatör kalemleri; dolma kurşun kalemler; dolma kalem ve kurşun kalem sapları ve benzeri saplar; bunların aksamı (kapak ve klipsler dâhil) (96.09 pozisyonundaki eşya hariç).

Bilyalı kalemler:

Sıvı mürekkepli olanlar:

Plastik maddelerden olanlar

İlgili Mevzuat:

1) [32] Haksız Rekabet

Menşe Ülke	G.T.I.P.	Dampinge Karşı Vergi(ABD Doları/Adet)
Çin Halk Cum.	9608.10.10.10.00	0,066
Çin Halk Cum.	9608.40.00.10.00	0,040

İlgili mevzuat 02.03.2004-02.03.2009 tarihleri arasında geçerlidir.
(2004/4 - 02.03.2004-25390 tarih ve sayılı R.G.)

* İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ (2008/5 - 30.01.2008-26772 tarih ve sayılı R.G.)

İthalatçı Beyanı ve Menşe Şahadetnamesi

MADDE 1 - (1) EK-1'deki tabloda yer alan dampinge karşı önleme tabii mallardan, karşılığında belirtilen ülkeler menşeli olanların Serbest Dolaşıma Giriş Rejimi çerçevesinde ithalinde;

a) Önlemin etkisiz kılınmakta olduğu yönünde ciddi şüphe nedeniyle, önlemin etkinliğinin takibinin sağlanmasına dönük incelemeye esas teşkil etmek üzere, EK-2'de yer alan "İthalatçı Beyanı",

b) Menşei konusunda ciddi şüphe bulunması nedeniyle, A.TR Dolaşım Belgesi ibraz edilmiş olsa dahi eşyanın menşeiini tevsik eden belge (menşe şahadetnamesi / EUR.1 veya muadili belge / Form A) ve

c) EK-3'te yer alan "Üretici-İhracatçı Beyanı"

gümrük idaresine ibraz edilir.

- Sevkiyat bazında CIF değeri 500 ABD Dolarını geçmeyen eşya ithalinde bu Tebliğ hükümleri uygulanmaz.

- Bu Tebliğ 31.12.2008 tarihine kadar geçerli olmak üzere 30.01.2008 tarihinde yürürlüğe girer.

GTİP

ÜLKELER

9608.10.10.10.00

Birleşik Arap Emirlikleri, Endonezya

9608.40.00.10.00

2) [79] EFTA Anlaşmasında 'Menşe Kuralı' var.(18.4.92 Mük. RG)

3) [81] İsrail STA'nda 'Menşe Kuralı' var.(18.7.97 Mük. RG)

4) [102] Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği (24.06.2007-26562 tarih ve sayılı RG)

* Ambalaj ürünlerinin geri dönüşümlü olması mecburi bulunmaktadır. Ayrıca geri dönüşüm işaretini taşıyan mecburidir.

Alternatif olmayan ambalajlar dışında, geri dönüşümü ve geri kazanılması teknik olarak mümkün olmayan ambalajların üretilmesi, piyasaya sürülmesi ve ithali yasaktır.

5) [176] Genel düzenlemeler kapsamındaki "Hassas Ürünler" ve "Hassas Olmayan Ürünler"
(25.08.2004-25564 RG)

* Hassas Olmayan Ürün

Vergi ve Fonlar:

Avrupa Topluluğu için GV 0 (01.01.2008)

Az Gelişmiş Ülkeler için GV 0 (01.01.2008)

Bosna Hersek için GV 0 (01.01.2008)

Batı Şeria ve Gazze Şeridi için GV 0 (01.01.2008)

Diğer Ülkeler için GV 3.7 (01.01.2008)

EFTA için GV 0 (01.01.2008)

Fas için GV 0 (01.01.2008)

Gelişme Yolunda Ülkeler için GV 0 (01.01.2008)

Hırvatistan için GV 0 (01.01.2008)

İsrail için GV 0 (01.01.2008)

Kosova için GV 0 (01.01.2008)

Makedonya için GV 0 (01.01.2008)

Mısır için GV 0 (01.01.2008)

Özel Teşvik Düzenlemesi Ülkeleri için GV 0 (01.01.2008)

Suriye için GV 0 (01.01.2008)

Tunus için GV 0 (01.01.2008)

OTV 0 (01.08.2002)

KDV 18 (01.01.2000)

EMY 0 (09.08.2006)

Biz, emeğimiz, geniş hizmet ağıımız ve bilgi birikimimizle başarı hikayenizin arkasındaki güç olmak için varız.

30 yıldır dış ticarete dair ne varsa; bilmeniz, büyümeniz ve ilerlemeniz için...

DIŞ TİCARETİN LOJİSTİĞİ

www.solmaz.com.tr

SAHİBİ:

Gümrük Uzmanları Derneği Adına
Yönetim Kurulu Başkanı
Aynur ÇIRAY

SORUMLU YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ:

Evren YENİ

YAYIN KURULU:

Adem OĞULTARHAN
Damla EŞREFOĞLU
Mehmet UYLUKÇU
Ömür ÖÇLAN
Serkan AYYILDIZ
Yaşam ÇİÇEK

REKLAM YÖNETMENİ:

Serkan AYYILDIZ

GÜMRÜK UZMANLARI DERNEĞİ YÖNETİM

KURULU:

Aynur ÇIRAY
Ebru CAN
Mehmet UYLUKÇU
Koray SOKULLU
Evren YENİ

YÖNETİM ADRESİ:

Yüksel Cad. No: 46 Kat: 4 Kızılay / ANKARA

Tel: (312) 306 89 61
Faks: (312) 311 50 47
E-posta: gud@gud.org.tr
www.gud.org.tr

ABONELİK:

Yıllık 4 adet dergi için abonelik bedeli
KDV Dahil 25,00 YTL'dir.
Abonelik ve ayrıntılı bilgi taleplerinizi,
gud@gud.org.tr e-posta adresine veya
(312) 311 50 47 no'lu faksı iletebilirsiniz.

ISSN:

1303-7722

Gümrükte Uzman Görüş'ün basımı Onur
Matbaacılık Ofset Tanıtım Hizmetleri Ltd.Şti.
tarafından gerçekleştirilmiştir. Ağustos 2008.
Matbaacılar Sitesi 35. Cad. 558. Sk. No: 47
İvedik / ANKARA

Copyright © 2002-2008 Gümrük Uzmanları Derneği
Her hakkı saklıdır.
Yaygın süreli yayındır.
Üç ayda bir yayınlanır.
Dergi'de yayımlanan yazılardaki görüşler yazarlarına aittir.

İÇİNDEKİLER

- 2** Yönetim Kurulundan
- 3** Editörden
- 4** 61 Seri Nolu Gümrük Genel Tebliği (Gümrük İşlemleri) Ve Getirdiği Yenilikler
Aytekin DURSUN
- 7** Yolcu Beraberi Eşya Muafiyetleri
Kerim POLAT
- 12** Ticaretin Kolaylaştırılması:
Revize Kyoto Protokolü Ve Hızlı Kargo
Gümrük İşlemleri
Sinan AKYÜZ
- 22** Yeni Güvenlik Algılaması Ve Gümrüklerin
Değişen Rolü İle Birlikte Topluluk Gümrük
Kodunda Getirilen Değişiklikler-1
Yaşam ÇİÇEK
- 35** Küresel Ekonomik Ve Mali
Gelişmeler
Latif YILMAZ
- 42** Antrepo Nasıl Açılır?
Seçil TİRELİ
- 47** Bir Kalkınma Modeli Olarak Mikrofinans Ve
Hindistan Örneği
Yener YAZAREL
- 54** Dış Ticarete İlişkin Verilerin Uluslararası
Karşılaştırılması: Armonize Sistem Ve
Uluslararası Standart Ticaret Sınıflaması
Ali Murat PALA
- 60** Varış Ve Kalkış Öncesi Beyan & Konuyla
İlgili Dünya Gümrük Örgütü Ve Avrupa Birliği
Düzenlemeleri
Melike DURAN
- 74** Schopenhauer-Nietzsche-Kant Çatışması
Ve Türk Milleti'nin Geleceği
Ali AYGÜN
- 79** Gümrük Bulmacası
Sebahattin KUŞ

YÖNETİM KURULUNDAN

Değerli Okurlarımız,

“Gümrükte Uzman Görüş” adlı dergimizin yeni sayısını takdirlerinize sunuyoruz.

Sekizinci promosyon Gümrük Uzman Yardımcılarının göreve başlaması ile karşıladığımız 2008 yılının ilk yarısını geride bırakırken, gerek 4458 sayılı Gümrük Kanunu’nda değişiklik yapılmasına yönelik çalışmalar gerekse de Yetkilendirmiş Gümrük Müşavirliği müessesesinin oluşturulmasına yönelik çalışmalar merkez teşkilatımızın en önemli gündem maddeleri arasında yer aldı.

Önümüzdeki günlerde Gümrük Kanunu’ndaki değişikliklerin yürürlüğe girmesinin yanında Müsteşarlığımızın daha etkin hizmet vermesini sağlayacak kanuni ve idari düzenlemelerin yapılması en büyük beklentimizdir.

Gümrük Uzmanlarının üzerinde çalıştıkları konularda edindikleri bilgi ve deneyimi diğer uzmanlarla paylaşmaları için Gümrükte Uzman Görüş Dergisi’nin en uygun zemin olduğunu bir kez daha hatırlatıyor; Derneğimizin faaliyetleri ile ilgili öneri, tavsiye ve katkılarınızı bize ulaştırmanızı diliyoruz.

Bu sayımızın yayımlanmasında emeği geçen ve katkı sağlayan tüm meslektaşlarımıza teşekkür ediyoruz.

Yeni sayımızda görüşmek üzere,

Aynur ÇIRAY

Gümrük Uzmanları Derneği Başkanı

EDİTÖRDEN

Sevgili Okuyucularımız,

Gümrükte Uzman Görüş Dergisinin 18. Sayısı ile sizlerle yeniden birlikte olmanın mutluluğu içerisindeyiz.

Bu yıl yayımlanan iki sayının ardından dergimizin gördüğü yoğun ilginin ve gümrük camiası içerisinde gelen olumlu eleştirilerin yayın ekibini olumlu yönde motive ettiğini belirtmek istiyorum. Bu motivasyonun sonucunda dergimizi nasıl geliştirebiliriz ve daha iyi bir noktaya getirebiliriz diyerek yola çıktık ve bu yöndeki tüm fikir ve öneriler ortak bir potada değerlendirilerek Gümrükte Uzman Görüş'ün tasarımına yansıtıldı.

Dergimizin görsel tasarımında yer alan değişiklikleri eminim bu yazıyı okuduktan sonra çevireceğiniz birkaç sayfanın ardından fark edeceksiniz. Yapılan bu değişiklikler ile Gümrükte Uzman Görüş'ün daha estetik ve profesyonel bir görünüme kavuşacağını, fakat bunlardan daha da önemlisi okunması daha kolay ve daha keyifli bir dergi olacağına inanıyoruz. Tabii ki bu konudaki son karar siz değerli okurlarımızdır.

Bu sayımızda gümrük alanında dünyadaki ve ülkemizdeki son gelişmeleri konu alan makaleleri ve ayrıntılı teknik incelemeleri bulabileceğiniz gibi, tabii yerinde ise "sokakta yürüyen sade vatandaş"a gümrük ve dış ticaret alanlarında faydalı ve gerekli bilgileri olabilecek en basit şekilde anlatan yazılara da rastlayacaksınız. Bu açıdan Gümrükte Uzman Görüş'ün gümrük ve dış ticaret bilgisi çok çeşitli düzeylerde bulunan farklı kesimlere hitap edeceğini ve bu yönüyle alanında önemli bir boşluğu dolduracağına inanıyorum.

Bir sonraki sayımızda görüşmek üzere,

Evren YENİ
Editör

61 SERİ NOLU GÜMRÜK GENEL TEBLİĞİ (GÜMRÜK İŞLEMLERİ) VE GETİRDİĞİ YENİLİKLER

Aytekin DURSUN

Gümrük Uzmanı
aytekind@gumruk.gov.tr

Gümrük Müsteşarlığı bünyesinde yürütülen teminat uygulamalarından biri de, 4458 sayılı Gümrük Kanununun 204 üncü ve Gümrük Yönetmeliğinin 651 inci maddesi gereğince BİLGE sistemi çerçevesinde gümrük işlemleri gerçekleştirilen gümrük idarelerinde teminat alınması gereken birden fazla işlem için kullanılabilen götürü teminat sistemidir.

Götürü teminat sistemi uyarınca, belirlenen şartları taşıyanların talebi üzerine, gümrükçe onaylanmış işlem ve kullanımlardan her biri için ayrı ayrı teminat verilmesi yerine, gümrük rejimleri gereğince teminata bağlanması gereken tüm kamu alacaklarını kapsayacak şekilde tek bir teminat verilebilmektedir.

Yalnızca A veya B sınıfı Onaylanmış Kişi Statüsüne sahip olan yükümlülerin yararlanabildiği götürü teminat, 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununun eki (I) sayılı listede yer alan eşyanın ithaliyle ilgili Maliye Bakanlığınca yapılan düzenlemeler saklı kalmak kaydıyla, gümrük işlemlerine ilişkin tüm kamu alacakları için geçerli bulunmakta ve bu kapsamda verilen teminat

tutarından düşüm yapılmak suretiyle takibat yapılmamaktadır.

Götürü teminat uygulanmasına ilişkin işlemlerin usul ve esasları, 61 Seri Nolu Gümrük Genel Tebliği (Gümrük İşlemleri)¹ ile yeniden belirlenmiş bulunmaktadır. 30 Seri Nolu Gümrük Genel

Tebliği (Gümrük İşlemleri)² ni yürürlükten kaldırarak 04.05.2008 tarihinde yürürlüğe giren tebliğ, uygulamada köklü değişiklikler getirmektedir.

Bu yazıda, 61 seri nolu tebliğ ile götürü teminat sistemine getirilen yeniliklerin amaçları açıklanmaya çalışılacaktır.

Götürü teminat uygulanmasına ilişkin işlemlerin usul ve esasları, 61 Seri Nolu Gümrük Genel Tebliği (Gümrük İşlemleri) ile yeniden belirlenmiş bulunmaktadır.

1) 30 seri nolu tebliğin 3 üncü maddesinin (b) fıkrasına göre, götürü teminat tutarının belirlenmesi için, bir önceki yılda (takvim yılı) toplam teminat konusu rejim beyannamelerin teminata konu toplam tutarı esas alınmaktaydı. Ancak, yıl sonuna doğru yapılan başvurularda ibraz edilen bir önceki yıla ait veriler güncelliğini yitirmekte ve teminat tutarının sağlıklı bir şekilde belirlenmesini engellemekteydi. Şöyle ki,

2007 yılının Aralık ayında yapılan başvuruda ibraz edilen 01.01.2006-31.12.2006 dönemine ait bilgiler esas alınmaktaydı. Ayrıca, yılbaşının hemen ertesinde yapılan başvurularda, firmalar aralık ayı sonuna kadar işlem gören beyannamelere ilişkin bilgileri temin etmekte zorlanmaktaydı.

Bu olumsuzlukların giderilmesi amacıyla, esas alınan teminata konu beyanname dönemi, teminat tarihinin 3 ay öncesinden geriye doğru bir yıl olarak belirlenmiştir.

Buna göre, teminat mektubunun 30.06.2008 tarihli olması halinde bilgilerin 31.03.2007-31.03.2008 dönemine ait teminatlı işlemleri içermesi gerekmektedir.

2) 01/01/2005 tarihinde yürürlüğe giren 5234 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanununun 7 nci maddesinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun teminat olarak kabul edilebilecek değerlerin belirtildiği 10 uncu maddesinde yapılan değişiklik uyarınca, kamu kurumlarınca kabul edilecek teminat mektuplarının süresiz olması gerekmektedir.

Bu husus, tebliğin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının ve 2 nolu ekinde yapılan değişiklik ile 61 seri nolu tebliğe aktarılmış olup, götürü teminat kapsamında Gümrük Müsteşarlığı adına halihazırda Ankara Gümrük Muhasebe Birimince saklanan süreli teminat mektupları ile ilgili olarak yapılacak işlemler geçici madde ile belirlenmiştir.

3) 61 seri nolu tebliğin 5 inci maddesi ile gün-

celleme başvurusuna ilişkin esaslar ayrı bir madde olarak düzenlenmiştir. Bu kapsamda, ayrıca, uygulamada güncelleme işlemlerinin tamamlanmasında yaşanan sıkıntılar dikkate alınarak, teminat mektubu tarihinin her bir yıllık süresinden 15 gün önce olan başvuru tarihi 1 ay olarak değiştirilmiştir.

“

...teminata konu beyanname dönemi, teminat tarihinin 3 ay öncesinden geriye doğru bir yıl olarak belirlenmiştir.

”

Ayrıca, 8 inci maddeye yapılan ekleme ile güncelleme işlemlerinin, teminat mektubu tarihinin her bir yıllık süresinin dolduğu tarihe kadar

tamamlanması zorunluluğu da getirilmiş, aksi halde cezai işlem uygulanacağı hükme bağlanmıştır. Böylece süresi içerisinde başvurulmasına rağmen güncelleme işlemlerinin uzun süre tamamlanmaması engellenerek teminat güncellenmeden sistemden faydalanılmasının önüne geçilmiştir.

Buna göre, 01/12/2007 tarihli bir teminat mektubu ibraz edilmesi durumunda, ilk güncelleme için 01/11/2008 tarihine kadar başvuruda bulunulması ve ibraz edilen belgelerde eksiklik tespit edilmesi halinde bu eksikliklerin 01/12/2008 tarihine kadar tamamlanması gerekmektedir.

Diğer taraftan, Avro türünde üst limitten (10 milyon veya 2 milyon Avro) teminat ibraz edilmesi halinde, güncelleme başvurusunun iki yıllık dönemlerde yapılması, esası getirilmiştir.

4) Götürü teminat uygulaması, firma vergi numarası bazında çalışmaktadır. Buna göre, tebliğin ilgili maddesinde belirlenmiş şartları taşıması sebebiyle sistemden yararlanmaya hak kazanan yükümlünün vergi numarası BİLGE

sistemine tanıtılmakta ve yükümlü, beyannamenin tescili aşamasında teminat türünü “götürü teminat” olarak belirlemesi halinde sistemden faydalanmaktadır.

Ancak, götürü teminat sisteminden faydalanan yükümlüler tarafından; mutemetlik sözleşmesi, taşımacılık ilişkisi gibi hususlar öne sürülerek, esasen sistemden faydalanma yeterliliği bulunmayan firmaların da sistemden faydalandırılmasının talep edildiği birçok durumla karşılaşmıştır. Götürü teminatın mantığına ve uygulama esaslarına aykırı olan bu taleplere karşı netliğin sağlanabilmesi için, 61 seri nolu tebliğin 7 nci maddesinde bu yönde eklemeler yapılmıştır.

5) Götürü teminat, gümrükçe onaylanmış işlem ve kullanımlardan her biri için ayrı ayrı teminat verilmesi yerine, gümrük rejimleri gereğince teminata bağlanması gereken tüm kamu alacaklarını kapsayacak şekilde tek bir teminat verilmesini sağlamaktadır.

Bu sebeple, götürü teminat sisteminden faydalanmaya başlayan yükümlüler, sistemden faydalanmaya başlamadan önce BİLGE sistemine dahil olan gümrük idarelerine vermiş oldukları teminatların iadesini talep etmektedirler. Söz konusu işlemler sırasında yaşanan sıkıntıların engellenmesi amacıyla, olay bazında yazışmalara neden olan konu ile ilgili olarak, 61 seri nolu tebliğ ile yine 7 nci maddeye gerekli ifadeler eklenmiştir.

6) Onaylanmış Kişi Statü Belgesinin yenilenmemesi, süresi içerisinde güncelleme başvurusunda bulunulmaması, güncelleme işlemleri için gerekli belgelerin zamanında tamamlanmaması gibi sebeplerle götürü teminattan ya-

rarlanma hakkı askıya alınan yükümlülerin, uzun zaman geçmesine ve kendilerine yapılan bildirimlere rağmen götürü teminatın iptal talebi dahil herhangi bir başvuruda bulunmadıkları görülmüştür.

Bu gibi durumlarda, firmalar tarafından yükümlülüklerinin gerektirdiği şekilde hareket edilmemesi nedeniyle ortaya çıkan belirsizliğin engellenmesi amacıyla 30 seri nolu tebliğde yer alan açıklık, 61 seri nolu tebliğde, 8 inci maddede yapılan değişiklik ile giderilmeye çalışılmıştır.

30 seri nolu ve 61 seri nolu tebliğler karşılaştırıldığında, götürü teminatın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar ile ilgili olarak uygulamada ortaya çıkan aksaklıkları gidermeye yönelik başlıca faklılıklar yukarıdaki gibi açıklanabilir. Ancak, zaman içerisinde, getirilen yeni esasların da yeniden değerlendirilmesine ihtiyaç duyulması kaçınılmazdır.

KAYNAKÇA

- 1 - 4458 sayılı Gümrük Kanunu
- 2 - 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanunu
- 3 - 5234 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
- 4 - 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun
- 5 - 4458 sayılı Gümrük Kanununa bağlı Gümrük Yönetmeliği
- 6 - 30 Seri Nolu Gümrük Genel Tebliği (Gümrük İşlemleri)
- 7 - 61 Seri Nolu Gümrük Genel Tebliği (Gümrük İşlemleri)

1. 04.04.2008 tarihli, 26837 sayılı Resmî Gazetede yayımlanmış olup bundan böyle 61 seri nolu tebliğ olarak anılacaktır.
2. 24.01.2004 tarihli, 25356 sayılı Resmî Gazetede yayımlanmış olup bundan böyle 30 seri nolu tebliğ olarak anılacaktır.

YOLCU BERABERİ EŞYA MUAFİYETLERİ

Kerim POLAT

V.H.K.İ.

kpolat@gumruk.gov.tr

GİRİŞ

Birçoğumuz gerek iş gerekse turistik amaçlarla yurtdışına seyahat etmekteyiz. Yurtdışından da bazı alışverişler yaparak yurda dönüyoruz. Bunun yanında çevremizden de aldığımız siparişler oluyor. Sonuçta belki küçük bir el çantası ile gittiğimiz yurtdışından valizlerle dönmek durumunda kalıyoruz.

Acaba yolcu beraberinde gümrük vergilerinden muaf olarak hangi eşyaları getirebiliyoruz? Hangi eşyaların yolcu beraberinde getirilmesi yasaktır? Hangi eşyalarda kısıtlamalar vardır? Bu çalışmanın amacı bu ve bunun gibi sorunlara cevap aramaktır.

I. MUAFİYETLER

Yolcu beraberinde eşya muafiyetlerini incelemek için öncelikle yolcu ifadesinin tanımını yapmak gerekir. Yolcu ifadesi; Karar'da¹, "Herhangi bir amaçla, (ticaret, memuriyet, tahsil, ziyaret, tedavi veya turizm) kısa veya uzun bir süre kalmak üzere, yabancı bir ülkeden, karayolu, demiryolu, deniz veya hava yollarından biriyle Türkiye Gümrük Bölgesine gelen yabancı bir ülkede oturan Türkler ile yabancılar ve herhangi bir amaç ile gittikleri yabancı ülkeden kesin veya geçici olarak dönen, Türkiye'de oturan Türkler ve yabancılar ile Türkiye'den aynı amaçlarla ve aynı yollarla yabancı bir ülkeye giden benzeri Türk ve yabancıları" olarak tanımlanmaktadır.

Bu çerçevede, vapur ve gemi süvarisi, tayfa ve hizmetlileri, şeftren, kondüktör, biletçi, kontrolör, makinist, ateşçi, gardfren, restoran şefi, şef brigat, garson gibi demiryolu ve yataklı ve yemekli vagon hizmetlileri, otomobil, otobüs, kamyon, uçak, diğer kara, deniz ve hava nakil araçlarının sevk ve idaresinde, yolcu ve eşyalara ait hizmetlerde yolculuk süresince görevli

şahıslar yolcu sayılmamaktadır.

Yolcu beraberisi eşya muafiyetlerinin inceleneceği bu kısım üç bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde zati eşya muafiyeti, ikinci bölümde hediyelik eşya muafiyeti, son bölümde ise vergilerini ödemek suretiyle yolcu beraberinde ithalata yer verilecektir. Her bölümün içinde muafiyetler sıralandıktan sonra, muafiyete getirilen

kısıtlamalar da açıklanmıştır.

1.1. ZATİ EŞYA MUAFİYETİ

Zati eşya, Karar'ın 3/a maddesinde, "kişisel kullanıma özgü, kullanım alanı ve miktarı göz önüne alınarak, ticari amaç için ithal edilmediğinin anlaşılması halinde ithaline izin verilen eşya" olarak tanımlanmıştır.

Bu çerçevede, Karar'ın "Zati Eşya" başlıklı 5 inci maddesi;

“**Zati eşya, Karar'ın 3/a maddesinde, “ kişisel kullanıma özgü, kullanım alanı ve miktarı göz önüne alınarak, ticari amaç için ithal edilmediğinin anlaşılması halinde ithaline izin verilen eşya” olarak tanımlanmıştır.**”

“1) Yolcuların beraberlerinde ya da yolcudan iki ay önce veya altı ay sonraki süreler içerisinde gelen, kendi kullanımlarına mahsus, gayri ticari nitelikteki kullanılmış veya kullanılmamış zati eşya gümrük vergilerinden muaftır.

2) Zati eşya olarak ithal edilecek eşyanın nitelik ve özellikleri ile miktar ve kıymetlerini belirlemeye, özel ve zaruri durumları inceleme ve sonuçlandırmaya Müsteşarlık yetkilidir.”

Hükümlerini içermektedir.

Müsteşarlık, yukarıda yer alan yetkisini zati eşya kapsamında değerlendirilebilecek her eşyayı tahdidi olarak saymak suretiyle oluşturulan “Zati Eşya Muafiyet Listesi” yoluyla kullanmaktadır.

İlk olarak 10.02.2000 tarihinde² oluşturulan bu liste, günümüze kadar pek çok değişikliğe uğramıştır. Son olarak 2007 yılı Ağustos ayında kapsamlı değişiklikler yapılan³ listenin tamamına Müsteşarlığımız web sayfasından erişilebilir.

1.1.1. Kısıtlamalar

Müsteşarlık zati eşya muafiyetine ilişkin birtakım sınırlamalar getirmiştir. Bunlardan büyük kısmı eşyaya uygulanan adet bazında sınırlamalardır. Eşyanın fiziki boyutuna göre sayı olarak sınırlamanın yanında ebat olarak sınırlamalar da mevcuttur. (Örneğin TV 55 ekrana kadar) Ancak bazı eşyalarda çeşitli nedenlerle özel kısıtlamalar getirilmiştir. Bu eşyaların ortak özelliğinin kaçakçılık eğilimi yüksek olan eşyalar olduğu söylenebilir.

- Cep telefonu 2 takvim yılında 1 adet olarak sınırlandırılmıştır.⁴
- Tüketim maddelerinden alkol ve alkol ürünleri ile tütün ve tütün ürünleri, karşılığında belir-

tilen miktarlarla sınırlandırılmıştır.⁵

- Alkol ve alkol ürünleri ile tütün ve tütün ürünleri muafiyetinden 18 yaşından küçük yolcular yararlanmamaktadır.⁶

- Kara hudut kapılarından diğer ülkelere giden ve geri gelen yolcular ile diğer ülkelerden ülkemize gelen ve giden yolcular, seyahat ettikleri ülkede en az 3 gün geçmeden geldikleri ülkeye dönmeleri halinde yolcular için öngörülen alkol ve alkollü ürünler ile tütün ve tütün ürünleri muafiyetinden yararlandırılmamaktadır.⁷

- Evcil hayvanların (kedi, köpek ve kuş olmak üzere toplam 2 adet) yolcunun beraberinde getirilmesi şarttır.⁸

1.2. HEDİYELİK EŞYA MUAFİYETİ

Yolcu beraberinde hediyelik eşya muafiyeti Karar'ın 35 ila 39 uncu maddelerinde düzenlenmiştir. Karar'ın 35 inci maddesi;

1) Yolcular (transit yolcular hariç) tarafından beraberlerinde getirilip ithal edilen gayri ticari nitelikteki hediyelik eşya gümrük vergilerinden muaftır.

2) 1 inci fıkrada belirtilen muafiyet;
a) Ticari miktar ve mahiyet arz etmeyen,
b) Kişinin şahsına ve ailesinin kullanımına mahsus,
c) Hediye edilmek üzere getirilen eşya için uygulanır.

3) (28.03.2006 tarihli 26122 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak aynı tarihte yürürlüğe giren 2006/10180 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile değişik) Kara hudut kapısından diğer ülkelere giden ve geri gelen yolcular ile diğer ülkelere giden ve geri gelen yolcular, seyahat

İlk olarak 10.02.2000 tarihinde oluşturulan bu liste, günümüze kadar pek çok değişikliğe uğramıştır. Son olarak 2007 yılı Ağustos ayında kapsamlı değişiklikler yapılan listenin tamamına Müsteşarlığımız web sayfasından erişilebilir.

ettikleri ülkede en az 3 gün geçmeden geldikleri ülkeye dönmeleri halinde yolcular için öngörülen muafiyet hakkından yararlandırılmazlar.

4) Müsteşarlık, hediye olarak ithal edilecek eşyanın nitelik ve özellikleri ile miktar ve kıymetlerini belirlemeye, özel ve zaruri durumları inceleme ve sonuçlandırmaya, bu hakkın sismal edilmesini önlemek üzere hediye eşya muafiyetini kısıtlamaya yetkilidir.”
Hükümlerini içermektedir.

Söz konusu muafiyet her bir yolcu için toplam gerçek kıymeti⁹ 300 AVRO’yu geçmeyen eşya için uygulanır. Ancak, 15 yaşından küçük yolcularda bu miktar 145 AVRO olarak uygulanmaktadır.

Hediye eşyanın iki ya da daha fazla kalemden oluşması ve toplam kıymetinin yukarıdaki limitleri aşması halinde eşyanın, 300 veya 145 AVRO tutarındaki kısmına muafiyet uygulanır. Karar’ın 36 ncı maddesinde ise, zati eşya muafiyetinde yer alan düzenlemeye paralel olarak, kaçakçılık eğilimi yüksek olan eşyalar karşılığında belirtilen miktarlar ile sınırlandırılmıştır. Bu eşyalar aşağıdaki şekildedir:

a) Tütün ürünleri:

-Sigaralar	200 adet ve
-Sigarillolar	50 adet ve
(herbiri 3gr.dan ağır olmayan purolar)	
-Puro	10 adet ve
-Kıyılmış tütün	200 gr. ya da
(200 yaprak sigara kağıdı ile)	
-Pipo tütünü	200 gr ya da
-Ağız tütünü	200 gr ya da
-Tömbeki	200 gr ya da
-Enfiye	50 gr

b) Alkol ve alkollü içecekler:

- 100 cc’lik	1 şişe ya da
- 70 cc veya 75’lik	2 şişe

c) En fazla 120 ml’lik şişeler içinde beş adet kolonya, lavanta, parfüm, esans veya losyon

d) Kahve	1 kg
- Çözülebilir hazır kahve	1 kg
- Çay	500 gr
- Çikolata	1 kg
- Şekerden mamul yiyecek	1 kg

e) Yolcuların kişisel ihtiyaçlarını karşılayacak miktarda tıbbi malzeme ve ilaç.

Söz konusu muafiyet her bir yolcu için toplam gerçek kıymeti 300 AVRO’yu geçmeyen eşya için uygulanır. Ancak, 15 yaşından küçük yolcularda bu miktar 145 AVRO olarak uygulanmaktadır.

Karar’ın 36 ncı maddesinde düzenlenen bu muafiyet, 35 inci maddede düzenlenen 300 veya 145 AVRO’luk muafiyetten bağımsızdır.

1.2.1.Kısıtlamalar:

- Yukarıda da belirtildiği üzere, Karar’ın 36 ncı maddesinde düzenlenen muafiyet eşyanın karşılığında belirtilen miktarlar ile sınırlandırılmıştır.

- Karar’ın 36 ncı maddesinin (a) ve (b) bendlerinde

yer alan muafiyet 18 yaşından küçük yolcular için uygulanmamaktadır.

- Kara hudut kapısından diğer ülkelere giden ve geri gelen yolcular ile diğer ülkelere giden ve giden yolcular, seyahat ettikleri ülkede en az 3 gün geçmeden geldikleri ülkeye dönmeleri halinde yolcular için öngörülen hediye eşya muafiyetinden yararlandırılmazlar.¹⁰

- Yolcu beraber hediye eşya kapsamında cep telefonu ithali mümkün bulunmamaktadır.¹¹

1.3. VERGİLERİNİ ÖDEMEK SURETİYLE YOLCU BERABERİNDE İTHALAT

Başlığa bakıldığında hem vergi ödeniyor, hem muafiyetten söz ediliyor ikilemi akla gelebilir. Yazımızda söz konusu muafiyete yer verildikten sonra bu konunun neden yolcu muafiyetleri kapsamında değerlendirildiğine ayrıca değinilecektir.

Karar'ın "Vergileri Ödenmek Suretiyle Posta Yoluyla veya Yolcu Beraberinde İthal Edilen Eşya" başlıklı 39 uncu maddesi;

1) 32 ila 38 inci maddeler hükümleri çerçevesinde gümrük vergileri ödenmeksizin ithal edilecek toplam gerçek kıymeti 300 EURO'yu geçmeyen eşya saklı kalmak üzere, yabancı bir ülkeden posta veya hızlı kargo taşımacılığı yoluyla gönderilen ya da 18 ve daha yukarı yaşta ki yolcuların beraberlerinde veya kendilerinden iki ay önce veya altı ay sonraki süreler içerisinde gelip, ticari miktar ve mahiyet arz etmeyen ve her bir sevkiyat ya da yolcu başına kıymeti 1500 EURO'yu geçmeyen eşyadan tek ve maktu bir vergi tahsil edilir.

2) 1 inci fıkrada bahsi geçen sabit oran, eşyanın kıymeti üzerinden %10 olarak uygulanır."

Hükümlerine amirdir.

Görülebileceği üzere söz konusu maddede yolcu beraberinde ithalat ile posta yoluyla gelen eşyayı aynı maddede düzenlemiştir. Bu çalışmanın konusu yolcu muafiyetleri olduğundan, maddenin yalnızca bu kısmına değinilecektir ki, bu kısım italik olarak yazılmıştır.

Yukarıda yer alan madde kapsamında ithal edilecek eşyanın bazı şartları taşınması gerekmektedir. Bu şartları şu şekilde sıralamak mümkündür:

- Yolcunun beraberinde getirilmiş olmalıdır.
- Kişinin şahsına veya ailesinin kullanımına mahsus olmalıdır.
- Ticari miktar ve mahiyet arz etmemelidir.

Bu şartları taşıdığı tespit edilen eşyadan %10 tek ve maktu vergi tahsil edilmek suretiyle eşyanın serbest dolaşıma girişi sağlanmaktadır. Eşyanın kıymetinin 1500 AVRO'yu geçmesi halinde ise, bu eşya Karar kapsamı

dışına çıkmakta ve gümrük vergileri yürürlükte bulunan İthalat Rejimi Kararlarına göre tahsil edilmektedir.

Tek ve maktu vergi tahsil edilmesine karşın, konunun Karar kapsamında düzenlenmesinin, dolayısıyla bu çalışmada da yolcu muafiyetleri çerçevesinde değerlendirilmesinin nedeni, Karar'ın 125 inci maddesidir.

Kararın 125 inci maddesi; "Bu Karar kapsamında gümrük vergilerinden muaf tutulan veya istisna edilen ticari mahiyette bulunmayan eşya için ayrıca kambiyo ve ithalat rejimi tahdit ve takyitleri aranmaz." hükmünü içermektedir.

Görüldüğü üzere, Karar kapsamında gümrük vergilerinden muaf tutulan ve ticari miktar ve mahiyet arz etmeyen eşya için ayrıca kambiyo ve ithalat rejimi tahdit ve takyitleri aranmamaktadır. Örneğin beraberinde kıymeti 1000 AVRO olan kullanılmış 106 ekran LCD bir televizyon getiren yolcunun, İthalat Rejimi Kararı'nın 7 inci maddesi uyarınca Dış Ti-

“ Eşyanın kıymetinin 1500 AVRO'yu geçmesi halinde ise, bu eşya Karar kapsamı dışına çıkmakta ve gümrük vergileri yürürlükte bulunan İthalat Rejimi Kararlarına göre tahsil edilmektedir. ”

“ Karar kapsamında gümrük vergilerinden muaf tutulan ve ticari miktar ve mahiyet arz etmeyen eşya için ayrıca kambiyo ve ithalat rejimi tahdit ve takyitleri aranmamaktadır. ”

caret Müsteşarlığı'ndan izin almasına gerek kalmayacaktır. %10 tek ve maktu vergi tahsil edilmesine karşın, Karar'ın 39 uncu maddesinin yolcuya sağladığı temel avantaj da budur. Yukarıdaki örnekte yolcu mezkur eşyayı düzenlenecek sözlü beyan formuna istinaden, 100 AVRO tek ve maktu vergi ve TRT bandrol ücretini ödemek suretiyle ithal edecektir.

Böylece, çalışmanın başında belirtmiş bulunduğumuz yolcu beraberinde eşya muafiyetlerini üçlü bir ayrıma gitmek suretiyle tamamlanmış bulunuyoruz. Ancak, gümrük mevzuatında düzenlenmemesine karşın, yolcuları yakından ilgilendiren Türk Lirası, döviz ve ziynet eşyası ile bandrol ücretleri konusuna da kısaca değinmekte fayda vardır.

II. TÜRK LİRASI, DÖVİZ VE ZİYNET EŞYASI:¹²

Yolcular, sınırsız miktarda Türk Parasını ve döviz beraberlerinde Türkiye'ye getirebilirler.

Yolcular, 5000.-ABD Doları veya eşiti efektif beraberlerinde yurt dışına çıkarabilirler. Dışarıda yerleşik kişiler ile yurt dışında çalışan Türk uyruklu kişiler, yurda girişlerinde beyan etmiş olmak, Türkiye'de yerleşik kişiler ise bankalardan döviz satın aldıklarını tevsik etmek kaydıyla 5.000.- ABD Doları veya eşitini aşan miktardaki efektif beraberlerinde yurt dışına çıkarabilirler.

Bankalar vasıtası ile yurt dışına Türk parası ve döviz transferi serbesttir.

Türkiye'den yapılacak bir ihracatın bedeli olarak, peşin ödeme yapmak üzere efektif beraberinde getiren yolcuların, yurda girişte bunu deklare etmeleri ve belgelendirmeleri gerekir.

Yolcular, beraberlerindeki kendilerine ait de-

“

Ticari ithalat maksadı dışında yurt dışından getirilecek televizyon, radyo, video, televizyon uydu alıcıları, bileşik cihazlar ve bunların dışında kalan radyo televizyon yayını almaya yarayan her türlü cihazlar için bir defaya mahsus olmak üzere bandrol ücreti tahsil edilmektedir.”

”

ğeri 15.000.-ABD Dolarını aşmayan ve ticari amaç taşımayan ziynet eşyası niteliğinde kıymetli madenlerden ve taşlardan yapılmış eşyayı yurda getirebilirler ve yurt dışına çıkarabilirler. Daha fazla değerdeki ziynet eşyasının yurt dışına çıkarılması, girişte beyan edilmiş olmasına veya Türkiye'den satın alınmış olduğunu tevsik etme şartına bağlıdır.

III. BANDROL ÜCRETLERİ:¹³

Ticari ithalat maksadı dışında yurt dışından getirilecek televizyon, radyo, video,

televizyon uydu alıcıları, bileşik cihazlar ve bunların dışında kalan radyo televizyon yayını almaya yarayan her türlü cihazlar için bir defaya mahsus olmak üzere bandrol ücreti tahsil edilmektedir.

Bandrol ücretleri her yıl Bakanlar Kurulu tarafından belirlenmekte ve Karar olarak Resmi Gazete'de yayımlanmaktadır.

2008 yılı için söz konusu ücretleri gösteren listeye Müsteşarlığımız web sayfasından erişilebilir.

KAYNAKÇA:

- 1) 4458 sayılı Gümrük Kanunu
- 2) 3093 sayılı Türkiye Radyo Televizyon Kurumu Gelirleri Kanunu
- 3) 2000/53 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı
- 4) Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında 32 sayılı Karar
- 5) Gümrük Genel Tebliği (Yolcu İşlemlerine İlişkin Usul ve Esaslar) Seri No:1
- 6) www.gumruk.gov.tr

- 1 Bu çalışmadaki Karar ifadesinden 05.02.2000 tarih ve 23955 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2000/53 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı eki "Gümrük Vergilerinden Muafiyet ve İstisna Tanınacak Haller Hakkında Karar" anlaşılacaktır.
- 2 2000/75 sayılı Müsteşarlık Makamı Onayı
- 3 2007/144 sayılı Müsteşarlık Makamı Onayı
- 4 2008/13 sayılı Müsteşarlık Makamı Onayı
- 5 2006/98 sayılı Müsteşarlık Makamı Onayı
- 6 2006/114 sayılı Müsteşarlık Makamı Onayı
- 7 2006/2 sayılı Müsteşarlık Makamı Onayı
- 8 2008/13 sayılı Müsteşarlık Makamı Onayı
- 9 Gerçek kıymet deyimi Karar'da "taşıma ve sigorta masrafları dışında kalan ve gümrük idarelerince eşya ile ilgili herhangi bir belgeden saptanan veya re'sen belirlenen kıymeti" olarak ifade edilmiştir.
- 10 Karar'ın 2006/10180 sayılı Karar ile değişik 36/3 maddesi.
- 11 2006/242 sayılı Müsteşarlık Makamı Onayı .
- 12 11.08.1989 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında 32 sayılı Karar
- 13 3093 sayılı Türkiye Radyo Televizyon Kurumu Gelirleri Kanunu

TİCARETİN KOLAYLAŞTIRILMASI: REVİZE KYOTO PROTOKOLÜ VE HIZLI KARGO GÜMRÜK İŞLEMLERİ

Sinan AKYÜZ

Gümrük Uzmanı
sinana@gumruk.gov.tr

Hava kargo taşımacılığı, küresel ekonomi içerisinde giderek artan bir şekilde önemli rol oynamaktadır. Gerek elektronik ticaret, tam zamanında üretim (JIT), dış kaynak kullanımı ve küresel üretim ağları gibi ticaret, üretim ve yatırımın yeni şekilleri gerek ileri teknoloji ürünleri ve çabuk bozulabilir nitelikteki eşyanın uluslararası ticareti hava kargo taşımacılığını her geçen gün daha fazla zorunlu kılmaktadır.

IATA (International Air Transport Association)'ya göre, 2005 yılı içerisinde hava yolu ile taşınan kargonun toplam değeri 3.25 trilyon USD'dir. Bu rakam, aynı yıl ihraç edilen toplam 9.14 trilyon USD değerindeki eşyanın (toplam ihraç eşyasının) %35,6'sına tekabül etmektedir. Söz konusu oran geçmiş yıllarda %40 düzeyindeyken,

“

Hava kargo piyasası, dinamik kargo sektörü içerisinde en hızlı büyüyen piyasadır. Boeing verilerine göre, son 30 yıldır hava kargo trafiği, RTK bazında yıllık yaklaşık %7 oranında ve dünya gayrisafi yurtiçi hasılası (GDP) artış hızından 2,3 kat daha hızlı artmıştır.

”

özellikle petrol fiyatlarındaki aşırı yükselmeye birlikte bir miktar düşüş göstermiştir.¹

Hava kargo piyasası, dinamik kargo sektörü içerisinde en hızlı büyüyen piyasadır. Boeing verilerine göre, son 30 yıldır hava kargo trafiği, RTK bazında² yıllık yaklaşık %7 oranında ve dünya gayrisafi yurtiçi hasılası (GDP) artış hızından 2,3 kat daha hızlı artmıştır. Diğer taraftan, hızlı kargo taşımacılığı segmenti

de; lojistik sektörünün dikey bütünleşmesi, dış kaynak kullanımına dayalı dağıtım faaliyetleri, JIT ve elektronik ticaretin giderek yaygın hale gelmesi gibi nedenlerle hava kargo taşımacılığı piyasasına göre daha hızlı bir büyüme kaydetmektedir. Hızlı kargo taşımacılığı segmenti, son on yılda, yaklaşık %12,9'luk yıllık büyüme hızı ile toplam hava kargo trafiği artış hızından iki kat daha hızlı büyümüştür. 1992'de hava kargo

piyasasının %4,1'ini oluştururken, 2005 yılı itibariyle bu payını %11,4'e yükseltmiştir.³

Hava kargo taşımacılığındaki hızlı büyüme ve buna bağlı olarak sektörde faaliyet gösteren operatörlerce dile getirilen çeşitli sorunlar,

Gümrük İşbirliği Konseyini (CCC), bu kapsamdaki gönderilerin hemen tesliminin sağlanması konusunda bir çalışma yapmaya itmiş; bu çalışma sonucunda, hali hazırda birtakım üye ülke gümrük idarelerince başarıyla uygulanan ve diğer ülke gümrük idarelerince yapılacak düzenlemelere esas teşkil edecek birtakım direktifler geliştirilmiştir. Dünya Gümrük Örgütü (WCO) ta-

rafından ilk kez 1994 yılında yayımlanan direktifler, her gümrük idaresine, yapısına en uygun düşen kolaylaştırma derecesini seçebilmeyi sağlayacak bir dizi olanak sunmaktadır.⁴

Dünya Gümrük Örgütü'nün yanı sıra IATA ve CLADEC (The Latin American Association of Express Delivery Companies) gibi bazı kuruluşlar tarafından da tavsiye niteliğinde kararlar yayımlanmıştır. Bağlayıcı bir nitelik taşımayan tüm bu Direktif ve Kararlar ile genel olarak, zamana karşı hassas gönderilerin gümrük işlemlerinde birtakım kolaylıkların sağlanması,

gümrük idareleri ve hızlı kargo operatörleri arasında işbirliği tesis edilmesi ve bilgi teknolojilerinin daha yaygın kullanılmasının özendirilmesi amaçlanmıştır.⁵

Kabul edilmesi zorunlu olan Ana Metin ve Genel

“

Eşyanın gümrük işlemlerinin basitleştirilmesi ve hızlandırılması, hızlı kargo kapsamında gelen veya giden bütün gönderiler için ağırlık, ebat, kıymet operatör tipi veya taşıma türü vb. bakımlardan herhangi bir kısıtlama ve ayrımcılığa gidilmeden uygulanmalıdır.

”

Ek ile taraf olunması ihtiyari olan 10 Özel Ek'ten oluşan ve ülkemizin de taraf olduğu Revize Kyoto Protokolü,⁶ eşyanın gümrük işlemlerinin sonlandırılmasına ilişkin temel prensipleri içerirse de, farklı niteliklerdeki eşyanın gümrük işlemlerinin sonlandırılması için gerekli olan veri elemanlarını veya eşyanın hemen teslimi için gümrük idarelerince izin verilmesine ilişkin koşulları içermemek-

tedir. Bu itibarla, söz konusu Direktifler ve anılan Protokol'de yer alan temel ilkeler birbirini tamamlamaktadır.

Bu çalışmada, bahse konu Direktif ve Tavsiye Kararları'ndan hareketle hızlı kargo gümrük işlemlerinin basitleştirilmesinde göz önünde bulundurulması gerektiği düşünülen 10 temel ilke ortaya konulmuştur. Bu ilkeler; ticaretin kolaylaştırılması, gümrük işlemlerinin basitleştirilmesi ve uyumlaştırılmasına yönelik düzenlemeler getiren Revize Kyoto Protokolü çerçevesinde açıklanmaya çalışılmıştır.

1. Operatör, Gönderi ve Taşıma Türü Bakımından Herhangi bir Kısıtlamaya ve Ayrımcılığa Gidilmesi

Eşyanın gümrük işlemlerinin basitleştirilmesi ve hızlandırılması, hız-

lı kargo kapsamında gelen veya giden bütün gönderiler için ağırlık, ebat, kıymet operatör tipi veya taşıma türü vb. bakımlardan herhangi bir kısıtlama ve ayrımcılığa gidilmeden uygulanmalıdır.

Operatörler arasında herhangi bir ayrıma gidilmemesi, hızlı kargo gönderilerine ilişkin gümrük işlemlerinde yapılacak her türlü kolaylaştırmanın, hava kargo taşımacılığı sektöründe faaliyet gösteren integrators⁷, freight forwarders⁸, all cargo airlines⁹, combination carriers¹⁰, posta kuruluşları gibi bütün operatörlere aynı şekilde uygulanması anlamına gelir. Bununla birlikte, gümrük idarelerince gümrük işlemlerinin basitleştirilmesi ve kolaylaştırması sağlanırken; kontrol, emniyet ve güvenlik gibi tedbirlerin alınmasına yönelik birtakım düzenlemelere gidilmesi de doğaldır. Ancak, bu şekildeki düzenlemelerin de aynı durumda bulunan bütün kişilere eşit bir şekilde uygulanması esas olmalıdır.

“

Gümrük idarelerine kolaylık sağlama için hızlı kargo kapsamında gelen veya giden tüm gönderilerin 4 kategoriye ayrılması tavsiye edilmektedir.

”

2. Gönderilerin Sınıflandırılması

Gönderilerin hangi bilgilerinin mevcut olması gerektiğinin ve hangi gümrük işlemlerine tabi tutulacağına tespitinde gümrük idarelerine kolaylık sağlama için hızlı kargo kapsamında gelen veya giden tüm gönderilerin aşağı-

da belirtilen 4 kategoriye ayrılması tavsiye edilmektedir.

- Kategori-1: Ticari değeri olmayan ve vergiye tabi olmayan mektup ve dokümanlar
- Kategori-2: Düşük kıymetli vergiye tabi olmayan gönderiler
- Kategori-3: Düşük kıymetli vergiye tabi gönderiler
- Kategori-4: Yüksek kıymetli vergiye tabi gönderiler

Dünya Gümrük Örgütü Veri Modeli (WCO Data Model); eşyanın varış, gönderiliş, transit gibi bütün gümrük işlemlerinin sonlandırılması aş-

“

Gümrük kontrollerinin temel amacı, gümrük ve diğer mevzuatın öngördüğü gereklerin yerine getirilmesinin sağlanmasıdır.

”

malarıyla ilgili olarak gerekli standart ve uyumlaştırılmış veri elemanları ile aynı nitelikteki elektronik mesajlara ilişkin bir çerçeve sunmak-

tadır.¹¹ Söz konusu Direktifler’de belirtilen Veri Modeli’ne uygun olarak her bir kategori gönderinin gümrük işlemlerinin sonlandırılması için gerekli olan azaltılmış veri elemanlarına yer verilmiştir. Revize Kyoto Protokolü Genel Eki’nin 3. Bölümü’nde de gümrük idarelerinin, beyannamede yer alması gereken bilgileri vergilerin tahsili ve tahakkuku, istatistiklerin derlenmesi ve gümrük mevzuatının uygulanması için gerekli görülen hususlarla sınırlı tutacağı belirtilmektedir.¹²

Bu şekilde hızlı kargo gönderilerinin sınıflandırılması sayesinde, düşük riskli ve düşük kıymetli gönderilerin daha az kaynak tahsisi ile daha hızlı ve basit bir şekilde gümrük işlemlerinin son-

landırılması sağlanmakta; yüksek risk taşıyan gönderilerin tespiti, kontrolü ve bunlar üzerine odaklanması ise daha kolay hale gelmektedir.

3. “De minimis” Kıymet veya Vergi Miktarı Eşiğinin Belirlenmesi

“De minimis” Latince bir deyim olup, “De minimis non curat praetor” veya “De minimis non curat lex” ifadelerinin kısaltılmış halidir.¹³ “De minimis” deyimini hukuki anlamda “kanunen ihmal edilebilecek öneme haiz bulunan şey” olarak, gümrüksel anlamda “vergi tahakkukunun yapılmadığı veya tahakkuk eden vergiden

vazgeçildiği kıymet veya vergi miktarı” olarak tanımlanabilir. Burada temel nokta, vergi tahsil maliyetinin tahsil edilecek vergi geliri tutarından daha yüksek olabilmesi nedeniyle devletin vergi alacağından vazgeçmesidir.

Revize Kyoto Protokolü Genel Eki’nin 4. Bölümü’nde, altındaki miktarlarda herhangi bir tahsilat yapılmayacak olan minimum bir kıymet ve/veya minimum bir vergi miktarının ulusal mevzuatta belirlenmesi gerektiği belirtilmiştir.¹⁴

“

ABD’ de 2,000\$’ ın altındaki hızlı kargo gönderileri için toplu bir beyanda bulunulması kabul edilmektedir.

”

Bu şekilde bir eşik belirlendiğinde, düşük kıymetli ve düşük riskli her bir hızlı kargo gönderisi için muntazam bir gümrük beyannamesi verilmeden çoğu zaman özet beyan bilgileri üzerinden

eşyanın gümrük işlemleri tamamlanabilmektedir. Bu sayede, hem gümrük idaresi hem alıcı/gönderici hem de hızlı kargo operatörleri için maliyetler büyük ölçüde azalmaktadır.

4458 sayılı Gümrük Kanunu’nun 167 nci maddesinde “De minimis” düzeyi 100 EURO olarak belirlenmiştir.¹⁵ Avrupa Birliğinde ise bu miktar 22 EURO’ dur.¹⁶

4. Sistem Bazlı Bir Risk Analizi ve Yönetiminin Benimsenmesi

Gümrük kontrollerinin temel amacı, gümrük ve diğer mevzuatın öngördüğü gereklerin yerine

getirilmesinin sağlanmasıdır. Risk analizi ve yönetimi sayesinde bu kontroller, düşük risk taşıyan eşyadan yüksek risk taşıyan eşyaya doğru artırılmakta, böylece yasal ticaretin kolaylaştırılması ve en az müdahaleyle yapılması sağlanmaktadır. Gümrük idareleri, yine bu sayede, öncelikleri üzerine yoğunlaşabilmekte ve sınırlı kaynaklarını en riskli olarak değerlendirdikleri alanlara kaydırabilmektedirler.

Revize Kyoto Protokolü Genel Eki'nin 6. Bölümü'nde, gümrük kontrollerinin temel amacının gümrük mevzuatına uyumun sağlanması ile sınırlı olması ve kontrollerin olabildiğince risk analizi ve yönetimi teknikleri kullanılarak selektif bir temelde yapılması gerektiği belirtilmiştir.¹⁷

5. Ön Beyan Sisteminin Kurulması

Hızlı kargo gönderilerinde ön beyan, farklı kategorilerdeki gönderilerin teslim veya gümrük işlemlerinin sonlandırılması için gerekli olan bilgileri içerir bir özet beyan formu, beyanname veya özet rapor ya da bunların elektronik eş değerleri ile yapılabilir. Gümrük idareleri, risk analizi için gerektiğinde daha fazla bilgi de talep edebilir.

Revize Kyoto Protokolü Genel Eki'nin 3. Bölümü'nde ulusal mevzuatın eşyanın varışından önce gümrük beyannamesinin ve tevsik edici belgelerin verilmesini ve tescil edilmesini

veya kontrol edilmesini hükme bağlayacağı belirtilmiştir.¹⁸

Gümrük idaresine beyan bilgilerinin eşyanın varışından önce iletilmesi sayesinde:

- Uygun gümrükleme işlemlerinin uygulanabilmesini sağlamak üzere, gönderilerin varıştan önce kategorilerinin doğru olarak belirlenebilmesi
- Yüksek riskli gönderilerin tespit edilerek daha detaylı belge kontrolü ve/veya fiziki muayene için önceden seçilebilmesi
- 1 inci kategoride yer alan dokümanlar ile 2 nci kategoride yer alan düşük kıymetli vergisiz gönderilerin gümrük işlemlerinin hemen tamamlanarak ilgililere teslim edilebilmesi mümkün hale gelebilecektir.

“

Teminat veya erteleme sisteminin kurulması, eşyanın gümrük vergileri ödenmeden, gümrük idaresince hemen teslimine olarak sağlayacaktır.

”

6. Gönderilerin Toplu Olarak Teslimi ve Vergiye Tabi Gönderiler İçin Periyodik Beyanname Verilmesi

Direktiflerde, vergiye tabi olmayan

düşük kıymetli gönderilerle “De minimis” eşiği üzerinde fakat belirlenecek bir kıymet düzeyinin altında kalan gönderilerin toplu bir beyan

ile gümrük işlemlerinin yapılabilmesi tavsiye edilmektedir. Örneğin, hali hazırda ABD' de 2,000\$' ın altındaki hızlı kargo gönderileri için toplu bir beyanda bulunulması kabul edilmektedir.¹⁹

Ayrıca, gümrük idareleri yüksek kıymetli gönderilerin gümrük işlemlerinin basitleştirilmesi için yetkilendirilmiş veya onaylanmış kişiler için eksik

bilgi ve/veya belge ile beyan, periyodik beyan gibi birtakım özel usuller de öngörebilir. Risk analizi teknikleri ve sonradan kontrol denetimleri ile birlikte, gümrük idaresinin gereklerine uyma hususunda uygun bir sicile ve ticari kayıtlarının idaresi için yeterli bir sisteme sahip olma dahil, gümrük idaresi tarafından belirlenen kriterleri karşılayan, kısacası belli bir güvenliğe sahip olduğu tespit edilen kişilerin özel birtakım basitleştirilmiş usul uygulamalarından faydalandırılabilmeleri mümkün hale gelmiştir.

Revize Kyoto Protokolü Genel Eki'nin 3. Bölümü'nde, yetkilendirilmiş kişiler için gümrük idarelerince:

- Eşyanın tanımlanması için gerekli asgari bilginin temin edilmesi üzerine eşyanın teslimine ve sonrasında tamamlayıcı bir beyan ile

gümrük beyannamesinin tamamlanmasına;

- Eşyanın gümrük işlemlerinin, beyan sahibinin yerinde veya gümrükçe izin verilen diğer bir yerde tamamlanmasına ve buna ek olarak mümkün olduğu ölçüde:

- Eşyanın sık sık aynı kişi tarafından ithal veya ihraç edildiği durumda belirli bir süre içinde tüm ithalat veya ihracat işlemleri için tek bir gümrük beyannamesi verilmesine,

- Vergi ve diğer mali yükümlüklerinin kendilerince tahakkuk ettirilmesine,
- Sonradan tamamlayıcı bir gümrük beyannamesi verilmesi koşuluyla eşyanın kayıt yolu ile rejime geçişine, izin verileceği belirtilmektedir.²⁰

7. Teminat veya Borçlandırma/Erteleme Sistemi Oluşturulması

Gümrük vergilerinin ertelenmesi, hükümetlerce gerek ticari çevrelerin ekonomik olarak gelişmelerinin teşvik edilmesi, gerek birçok ülkede gelir toplayıcı kurumların başında gelen gümrük idareleri üzerindeki yoğun iş yükünün hafifletilmesi için başvurulan önemli araçlardan biridir.

Revize Kyoto Protokolü Genel Eki'nin 4.

Eşyanın teslimi ile gümrük işlemlerinin sonlandırılması işlemlerinin birbirinden ayrılması sayesinde gümrük idarelerinde paranın el değiştirmesinin önüne geçilebilecektir.

Bölümü'nde eşyanın vergilerinin ertelenmesine gümrük idarelerince izin verilebileceği, böyle bir durumda gümrük idarelerince söz konusu kolaylığa ilişkin koşulların belirlenmesi ve ertelemeye mümkün olduğu ölçüde faiz uygulanmadan izin verilmesi gerektiği belirtilmiş, ayrıca erteleme süresinin en az 14 gün olabileceği öngörülmüştür.²¹

Bu şekilde bir teminat veya erteleme sisteminin kurulması, eşyanın gümrük vergileri ödenmeden, gümrük idaresince hemen teslimine olanak sağlayacaktır. Vergiler gümrük idaresince daha etkin ve verimli bir şekilde toplanırken, ticaret erbabının nakit akışını kontrol altına alması, böylece maliyetlerini düşürerek daha rekabetçi bir yapıya kavuşması da mümkün hale gelecektir.

8. Eşyanın Teslimi ile Gümrük İşlemlerinin Sonlandırılması İşlemlerinin Birbirinden Ayrılması

Eşyanın teslimi (release) ve gümrük işlemlerinin sonlandırılması (clearance) kavramları Revize Kyoto Protokolü Genel Eki'nin 2. Bölümü'nde tanımlanmıştır. Buna göre "release", eşyanın gümrük gözetiminden fiziki olarak çıkarılmasını; "clearance" ise, eşyaya ilişkin tüm gümrük işlemlerinin tamamlanmasını ifade etmektedir.²²

Bilgi teknolojileri, gümrük işlemleri ile ilgili kuralları değiştirerek gümrük idarelerinin fiziki ve

mali kontrolleri birbirinden ayırmasına olanak sağlamıştır. Bu sayede eşya, henüz tüm gümrük işlemleri tamamlanmamışken ilgisine teslim edilebilmekte, eşyanın gümrük işlemlerinin tamamlanması ise teslimden sonraki aşamalara bırakılabilmektedir. Örneğin, eşyaya ilişkin beyan bilgilerinin veya belgelerinin eksik olduğu veya eşyanın tarife, kıymet veya menşesine ilişkin tespit işlemlerinin devam ettiği durumlarda eşyanın ilgisine teslimi yapılarak kalan gümrük işlemlerinin sonlandırılması sonraya bırakılabilmektedir.

Revize Kyoto Protokolü Genel Eki'nin 3. Bölümü'nde bu şekilde bir ayırıma imkan verilirken, 5. Bölümü'nde alınacak teminat miktarının nasıl belirleneceği, teminatın şekli ve gerekli yükümlülüklerin yerine getirilmesini müteakip teminatın sonlandırılmasına ilişkin detaylara yer verilmiştir.

Genel olarak, eşyanın teslimi ile gümrük işlemlerinin sonlandırılması işlemlerinin birbirinden ayrılması sayesinde:

- Ticaret erbabının rekabetçi kalabilmesi sağlanabilecek,
- Elektronik ticaret ve just-in-time gibi modern ticaret, üretim ve dağıtım metotları etkin olarak hayata geçirilebilecek,
- Depolama ve sigortalama gibi maliyetlerde

düşüş sağlanabilecek,

- Gümrük idarelerine verilecek teminatlar sayesinde gümrük idarelerinin gelir kaybı riski en aza indirilebilecek,
- Gümrük idarelerinde para kullanımının başka bir deyişle paranın el değiştirmesinin önüne geçilebilecektir.²³

9. Çalışma Saatleri ve Yerlerinin Esnek Hale Getirilmesi

Hızlı kargo taşımacılığı sektörü, genel olarak eşyanın göndericisinden toplandığı günün geçesinde taşınarak -ölü zamanın kullanılması suretiyle- sonraki günün erken saatlerinde alıcısına teslim edilmesi şeklinde faaliyet gösteren bir işleyişe sahiptir. Bu nedenle, gümrük idarelerinin çalışma saatleri ve çalışma yerlerinin esnek olması, birçok piyasada %95'in üzerinde tam zamanında teslim performansı ile çalışan hızlı kargo operatörleri tarafından gönderilerin alıcılarına tam zamanında teslim edilebilmesine büyük katkı sağlayacaktır.

Revize Kyoto Protokolü Genel Eki'nin 3. Bölümü'nde, gümrük idarelerinin ilgili kişinin talebi üzerine ve geçerli sayacakları nedenlerle, bir gümrük rejimi ve uygulamasına ilişkin görevlerin uzakta veya belirlenen çalışma saatleri dışında olanaklara bağlı olarak yerine getirecekleri belirtilmiş, gümrük idareleri tara-

fından bu nedenle tahsil edilecek masrafların sağlanan hizmetlerin yaklaşık maliyetiyle sınırlı tutulacağı ifade edilmiştir.²⁴ Benzer yöndeki bir hüküm söz konusu Protokol'ün "Eşyanın Gümrük Bölgesine Varışı" başlıklı Özel Ek'in "Beyanname Verilmeden Önceki İşlemler" başlıklı 1. Bölümünde de yer almaktadır.²⁵

10. Gümrük İdareleri ve Operatörler Arasında İşbirliği Anlaşmaları İmzalanması

Hızlı ve etkin bir gümrükleme hem gümrük idaresi hem ticaret erbabının çıkarınadır. Bu nedenle, hizmet odaklı modern gümrük idareleri; alıcı, gönderici, tedarikçi, taşıyıcı ve dağıtıcı gibi bir tedarik zinciri içerisinde yer alan tüm aktörlerin kanun ve kurallara uymak isteyen dürüst ve güvenilir birer ortak oldukları ön kabulüyle hareket etmelidir.

Günümüzde, uluslararası ticaret hacminin hızla büyümesi karşısında, gümrük ve ticaret erbabının birbirlerinin hedef ve sorumluluklarını tanımlamak adına etkin bir iletişim ve işbirliği içerisinde girmeleri zorunlu hale gelmiştir. Uyuşturucu madde, Küçük Hafif Silahlar (KHS), Nesli Tehlikede Olan Yabani Hayvan ve Bitki Türlerinin Uluslararası Ticaretine İlişkin Sözleşme (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora - CITES) kapsamındaki hayvan ve bitki türleri ve yasak eşya gibi konularda işbirliği tesis edil-

mesi özellikle gümrük idareleri için de büyük fayda sağlayacaktır.

Revize Kyoto Protokolü Genel Eki'nin 1. Bölümü'nde gümrük idarelerinin işbirliğini artırmak ve ulusal hükümler ve uluslararası anlaşmalara uygun en etkin çalışma yöntemlerinin tesis edilmesine katılımı kolaylaştırmak için ticaret çevreleriyle resmi danışmanlık ilişkileri kuracağı ve bunu sürdüreceği belirtilmiştir.²⁶ Yine 6. Bölüm'de de gümrük idarelerine, ticaret erbabı ile gümrük kontrolü ve işbirliğinin artırılması için mutabakat zaptı imzalamaları tavsiye edilmiştir.²⁷

Yukarıda belirtilen hususların yanı sıra, gönderilerin gümrükleme işlemleri için tayin edilen alanlarda güvenliğin sağlanması, ilave veya ekstra hizmetler için operatörlerce ödeme yapılması, mali teminatlar verilmesi, bilgi ve belgelerin önceden sağlanması, gönderinin kıymetine, içeriğine, satıcı ve alıcı vb. hususlara ilişkin detayların saptanması için yeterli ve gümrük idaresince kabul edilen belgeler ya da eş değer nitelikteki elektronik mesajların belirlenmesi, gümrük idaresine her türlü müştemilat ve kolaylığın sağlanması gibi birçok hususta ticaret erbabı ile stratejik ortaklık, işbirliği veya danışmanlık ilişkisi kurulması sektöre de büyük fayda sağlayacaktır. Bu sayede ticaretin kolaylaştırılması ve artırılması ile toplumun korunması ve refahın yükseltilmesi amaçlarının aynı anda gerçekleştirilmesi mümkün hale gelebilecektir.

SONUÇ

Küreselleşme ve süratle genişleyen uluslararası ticaret, dünyanın birçok bölgesinde ekonomik büyüme ve kalkınmayı hızlandırmaktadır. Dünya Bankası (WB) verilerine göre 1995-2005 yıllarını kapsayan 10 yıllık dönem içerisinde dünya ticaret hacmi, dünya gayri safi yurtiçi hasılası (GDP) artışından yaklaşık iki kat fazla artmıştır.²⁸ Son 40 yıldır en yüksek büyüme hızını kaydeden ve kalkınma düzeyine ulaşan ülkeler ise, dünya ticareti ile en başarılı şekilde bütünleşme sağlamış ülkelerdir.²⁹ Zira bütünleşme daha iyi kaynak tahsisini, daha yoğun bir rekabeti ve verimlilik artışına yönelik baskıları beraberinde getirmiştir.

Günümüz küresel ticaret koşulları içerisinde e-ticaret ve just-in-time gibi modern ticaret, üretim ve dağıtım metotlarına zemin hazırlanabilmesi için gümrüklemeden ve hantal işleyen kontrol işlemlerinden kaynaklanan gecikmeler ortadan kaldırılmalı veya en aza indirilmelidir. Zira; ağır işleyen ve etkinlikten uzak belgelendirme işlemleri, şeffaf ve anlaşılır olmayan hukuki düzenlemeler, sınırlardaki gereğinden fazla zaman kayıpları maliyet artırıcı birer tarife dışı engel oluşturmakta ve düşük tarifelerden, çoklu taşımacılıktan, modern üretim ve dağıtım metotlarından elde edilen birçok kazanımı değersiz hale getirmektedir.

Hızlı kargo taşımacılığı sektörü, global ekono-

miye büyük katkılarda bulunmaktadır. Sektörün işleyişini etkiler nitelikte ağır kısıtlar koyan ülkeler, aynı zamanda şirketlerinin rekabet gücünü de zayıflatmaktadır. Bu kısıtların kaldırılması yalnızca hızlı kargo taşımacılığı sektörüne değil; o ülkedeki ticaretin, yatırımların ve verimliliğin artmasına da önemli katkılar sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

1. <http://www.worldbank.org> "World Bank, World Development Indicators", 2006
2. <http://www.oef.com/Free/pdfs/Final%20Paper%20-%20high.pdf> "The Impact of the Express Delivery Industry on the Global Economy", Oxford Economic Forecasting, March 2005
3. http://www.iata.org/nr/rdonlyres/408082f2-4d5d-427d-9b4f-9ef020cc0142/0/air_freight_prospects_improving.pdf IATA Economics Briefing, "Air Freight 2006-Brighter Skies Ahead"
4. <http://www.boeing.com/commercial/cargo/wacf.pdf> "World Air Cargo Forecast 2006-2007"
5. http://www.wcoomd.org/files/1.%20Public%20files/PDFandDocuments/Procedures%20and%20Facilitation/Immediate_Release_Guidelines_ENG.pdf "Guidelines for the Immediate Release of Consignments by Customs", IRG Version 03/2006
6. <http://www.cladec.org/pdfs/DocumentoPreliminar.pdf> "Express Clearance for Shipments"
7. <http://www.wcoomd.org/kybodycontent.htm>
8. <http://www.wcoomd.org/kybodygach2.htm>
9. <http://www.customs.gov.au/webdata/resources/files/wcofs.pdf> "WCO Fact Sheet-The WCO Customs Data Model"
10. http://en.wikipedia.org/wiki/De_minimis
11. <http://www.gumrukler.gov.tr/E-Mevzuat-PublicAccess/Default.aspx?id=kanun>
12. <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31991R3357:EN:HTML>
13. http://edocket.access.gpo.gov/cfr_2004/aprqr/19cfr128.24.htm "Code of Federal Regulations Title 19 Volume 1", Bureau of Customs and Border Protection
14. http://r0.unctad.org/ttl/technical-notes/TN19_SeparateRelease_fin.pdf "Separating Release from Clearance Procedures", UNCTAD Trust Fund for Trade Facilitation Negotiations Technical Note No.19
15. http://www.iata.org/nr/rdonlyres/408082f2-4d5d-427d-9b4f-9ef020cc0142/0/air_freight_prospects_improving.pdf IATA Economics Briefing, "Air Freight 2006-Brighter Skies Ahead", s.1, (20.05.2008)
16. RTK (Revenue- Tonne- Kilometers), bir kilometrede taşınan bir ton yükten elde edilen geliri gösteren ölçü birimidir.
17. www.boeing.com/commercial/cargo/wacf.pdf "World Air Cargo Forecast 2006-2007", (20.05.2008)
18. WCO Direktifleri için bkz: http://www.wcoomd.org/files/1.%20Public%20files/PDFandDocuments/Procedures%20and%20Facilitation/Immediate_Release_Guidelines_ENG.pdf "Guidelines for the Immediate Release of Consignments by Customs", IRG Version 03/2006, (20.05.2008)
19. CLADEC' in Tavsiye Kararları için bkz: <http://www.cladec.org/pdfs/DocumentoPreliminar.pdf> "Express Clearance for Shipments", (20.05.2008)
20. 06/11/2005 tarih ve 25985 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Revize Kyoto Protokolü için bkz: <http://www.wcoomd.org/kybodycontent.htm>, (20.05.2008)
21. "Integrators" deyimini, eşyanın göndericisinden toplanarak alıcısına kadar teslimi şeklinde bütünlük bir hizmet sunan, başka bir deyişle hizmetin bütünü üstlenen kargo operatörlerini ifade eder.
22. "Freight forwarders" eşyanın farklı satıcılardan toplanarak alıcısına teslimi için kara, deniz, hava yolu taşımacılarını kullanan, aynı zamanda eşyanın taşıma belgelerini hazırlayan ve alıcı ile satıcı arasında tam bir bağlantı sağlayan acemelerdir.
23. "All-cargo airlines" deyimini yalnızca kargo taşıyan, buna karşın yolcu taşımacılığı yapmayan ve gönderinin alıcısına kadar teslim işlemlerini üstlenebilen hava yolu taşımacılarını ifade eder.
24. "Combination carriers", genellikle bir havalimanından diğerine kadar hizmet sunan ve ülke içerisinde kargonun dağıtım işlemlerini yapmayan, başka bir deyişle, sadece taşıma işlemini gerçekleştiren hava yolu yolcu taşımacıdır.
25. <http://www.customs.gov.au/webdata/resources/files/wcofs.pdf> "WCO Fact Sheet-The WCO Customs Data Model", (20.05.2008)
26. Standard 3.12
27. http://en.wikipedia.org/wiki/De_minimis, (20.05.2008)
28. Transitional Standard 4.13.
29. Gümrük Kanunu 04/11/1999 tarih ve 23866 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Kanun için bkz: <http://www.gumrukler.gov.tr/E-Mevzuat-PublicAccess/Default.aspx?id=kanun>, (20.05.2008)
30. <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31991R3357:EN:HTML> Article 1 of Council Regulation (EEC) No 3357/91 of 7 November 1991 amending Regulation (EEC) No 918/83 (Official Journal L 318, 20/11/1991), (20.05.2008)
31. Standards 6.2 - 6.5.
32. Standard 3.25
33. http://edocket.access.gpo.gov/cfr_2004/aprqr/19cfr128.24.htm "Code Of Federal Regulations Title 19 Volume 1", Bureau Of Customs And Border Protection, (20.05.2008)
34. Transitional Standard 3.32
35. Standards 4.15 - 4.17
36. Tanımlar için bkz: <http://www.wcoomd.org/kybodygach2.htm>, (20.05.2008)
37. http://r0.unctad.org/ttl/technical-notes/TN19_SeparateRelease_fin.pdf "Separating Release from Clearance Procedures", UNCTAD Trust Fund for Trade Facilitation Negotiations Technical Note No.19, s. 3, (20.05.2008)
38. Standard 3.2
39. Special Annex A Standard 19,
40. Standard 1.3
41. Standard 6.8
42. <http://www.worldbank.org> "World Bank, World Development Indicators, 2006", (20.05.2008)
43. <http://www.oef.com/Free/pdfs/Final%20Paper%20-%20high.pdf> "The Impact of the Express Delivery Industry on the Global Economy", Oxford Economic Forecasting, March 2005, s. 11, (20.05.2008)

YENİ GÜVENLİK ALGILAMASI VE GÜMRÜKLERİN DEĞİŞEN ROLÜ İLE BİRLİKTE TOPLULUK GÜMRÜK KODUNDA GETİRİLEN DEĞİŞİKLİKLER-1

Yaşam ÇİÇEK | Gümrük Uzmanı
yasamc@gumruk.gov.tr

1.Giriş

11 Eylül ve sonrasında yaşanan terör olaylarından sonra tüm dünyada artan güvenlik kaygısı, her yerde olduğu gibi Avrupa Birliğinde de güvenlik ihtiyacını ön plana çıkaran yaklaşımlara neden olmuştur. Bu gelişmeler, gerek iç pazar ve sınır güvenliği gerekse arz zinciri güvenliğinin sağlanması konusunda gümrüklere atfedilen rolde de önemli bir değişikliği gündeme getirmiştir.

Söz konusu gelişmeler, aynı zamanda sorunların ulusal sınırları çoktan aşarak küresel bir nitelik kazandığını ve çözüm için de uluslararası işbirliğinin aranması ve hatta uluslararası mekanizmaların geliştirilmesi gereğini ortaya koymaktadır. Bu tür çabalara örnek olarak, uluslararası örgütler arasında Birleşmiş Milletler ve Dünya Gümrük Örgütü'nün çalışmaları ile bir uluslararası yapılanma olarak Avrupa Birliğinin ortaya koyduğu modeller gösterilebilir.

Bu nedenle, Avrupa Birliğinde gümrüklerin rolünü, işlevini ve gümrük kurallarını belirleyen Topluluk Gümrük Kodunda bir değişikliğe ne-

den ihtiyaç duyulduğu, bu kapsamda gündeme getirilen Avrupa Birliği Gümrük Güvenlik Programı ve "Yetkilendirilmiş Yükümlü" kavramının hangi ihtiyaçtan kaynaklandığının belirlenmesinin, gümrüklerin değişen rolünün ortaya konması açısından büyük önem arz ettiği düşünülmektedir.

“

11 Eylül ve sonrasında yaşanan terör olaylarından sonra tüm dünyada artan güvenlik kaygısı, her yerde olduğu gibi Avrupa Birliğinde de güvenlik ihtiyacını ön plana çıkaran yaklaşımlara neden olmuştur.

”

Bu sayıda, yukarıda kısaca belirtilen yeni ihtiyaçlara ve bu kapsamda Topluluk Gümrük Kodunda getirilen ilk kapsamlı değişikliklere yer verilecek olup; önümüzdeki sayılarda yayımlanması düşünülen diğer bölümlerde ise Yetkilendirilmiş Yükümlü uygulaması ile Modernize Gümrük Kodu ile getirilen değişiklikler ve yenilikler ele alınacaktır.

1.Yeni Güvenlik Algılaması

New York, Madrid ve Londra'da yaşanan terörist saldırılar, üzerinde yaşadığımız dünyada özellikle güvenlik algılamalarında bazı değişiklikler meydana getirdi. Terörizme karşı mücadele ve vatandaşların güvenliği artık önemliden de öte stratejik bir mesele olarak ele alınmaya başlandı.

Günümüzde yaklaşık, yıllık bazda 1,6 milyar tonluk kargo deniz yoluyla, 8 milyon tonluk kargo ise havayoluyla Avrupa Birliğine ve Avrupa Birliğinden dışarıya taşınmaktadır. Dünya üzerindeki konteyner trafiği açısından bakılacak olursa, 2005 yılında 104 milyon olan konteyner sayısının, 2010 yılında 400-460 milyona, 2015 yılında ise 510-610 milyona çıkması beklenmektedir. Böylesine yoğun bir eşya trafiğinin yaşandığı bir dünyada, uluslararası arz zincirine yönelik bir terörist saldırının, uluslararası taşımacılığı durma noktasına getirebileceği, limanların ve havaalanlarının kapanması gibi dünya ekonomisine çok olumsuz etkileri olabileceği düşünülmektedir.¹

Bu çerçevede, ciddi ve yeni bir sorun olarak; tüketicilerin ve iş dünyasının yarar sağladığı mevcut sistemi sürdürerek, ticaret ve taşımacılık sistemini terörizme karşı koruyacak etkin bir önlemler paketinin nasıl başarıyla tasarlanıp uygulamaya konulacağı sorusu önem kazanmış bulunmaktadır.

Güvenlik algılamasındaki değişiklik genel olarak iç pazar, sınır, lojistik ve arz zinciri güvenliği olarak ele alınmaktadır.

1.1. İç Pazar ve Sınır Güvenliği

İç pazarın unsurlarına geçmeden önce, neredeyse eş anlamlı kullanılan, fakat önemli anlam farkları bulunan “ortak pazar”, “tek pazar” ve “iç pazar” kavramlarını tanımlamanın yararlı olacağı düşünülmektedir.

Ortak pazar, ulusal pazarları gerçek bir iç pazara olabildiğince yakın koşullarda bir tek pazarda kaynaştırma niyetiyle, Topluluk içi ticaretin önündeki engelleri kaldırmayı amaçlayan ekonomik bütünleşmede bir aşamadır.²

Avrupa Topluluğunu kuran Roma Antlaşmasının 2 nci maddesinde geçen “Topluluk ortak bir pazar kurarak ve üye devletlerin ekonomik politikalarını yakınlaştırarak bütün toplulukta ekonomik faaliyetlerde uyumlu bir gelişmeyi, sürekli ve dengeli bir genişlemeyi, istikrarda artışı, yaşam standartlarında hızlı bir yükselişi ve Topluluğa üye devletler arasında daha yakın ilişkileri teşvik etmeyi görev bilir.” ifadesi ekonomik entegrasyonda önemli bir aşama olarak “ortak pazarın” önemine işaret etmektedir.

“

Günümüzde yaklaşık, yıllık bazda 1,6 milyar tonluk kargo deniz yoluyla, 8 milyon tonluk kargo ise havayoluyla Avrupa Birliğine ve Avrupa Birliğinden dışarıya taşınmaktadır.

”

Avrupa Topluluğunu kuran Antlaşmanın “tek pazar” kavramını pek önemsemediğini belirtmek gerekir. Söz konusu antlaşma, genel olarak ortak pazar aşamasına ve onun sonucu olan, 14 üncü maddesine göre “malların, kişilerin, hizmetlerin ve sermayenin bu Antlaşmanın hükümlerine uygun serbest dolaşımının sağlandığı iç sınırsız bir alan”ı kapsayan “iç pazar” a göndermede bulun-

maktadır.³

Ortak pazarın kurulması öncelikle, Topluluk kurulmadan önce, üye devletler arasında var olan tüm ithalat ve ihracat vergilerinin kaldırılmasını gerektiriyordu. Ancak iç pazarı andıran bir ortak pazar yaratmak, yalnızca katılımcı devletler arasında ticaretin serbestleştirilmesini ima etmez; üretim faktörlerinin, emeğin, sermayenin ve

hizmetlerin serbest dolaşımını da gerektirir.⁴ Bütün bu süreçler, iç pazarın tamamlanması ve ortak pazarın kurulması ile paralel gitmektedir.

Buradan hareketle, ortak pazarı, üye ülkeler arasında gümrük vergilerinin kaldırıldığı ve üretim faktörlerinin

serbest dolaşımının sağlandığı bir ekonomik entegrasyon aşaması; iç pazarı ise, bu entegrasyon sonucunda oluşan iç sınırları olmayan bir alan olarak tanımlamak mümkün görünmektedir.

Bu nedenle iç pazarın öğeleri olarak kabaca, bu alanın içinde yaşayan kişilerin oluşturduğu halk veya toplum ile diğer üretim faktörlerinin serbest dolaşımının arkasındaki en önemli unsur olan iş veya ticaret dünyasını belirlemek yerinde olacaktır.

Bütün bu açıklamaların sonucu olarak, iç pazarın güvenliği dendiğinde, işte bu iki temel öğenin güvenliğinin anlaşılması gerekir. Yani, iç pazarın içinde yaşayan halkın güvenliği ile iç pazarın oluşmasında en temel dinamiği oluşturan iş ve ticaret dünyasının güvenliği.

Sınır güvenliği kavramı ise, iç pazarın doğal bir sonucu olarak karşımıza çıkmaktadır. İç paza-

“

Gümrük idarelerinin karşı karşıya kaldığı en önemli sorun, tacirlerle toplum arasında yaşanan ve bu iki kesimin kendi gereksinmelerinden kaynaklanan birbiriyile çatışmalı taleplerinden ileri gelmektedir.

”

rın güvenliğinin sağlanabilmesi için öncelikle sınır güvenliğinin etkin bir şekilde sağlanması gerekmektedir.

Ticaretin küreselleşmesi ve serbestleşmesi, ticaretin ve tam zamanında (JiT) (Just in time) dağıtımın hacmindeki artış, ürünlerin ve nakliye hizmetlerinin karmaşık yapısı, elektronik ticaretin büyümesi ile birlikte gümrük idarelerinin önüne yeni sorunlar getirdi. Gümrük idarelerinin karşı karşıya kaldığı en önemli sorun, tacirlerle toplum arasında yaşanan ve bu iki kesimin kendi gereksinmelerinden

kaynaklanan birbiriyile çatışmalı taleplerden ileri gelmektedir. Gümrük idareleri ticaret dünyasının geldiği noktanın bir gereği olarak, sınırlardan giderek artan miktarlarda mal geçişini yönetmek durumunda kalmaktadır. Bu zorunluluk, maliyetleri düşürme ve gecikmeleri en aza indirme gereğinin getirdiği baskıyla, bir yandan alternatif kontrol yöntemlerini diğer yandan

“

Yeni güvenlik algılamasının oluşmasına yol açan önemli etkenlerden birisi olan arz zinciri güvenliği, lojistikte meydana gelen gelişmeler ve bu gelişmelerin arz zinciri yönetimine yaptığı katkı çerçevesinde ele alınabilir.

”

halk sağlığının korunması ve çeşitli güvenlik sorunlarını gündeme getirmektedir.⁵

Geleneksel olarak gümrüklerin başlıca fonksiyonu Topluluk bütçesine katkı yapan gümrük ve tarımsal vergilerin toplanmasıydı. Bu fonksiyon önemini hala korumakla be-

raber, günümüzde gümrükler artık küreselleşme sürecinin önemli bir partneri haline gelmeye başlamış ve uluslararası ticareti yönetebildikleri

ölçüde ülkelerin ve firmaların rekabet edebilirliklerini artıran işlev üstlenmeye başlamışlardır.

Gümrüklerin eşit derecede önemli bir işlevi de korumadır. Gümrük idareleri, kamu düzenini ve ticaretin işleyişini tehlikeli ve hatta yasa dışı ticaretin etkilerinden korumakla görevlidirler. Gümrük idareleri bu görevlerini sınır denetimlerini tüm gümrük bölgesini içerecek şekilde yaparak yerine getirirler.

Toplumun çeşitli kesimlerinin gümrük idarelerinden önemli talepleri ve beklentileri olması, geleneksel gelir toplama işlevinin yanında, gümrüklere yeni işlevler yüklemiştir. Kamu sağlığının ve çevrenin korunması, suç eylemlerine ve kara paranın aklanmasına karşı mücadele, kaçakçılıkla mücadele, gümrük idarelerinin toplumun çıkarlarını korumaya yönelik olarak üstlendikleri yeni görevleridir.

1.2. Lojistik ve Arz Zinciri Yönetimi

Yeni güvenlik algılamasının oluşmasına yol açan önemli etkenlerden birisi olan arz zinciri güvenliği, lojistikte meydana gelen gelişmeler ve bu gelişmelerin arz zinciri yönetimine yaptığı katkı çerçevesinde ele alınabilir.

İşletme yönetimi ve lojistik kavramının gelişimin-

“

Arz zinciri yönetimi ve işbirliğinin gelişmesinin, bütün aktörleri birbirine bağlayan bilgi teknolojilerinin uygulanmasıyla birlikte dağıtım süresini büyük ölçüde düşürdüğü görülmektedir.

”

de büyük rol oynayan ABD’de 1900’lü yılların başlarında “üretim” ağırlıklı olan iş anlayışı ve pazar yapısı, 1930’lardan sonra “satış” ve 1950’li yıllarla birlikte “pazarlama” merkezli bir yönelim göstermiştir. 1980’li yıllardan itibaren hizmet anlayışı hızla gelişirken müşteri odaklılık ve pazar merkezli hareketler

değer kazanmış, lojistik kavramının tarihsel gelişimi içerisinde hammaddeden nihai müşteriye ulaşan tüm akış zinciri, günümüzde “arz zinciri yönetimi” anlayışına geçmiştir.⁶

İşletmeler açısından lojistik; hammadde, yarı mamul ve hazır parçaların üretim ortamına taşınması (fiziksel tedarik - giriş lojistiği); sonrasında bunların iş istasyonlarına ve tezgahlara taşınması (kurum içi malzeme akışı ve elleçleme); nihayetinde ise, çıkış ambarından dağıtım kanallarına ve müşterilere kadar fiziksel dağıtım (çıkış lojistiği) olmak üzere üç aşamalı bir süreçten oluşmaktadır. Bu üç aşamalı ve birbirleriyle bağlantılı olarak gelişen yapı, tek bir çatı altında arz zinciri olarak toplanmaktadır. Tedarikçiden-tedarikçiye aşamasından, müşterinin müşterisi aşamasına kadar hammadde ve parça tedariki, üretim ve montaj, depolama ve envanter dağıtım, sipariş girişi ve sipariş yönetimi, tüm kanallarda dağıtım ve teslim ve tüm bu aktivitelerin bilgi sistemleri ile gözlenmesi şeklindeki faaliyetler,

“

Gümrük idareleri açısından uluslararası arz zinciri ihraç amacıyla bir eşyanın üretiminden, o eşyanın başka bir gümrük bölgesindeki alıcısına teslim edilene kadarki süreci temsil etmektedir.

”

arz zinciri (supply chain) olarak adlandırılan bir akış içerisinde gerçekleştirilmektedir.⁷

Arz zinciri yönetimi ve işbirliğinin gelişmesinin, bütün aktörleri birbirine bağlayan bilgi teknolojilerinin uygulanmasıyla birlikte dağıtım süresini büyük ölçüde düşürdüğü görülmektedir. Artık çok sayıda mal, daha büyük bir hızda ve zamanında alıcısına teslim edilebilmekte; bu nedenle gümrük idarelerinden arz zincirinin önemli bir ögesi olarak ticareti kolaylaştırması beklenmektedir.

Üretim kapasitesinde meydana gelen artışlar ve bu üretime olan talep sayesinde, hızlı dağıtımlar çok yönlü ulaştırma ve elektronik ticaretin gelişmesiyle birlikte büyük boyutlara ulaştığı gözlenmekte ve bu gelişmenin tam zamanında üretim ve dağıtım sistemlerinin küreselleşmesinde yansımalarını bulduğu görülmektedir. Bu koşullar altında, basit, öngörülebilir ve tek tip gümrük kontrollerinin ve gümrük işlemlerinin uygulanması giderek bir zorunluluk haline gelmektedir.⁸

Gelinen bu noktada iş dünyası, gümrüklerden daha fazla etkinlik, daha iyi hizmet ve daha büyük üretkenliğe katkı sağlayacak işlevler beklemektedir. Ulaştırma maliyetleri, çevre düzenlemeleri, bilgiye kolay ulaşım, sınır kontrollerini de içeren bütün bir işlem sürecinin öngörülebilirliği, bütün bunlar iş dünyasına yeni fırsatlar sunmada ve rekabet avantajı yaratmada önemli bir yer teşkil etmektedir.

1.2.1. Uluslararası Arz Zinciri Ve Emniyet Olgusu

Gümrük idareleri açısından uluslararası arz zinciri ihraç amacıyla bir eşyanın üretiminden, o eşyanın başka bir gümrük bölgesindeki alıcısına teslim edilene kadarki süreci temsil etmektedir. Uluslararası arz zinciri belirgin tanımlanabilir bir varlık değildir. Çeşitli ticaret endüstrisi kısımlarını temsil eden kişilerden oluşan bir dizi geçici ve amaca yönelik olarak kurulmuş yapılardır. Çoğu durumlarda söz konusu kişilerin hepsi bilinmekte ve uzun vadeli bir ilişki mevcut olabilmektedir, ancak pek çok durumda kişiler sık sık değişebilmekte veya yalnızca tek bir sevkiyat için bir araya gelebilmektedir.

Uluslararası arz zincirinin bu karmaşık ve çoğu zaman öngörülemeyen unsurlar barındıran yapısı, güvenlik algılamasında değişikliğe yol açmış ve uluslararası ticaretin güvenliğinin sağlanabilmesinin, öncelikle arz zincirinde güvenlik ve emniyetin sağlanabilmesini gerektirdiği gündeme gelmiştir.

Arz zincirinde güvenliğinin sağlanabilmesi içinse zinciri oluşturan tüm halkaların tanınması, sorumluluklarının bilinmesi ve bunların aynı sistem içinde kontrol ve takibinin yapılabilmesini mümkün kılacak güvenlik boyutlu yeni bir gümrük yapılanmasının oluşturulması gerekmektedir.

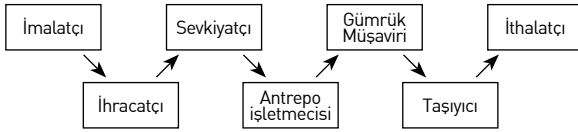
“

Arz zincirinde güvenliğinin sağlanabilmesi içinse zinciri oluşturan tüm halkaların tanınması, sorumluluklarının bilinmesi ve bunların aynı sistem içinde kontrol ve takibinin yapılabilmesini mümkün kılacak güvenlik boyutlu yeni bir gümrük yapılanmasının oluşturulması gerekmektedir.

”

1.2.2. Uluslararası Arz Zinciri İçerisindeki Paydaşlar

Uluslararası arz zincirinde, bu zincirin belli kısımlarından sorumlu çeşitli paydaşlar vardır. Arz zinciri emniyetinin değerlendirilebilmesi için, kişinin arz zinciri içerisindeki sorumluluğuyla bağlantılı çeşitli şartlar yerine getirilmelidir. Gümrük açısından, kişilerin ve arz zinciri içerisindeki farklı sorumluluklarının çeşitliliği bu nedenle aşağıda gruplandırılmıştır.⁹

İmalatçının uluslararası arz zincirindeki sorumluluğu aşağıdaki gibidir:

- Ürünleri için güvenli ve sağlam bir üretim süreci sağlama.
- Müşterilerine ürünlerinin güvenli ve sağlam akışını (tedarikini) sağlama.

İhracatçı, adına ihracat beyannamesi tescil edilen ve beyannamenin kabul edildiği sırada eşyaya sahip olan veya eşya üzerinde benzer tasarruf hakkı bulunan kişidir. Eşyanın sahipliği veya benzer tasarruf hakkı ihracatın dayandığı sözleşmeye göre gümrük bölgesi dışında yerleşik bir kişiye ait olması durumunda, ihracatçı olarak gümrük bölgesi içerisinde yerleşik olan sözleşme tarafı kabul edilecektir.

İhracatçının uluslararası arz zincirindeki sorumluluğu aşağıdaki gibidir:

- İhracat beyannamesinin ihracatçı tarafından tescil edilmesi durumunda, ihracat beyannamesinin doğruluğu ve süresi içinde tescil edilmesinden sorumlu olma.

- İhracat beyannamesinin ihracatçı tarafından tescil edilmiş olması durumunda, çıkış özet beyanda bulunan bilgileri içeren bir ihracat beyannamesi tescil etme.
- Taşıyıcıya, sevkiyatçıya veya gümrük müşavirine eşyanın güvenli ve sağlam akışını (tedarikini) sağlama.

Sevkiyatçı, uluslararası ticarete ihracatçı ithalatçı veya başka bir kişi adına eşyanın nakliyesini düzenleyen kişidir. Bazı durumlarda sevkiyatçı bu hizmeti kendisi yürütmekte olup taşıyıcı olarak davranmaktadır. Bir sevkiyatçının olağan faaliyetleri arasında gümrük gereksinimlerini karşılayacak belgeleri elde etme, kontrol etme ve hazırlama bulunur.

Sevkiyatçının uluslararası arz zincirindeki sorumluluğu aşağıdaki gibidir:

- Taşıma formalitelerini uygulama.
- İlgiliyse, eşyanın güvenli ve sağlam bir şekilde nakledilmesini sağlama.
- İlgiliyse, özet beyanla ilgili kuralları mevzuata uygun bir şekilde uygulama.

Antrepo işletmecisi bir gümrük antreposu veya geçici depolama yeri işletmeye yetkili kişidir. Bir antrepo işletmecisinin uluslararası arz zincirindeki sorumluluğu aşağıdaki gibidir:

- Eşyanın, gümrük antreposu veya geçici depolama yerinde bulunduğu sürece, gümrük gözetiminin dışına çıkarılmamasını sağlama.
- Gümrük antrepoculuğu veya geçici depolama kuralları tarafından kapsanan eşyanın depolanmasına ilişkin yükümlülükleri yerine getirme.
- Gümrük antreposu veya geçici depolama yerine ilişkin yetkilendirmede belirtilen özel

koşullara uyma.

- Dışarıdan izinsiz girişlere karşı depolama alanının yeterli derecede korunmasını sağlama.
- Eşyanın niteliğinin değiştirilmesiyle sonuçlanabilecek izinsiz erişimlere karşı yeterli koruma sağlama.

Gümrük müşaviri, gümrük temsilcisidir. Bir gümrük müşaviri gümrükle ilgili faaliyette bulunan bir kişi (örn. İthalatçı veya ihracatçı) hesabına hareket eder. Bir gümrük müşaviri ya bir kişi adına (doğrudan temsil) ya da kendi adına (dolaylı temsil) hareket eder.

Gümrük müşavirinin uluslararası arz zincirindeki sorumluluğu aşağıdaki gibidir:

- Eşyanın bir gümrük işlemine konulmasına ilişkin olarak temsil türüne uygun düşen gümrük kurallarıyla ilgili gerekli tüm yaptırımları uygulama.
- Dolaylı temsil durumunda, gümrük beyannamesi veya özet beyanın doğruluğundan ve süresi içerisinde tescilinden sorumlu olma.

Taşıyıcı, eşyayı fiilen taşıyan ya da nasıl taşıma-
cağının organize edilmesinin başında bulunan
ya da bundan sorumlu olan kişidir. Taşıyıcının
uluslararası arz zincirindeki sorumluluğu aşağı-
daki gibidir:

- Başta taşımanın nasıl yapıldığına ve taşınan eşyaya ilişkin yetkisiz erişim ve müdahaleyi önlemek üzere güvenli ve sağlam bir

taşıma sağlama.

- Gerekli nakliye evraklarını sağlama.
- Gümrük mevzuatı kapsamındaki gerekli yasal formaliteleri uygulama.

“

Her geçen gün gümrük vergilerinin ulusal bütçe içindeki oransal öneminin, iki veya çok taraflı anlaşmalarla önemli ölçüde azalması nedeniyle, “vergi toplayıcılık” niteliği de, işlevsellik yönünden “gümrüğü” tanımlamada yetersiz kalmaktadır.

”

İthalatçı, hesabına ithalat beyannamesi tescil edilen kişidir. İthalatçının uluslararası arz zincirindeki sorumluluğu aşağıdaki gibidir:

- Gümrükle ilgili işlemlerinde dolaylı bir temsilciyi vekil tayin etmemişse, gümrüğe sunulan eşyaya gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanım tahsis etmekten sorumlu olma.
- İthalat beyannamesi ithalatçı tarafından tescil ediliyorsa, beyannamede

bulunan bilgilerin doğruluğundan ve süresi içerisinde verilmesinden sorumlu olma.

- İthalatçı giriş özet beyanını tescil eden kişi olabileceğinden, özet beyana ilişkin kuralların doğru bir şekilde uygulanmasından sorumlu olma.
- Eşya ithalatına ilişkin gümrük mevzuatı kurallarına ilişkin gerekli yasal formaliteleri uygulama.
- Başta eşyaya yetkisiz erişim ve müdahaleyi önlemek üzere eşyanın güvenli ve sağlam bir şekilde teslim alınmasını sağlama.

Yukarıda gümrük idareleri açısından arz zincirini oluşturan paydaşlara ve bunların arz zinciri içindeki ve gümrük idaresine karşı sorumluluklarına yer verilmiştir. Arz zinciri güvenliğinden, yukarıda tek tek sorumlulukları sayılan uluslararası arz zincirinin paydaşlarının her birinin kendi güvenliklerinden sorumlu olmaları ve kendi

halkasındaki emniyet ve güvenliği sağlamaları, bunun yanında gümrük idaresinin, arz zinciri paydaşlarının dış ticaret ve gümrük sürecindeki etkinlikleri hakkında gerekli enformasyonu önceden alabilmesi ve bu sayede sahip olacağı tüm sistemi kontrol edebilme ve yönetebilme kapasitesi anlaşılmalıdır.

2-Gümrüklerin Yeni Rolü

11 Eylül olaylarından sonra tüm dünyada artan güvenlik kaygısı, gümrüklerde güvenlik ihtiyacını ön plana çıkaran yaklaşımlara neden olmuştur. Bu gelişmeler, gerek sınır güvenliği gerekse iç pazarın güvenliğinin sağlanmasında gümrüklere atfedilen rolde bir değişikliği gündeme getirmiştir.

Küreselleşen dünya ile birlikte bugün geldiğimiz noktada; gümrük sözcüğünün “klasik tanımı” gümrüğün işlevini anlatmada, yeterli olmamaktadır. Artık ülkelerin bazen gizli, bazen açık bir şekilde, ama kıyasıya birbirleri ile sürdürdüğü ekonomik mücadelenin, her geçen gün değişik yöntemlerle karşımıza çıktığı günümüzde, “gümrükler” ve üstlendikleri işlevlere ilişkin tanımın yeniden yapılması gerekmektedir. Her geçen gün gümrük vergilerinin ulusal bütçe içindeki oransal öneminin, iki veya çok taraflı anlaşmalarla önemli ölçüde azalması nedeniyle, “vergi toplayıcılık” niteliği de, işlevsellik yönünden “gümrüğün” tanımlamada yetersiz kalmaktadır. Gümrükler geleneksel olarak kamuya gelir sağlama işlevine sahipken, günümüzde bir taraftan vatandaşların güvenliği ve sağlığını garanti altına almak üzere gerekli kontrolleri yerine

getirmek, öte taraftan ticaretin kesintisiz akışını sağlamak gibi iki farklı ve birbirine karşıt gibi görünen işlev üstlenmeye başlamışlardır. Toplumdan gelen bu iki farklı talep arasında doğru bir dengeye ulaşmak için kontrol metodlarının modernize edilmesi ve farklı birimler arasındaki işbirliğinin geliştirilmesi gerekmektedir.

Bugün için vergi toplayıcılık görevi; fikri mülkiyet hakları, zehirli atıklar ve nesli tehlikede olan bitki ve hayvan türlerinin korunmasına kadar değişen alanlarda verilen hizmetlerin yanında

“

Gümrüklerin işlevindeki değişikliğin ana amacı, gümrükleri değişen dünyada ortaya çıkan sorumlulukları karşılayabilecek bir konuma getirmektir.

”

ikinci plana düşmüş bulunmaktadır. İthal, ihraç veya transit amacıyla ülkeye giriş, çıkış yapan eşyanın, insan sağlığına ve çevreye uygunluğu, kültürel varlıkların yasa dışı trafiğinin ve uluslararası uyuşturucu trafiğinin kontrolü, tarife engellerinin yanı sıra tarife dışı önlemlerin tam olarak uygulanması, standartlara uygunluğun kontrolü ve daha birçok ko-

nuda, ülkenin ulusal politikalarına ve uluslararası yükümlülüklerine uygun işlem yapılması noktasında gümrükler, etkin bir rol oynamak zorundadır.¹⁰

Gümrüklerin işlevindeki değişikliğin ana amacı, gümrükleri değişen dünyada ortaya çıkan sorumlulukları karşılayabilecek bir konuma getirmektir. Gümrükler bir yandan uluslararası ticaretin gelişmesine yardımcı olurken, diğer yandan da toplumu uluslararası ticaretin güvenliği tehdit edici faaliyetlerinden ve bunların sonuçlarından koruyabilmelidirler.

Yeni gümrük yaklaşımında belirtilen amaçlara ulaşılabilmesi için yapılması öngörülen şeyler ise aşağıdaki gibi kısaca gruplandırabilir.

- Bilgi teknolojisinde ortaya çıkan tüm gelişmeleri dikkate alarak gümrük mevzuatının sadeleştirilmesi ve gümrük işlemlerinin basitleştirilmesi.
- Mevzuat uygulamasının geliştirilmesi ve gümrük idareleri arasındaki işbirliğinin artırılması.
- Gümrük idaresi ile şirketler arasında daha yakın ilişkiler kurarak, iş dünyasına sunulan hizmetlerin geliştirilmesi.
- İş dünyası ve gümrük idaresi için eğitimlerin geliştirilmesi.
- Dünya ölçeğinde gümrük ve ticaretin basitleştirilmesi için uluslararası alanda gümrük işbirliğinin teşvik edilmesi.

2.1. Topluluk Gümrük Kodunda Güvenlik Yönelimli Değişiklik

Gümrüklerin geleneksel fonksiyonu daha çok mali boyutta ve özellikle ithal vergilerinin toplanmasıyla ilgiliyken, emniyet ve güvenlikle ilgili kaygıların artmasıyla, gümrüklerde güvenlik yönelimli yeni bir yaklaşım gündeme geldi. Söz konusu yaklaşımın temel unsurlarını, gümrük kontrollerinin güvenlik kriterlerine göre yapılması ve güvenilir firmaların yetkilendirilmesi oluşturmaktadır. Böyle bir yaklaşım aslında güvenlik gerekleriyle, yasal ticaretin kolaylaştırılması arasında bir denge kurulmasını gerektirmektedir.¹¹

Bu çerçevede, 2003 Temmuz sonunda Avrupa Komisyonu, Parlamento, Bakanlar Konseyi ve Ekonomik ve Sosyal Komiteye iki adet görüş (COM) ve güvenlik meselelerine ilişkin bir öneri sundu.¹²

Görüşlerden biri “Gümrükler ve Ticaret İçin Basit ve Kağıtsız Bir Ortam”, diğeri ise “Sınır Güvenliğinin Sağlanmasında Gümrüklerin Rolü” konulu idi. Öneri ise Topluluk gümrük kodunu oluşturan 2913/92 sayılı Parlamento ve Konsey Tüzüğünde değişiklik getirmeyi amaçlıyordu.

Topluluk Gümrük Kodunda değişiklik getiren 648/2005 sayılı Konsey Tüzüğü’nün yayımını müteakip, uygulama usul ve esaslarını belirleyen 1875/2006 sayılı Komisyon Tüzüğü 19 Aralık 2006 tarihli Avrupa Birliği Resmi Gazetesinde yayımlanmış ve bir hafta sonra 26 Aralık 2006’da yürürlüğe girmiştir.

24 Temmuz 2003 tarihli COM (2003) 452 Final kodlu belgede yer alan bu üçlü pakette, uyumlaştırılmış bir risk değerlendirme sistemi gibi Avrupa Birliği’nin dış sınırları için getirilen yeni güvenlik yönetiminin temel unsurları vurgulanmaktadır.

Komisyonun, Konsey ve Parlatentonun onayına sunduğu stratejik hedefler şunlardı:¹³

1. Gümrük işlemlerinin tamamen basitleştirilmesi ve bilgi teknolojileri ile risk analizlerinin yoğun kullanımını içeren modern yöntemlerle bütünleştirilmesi.
2. Gümrüklerin, ticaret yapanların iç pazarın işleyişinden yarar sağlayacakları şekilde düzenlenmesi.
3. Gümrüklerin işlevinin, iç pazarın düzgün işlenmesini ve herhangi bir engel oluşturmamasını sağlayacak şekilde belirlenmesi.
4. Gümrük kontrollerinin Avrupa Birliğinin dış sınırlarında her yerde eşit yoğunlukta ve güvenilirlikte uygulanması. (Özellikle halkın korunmasının ve kamu güvenliğinin tehlike altında olduğu yerlerde.) (Bu gibi kontrollerin hareket öncesi ve varış öncesi bilgilendirme temelinde, diğer kontrollerin ise

normal periyodik beyanlar ve tacirin kayıtları üzerinden yapılmasının, ortak bir risk yönetimini gerekli kılmaktadır.)

5. Gümrük Birliğinin iç pazarın kalbi olduğunun da dikkate

alınarak, üye devletlerin yürüteceği Gümrük IT (bilgi teknolojileri) Sistemlerinin tacirlere her yerde aynı kolaylıkları sunmasının sağlanması.

Komisyondun 24 Temmuz 2003 tarihinde sunduğu ikinci görüş, "Dış Sınırların Bütünsel Yönetiminde Gümrüklerin Rolü" konulu idi; ve bu görüş, Komisyondun Şubat 2001'de sunduğu "Gümrük Birliği Stratejisi"¹⁴ ve ilgili Konsey Kararı¹⁵ dikkate alınarak hazırlanmıştı.

Komisyondun görüşüne göre, Gümrük Birliği Stratejisi, giderek büyüyen güvenlik sorunları dikkate alınarak geliştirilmeli ve genişletilmelidir. Her ne kadar gümrüklerin birinci sorumluluğu eşyanın kontrolüne yönelik ise de, Topluluk sınırlarını geçen eşyaya ilişkin ortaya çıkan yeni tehditlerle mücadelede önemli bir rol oynaması beklenmektedir. Bu amaçla, Topluluğun, yasadışı ticareten kaynaklanan risklere, sağlıkla ilgili veya çevresel tehlikelere ya da terörizme karşı vatandaşlarının emniyet ve güvenliğini sağlayacak kaynaklara sahip olması

“

Topluluk Gümrük Kodunda değişiklik getiren 648/2005 sayılı Konsey Tüzüğü, AB Gümrük Güvenlik Programının yasal çerçevesini oluşturmaktadır.

”

gerekmektedir. Komisyon bu görüşünde, yetkili tüm birimlerin içinde yer alacağı ortak bir çalışmayla ve eşya bazlı riskler için oluşturulacak ortak bir strateji yoluyla gümrük kontrol yöntemlerinin modernleştirilmesini önermektedir. Bundaki amacını Komisyon, Topluluğun emniyet ve güvenliğine yönelik risklere karşı koordineli bir mücadele stratejisi oluşturmak ve eşyanın dış sınırlardan geçişinin kontrol ve idaresi konusunda

hem gümrüklere hem de sürecin içindeki tüm yetkili birimlere eşit sorumluluk vermek şeklinde vurgulamıştır. Bu amaca ulaşılabilmesi için,

“

Topluluğun emniyet ve güvenliğine yönelik risklere karşı koordineli bir mücadele stratejisi oluşturmak ve eşyanın dış sınırlardan geçişinin kontrol ve idaresi konusunda hem gümrüklere hem de sürecin içindeki tüm yetkili birimlere eşit sorumluluk vermek şeklinde özetlenebilecek yeni yaklaşımın temel unsurlarını, gümrük kontrollerinin güvenlik kriterlerine göre yapılması ve güvenilir firmaların yetkilendirilmesi oluşturmaktadır.

”

öncelikle gümrük kontrollerinde Topluluk risk yönetimi sisteminin oluşturulması ve bunun için gerekli kaynak ve araçların belirlenmesi gerektiğini belirtmiştir.¹⁶

Topluluk Gümrük Kodunu oluşturan 2913/92 sayılı Parlamento ve Konsey Tüzüğünde değişiklik getirmeyi amaçlayan önerisinde Komisyon, öncelikle gümrük kontrollerinin amacının sadece gümrük mevzuatının değil, aynı zamanda eşya ithalatı ve ihracatı ile ilgili diğer mevzuatın

da doğru uygulanmasını sağlamak olduğunu; ikinci olarak da, kontrollerde gerekli koordinasyonun sağlanabilmesi ve böylelikle ithalat ve ihracatçıların aynı ithalat veya ihracat işlemi için farklı birimlerle kontakt kurmalarına gerek bırakmayacak şekilde, değişik yetkili birimlerin de (örneğin veterinerlik, polis gibi) bu kontrol sürecinin bir parçası olmasının sağlanması gerektiğini vurgulamıştır.¹⁷

Bu amaçlarla Topluluk Gümrük Kodunda değişiklik getiren öneri¹⁸, 4 Mayıs 2005 tarihli Avrupa Birliği Resmi Gazetesinde yayımlanmıştır.

Bu değişiklikle Avrupa Birliği, uluslararası ticarete konu eşyaya yönelik güvenliği sıkılaştırıcı tedbirler getirmiştir. Bu tedbirler, daha hızlı ve daha iyi hedeflenmiş kontrollerin gerçekleştirilmesine yönelik olup, Topluluk Gümrük Kodunda üç önemli değişikliği kapsamaktadır:¹⁹

- İthalat ve ihracatçıların, Avrupa Birliğine yapacakları ithalat ve ihracatları öncesinde söz konusu eşyaya ilişkin olarak gümrük idarelerine önceden bildirimde bulunmalarını sağlayacak olan “hareket öncesi / varış öncesi beyan” uygulaması.²⁰
- Güvenilir ithalat ve ihracatçılara, ticari kolaylıklar getiren “Yetkilendirilmiş Yükümlü” uygulaması.²¹
- Gümrük kontrolleri için tek tip ve Topluluk üyesi tüm ülkeler için uyumlaştırılan risk kriterlerinin uygulanacağı ve bilgisayar sistemleri ile desteklenmiş bir “Risk Analizi Sistemi” oluşturulması.²²

Topluluk Gümrük Kodunda değişiklik getiren

648/2005 sayılı Konsey Tüzüğü²³ yayımını müteakip, uygulama usul ve esaslarını belirleyen 1875/2006 sayılı Komisyon Tüzüğü²⁴ 19 Aralık 2006 tarihli Avrupa Birliği Resmi Gazetesinde yayımlanmış ve bir hafta sonra 26 Aralık 2006'da yürürlüğe girmiştir.

2.1.1. Avrupa Birliği Gümrük Güvenlik Programı

Avrupa Birliğinin yukarıda yer verilen önlemlerinin geliştirilmesi ve uygulanmasını desteklemek amacıyla ortaya konan AB Gümrük Güvenlik Programı (Customs Security Program-CSP);

İç pazarın korunmasını temin etmek ve diğer ticari ortaklarla birlikte yakın işbirliği içinde uluslararası arz zincirinin güvenliğini sağlamaya yönelik güvenlik kontrolleri ile,

Uluslararası arz zinciri içinde kendi yerlerine ilişkin güvenlik gereklerini yerine getiren tacirlere, bir takım ticari kolaylıklar sağlanması arasında bir denge gözetmeyi gerektiren bütüncül bir yaklaşımı ifade etmektedir.²⁵

Topluluk Gümrük Kodunda değişiklik getiren 648/2005 sayılı Konsey Tüzüğü, AB Gümrük Güvenlik Programının yasal çerçevesini oluşturmaktadır.

Avrupa Birliğine yapılacak ithalat ve ihracatlar öncesinde söz konusu eşyaya ilişkin olarak gümrük idarelerine önceden bildirimde bulunulmasını sağlayacak olan “hareket öncesi / varış öncesi beyan”, güvenilir ithalat ve ihracatçılara ticari kolaylıklar getiren “Yetkilendirilmiş Yükümlü” programı ve Topluluk üyesi tüm ülkeler için uyumlaştırılan risk kriterlerinin uygu-

lanacağı ve bilgisayar sistemleri ile desteklenmiş bir "Risk Analizi Sistemi" bu yaklaşımın üç temel ayağını oluşturmaktadır.

Avrupa Topluluğu, bu programın uygulanmasıyla birlikte daha çok kolaylıkla daha fazla güvenliğinin bir arada gerçekleşmesini beklemektedir. Örneğin, risk analizlerinde bilgisayar destekli gelişmiş sistemlerin uygulanmasıyla birlikte, gümrüklerin risk unsuru içeren bir kargoyu, lojistik sürecin henüz başında teşhis edebilmesi mümkün olabilecektir; yeni güvenlik yaklaşımıyla gümrükler, yüksek riskli gönderileri hedefleyen bir kontrol sistemini işletebilecektir.²⁶

3. Sonuç

11 Eylül olaylarından sonra tüm dünyada artan güvenlik kaygısı, güvenlik ihtiyacını ön plana çıkaran yaklaşımlara neden olmuş; bu gelişmeler, gerek sınır güvenliği gerekse iç pazarın güvenliğinin sağlanmasında gümrüklere atfedilen rolde bir değişikliği gündeme getirmiştir.

Gümrükler geleneksel olarak kamuya gelir sağlama işlevine sahipken, günümüzde bir taraftan vatandaşların güvenliği ve sağlığını garanti altına almak üzere gerekli kontrolleri yerine getirmek, öte taraftan ticaretin kesintisiz akışını sağlamak gibi iki farklı ve birbirine karşıt gibi görünen işlev üstlenmeye başlamışlardır. Toplumun çeşitli kesimlerinin gümrük idarelerinden önemli talepleri ve beklentileri olması sonucu, geleneksel gelir toplama işlevinin yanında, kamu sağlığının ve çevrenin korunması, suç eylemlerine ve kara paranın aklanmasına karşı mücadele, kaçakçılıkla mücadele, gümrük idarelerinin toplumun çıkarlarını korumaya yönelik olarak üstlendikleri yeni görevler olarak

belirmektedir.

Yeni gümrük yaklaşımında belirtilen amaçlara ulaşılabilmesi için, bilgi teknolojisinde ortaya çıkan tüm gelişmeleri dikkate alarak gümrük mevzuatının sadeleştirilmesi ve gümrük işlemlerinin basitleştirilmesi; mevzuatın uygulanmasının geliştirilmesi ve gümrük idareleri arasındaki işbirliğinin artırılması; gümrük idaresi ile şirketler arasında daha yakın ilişkiler kurarak, iş dünyasına sunulan hizmetlerin geliştirilmesi; iş dünyası ve gümrük idaresi için eğitimlerin geliştirilmesi; dünya ölçeğinde gümrük ve ticaretin basitleştirilmesi için uluslararası alanda gümrük işbirliğinin teşvik edilmesi gibi önlemler alınmaya başlamıştır.

Bu kapsamda, Avrupa Birliği de yeni güvenlik algılamaları ile birlikte geleneksel gümrük yaklaşımını değiştirmiş, iç pazarın korunması ve sınır güvenliğinin sağlanmasının yanında uluslararası arz zinciri yönetimini ve güvenliğini de ön plana çıkaran yeni bir güvenlik boyutu olan gümrük yapılanmasını gündemine almıştır.

Topluluğun emniyet ve güvenliğine yönelik risklere karşı koordineli bir mücadele stratejisi oluşturmak ve eşyanın dış sınırlardan geçişinin kontrol ve idaresi konusunda hem gümrüklere hem de sürecin içindeki tüm yetkili birimlere eşit sorumluluk vermek şeklinde özetlenebilecek yeni yaklaşımın temel unsurlarını, gümrük kontrollerinin güvenlik kriterlerine göre yapılması ve güvenilir firmaların yetkilendirilmesi oluşturmaktadır.

Topluluk Gümrük Kodunda bu amaçla değişiklik getiren 648/2005 sayılı Konsey Tüzüğü'nün 4.5.2005 tarihinde yayımını müteakip, uygulama usul ve esaslarını belirleyen 1875/2006

sayılı Komisyon Tüzüğü de 19.12.2006 tarihli Avrupa Birliği Resmi Gazetesinde yayımlanmış ve 26.12.2006'da yürürlüğe girmiştir.

Avrupa Birliği Gümrük Güvenlik Programının da yasal çerçevesini oluşturan söz konusu güvenlik yönelimli değişikliğin, güvenilirlik şartlarını yerine getiren firmalara basitleştirilmiş usullerden ve/veya bazı güvenlik kolaylıklarından yararlanabilme imkânı getirmesi dolayısıyla, en önemli unsurunu oluşturan yetkilendirilmiş yükümlü uygulaması ise 1.1.2008 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmiştir.

Ancak yine de yetkilendirilmiş yükümlü uygulamasının tam olarak uygulanabilmesi için "hareket öncesi/varış öncesi beyan" a ilişkin mevzuatın da yürürlüğe girmesi gerekmektedir. Buna ilişkin düzenlemenin 1.7.2009'da yürürlüğe girmesi öngörülmüştür.

KAYNAKÇA

Kitap ve Yayınlar

Akyüz, S., Hızlı Kargo Taşımacılığı ve Gümrük Boyutu, T.C. Başbakanlık Gümrük Müsteşarlığı, Yayımlanmamış Uzmanlık Tezi, 2004, s.31-32
Moussis, N., Avrupa Birliği Politikalarına Giriş Rehberi, Mega Press, 2004, s.100

İnternet

<<http://gumyonder.gumruk.gov.tr/dergi/sayi1/kulliyat.htm>> (12.02.2008)
<http://www.igmd.org/makaledavam.asp?haber_id=268> (12.02.2008)
<http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/common/publications/info_docs/customs/customs_security_en.pdf> (13.02.2008)
<<http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2003:0452:FIN:EN:PDF>> (13.02.2008)
<http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/customs/policy_issues/customs_security/AEO_guidelines_en.pdf> (13.02.2008)
<http://ibs2006.healthphysics.at/presentation/S1_Zielinski_Miroslaw.pdf> (13.02.2008)
<http://ec.europa.eu/taxation_customs/customs/policy_issues/customs_security/index_en.htm> (13.02.2008)
<http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/customs/policy_issues/customs_security/normes_WCO_en.pdf> (13.02.2008)

Resmi Belgeler

OJ C 171, 15.6.2001, s.1
OJ L 117, 4.5.2005, s. 13-19.
OJ L 360, 19.12.2006, s.64-125.
COM (2003)452 final, 24.7.2003
COM (2001) 51 final, 8.2.2001

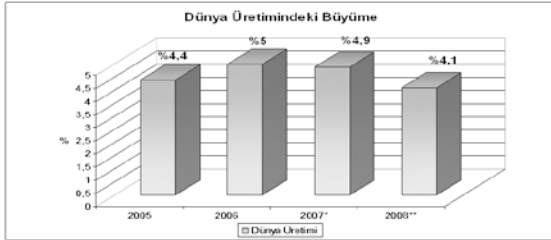
1. http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/common/publications/info_docs/customs/customs_security_en.pdf
2. N. Moussis, Avrupa Birliği Politikalarına Giriş Rehberi, Mega Press, 2004, s.100
3. İbid, s.100
4. İbid, s.100
5. <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2003:0452:FIN:EN:PDF>
6. S. Akyüz, Hızlı Kargo Taşımacılığı ve Gümrük Boyutu, T.C. Başbakanlık Gümrük Müsteşarlığı, Yayımlanmamış Uzmanlık Tezi, 2004, s.31
7. İbid, s.32
8. <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2003:0452:FIN:EN:PDF>
9. http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/customs/policy_issues/customs_security/AEO_guidelines_en.pdf
10. <http://gumyonder.gumruk.gov.tr/dergi/sayi1/kulliyat.htm>
11. http://ibs2006.healthphysics.at/presentation/S1_Zielinski_Miroslaw.pdf
12. http://ec.europa.eu/taxation_customs/customs/policy_issues/customs_security/index_en.htm
13. <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2003:0452:FIN:EN:PDF> s.6
14. COM (2001) 51 final, 8.2.2001
15. OJ C 171, 15.6.2001, s.1
16. <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2003:0452:FIN:EN:PDF>, s.37
17. <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2003:0452:FIN:EN:PDF>, s.55
18. Regulation (EC) no. 648/2005, 13.4.2005
19. http://ec.europa.eu/taxation_customs/customs/policy_issues/customs_security/index_en.htm
20. Bu uygulamanın 1.7.2009'da yürürlüğe girmesi öngörülmüştür.
21. Bu uygulama 1.1.2008 itibarıyla yürürlüğe girmiş bulunmaktadır.
22. 2007 başında çalışmalara başlanmış olup, Topluluk Risk Yönetiminin tamamen elektronik ortamda uygulamasına 2009 itibarıyla geçilmesi beklenmektedir.
23. OJ L 117, 4.5.2005, s. 13-19.
24. OJ L 360, 19.12.2006, s.64-125.
25. http://ec.europa.eu/taxation_customs/customs/policy_issues/customs_security/index_en.htm
26. http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/common/publications/info_docs/customs/customs_security_en.pdf, s.2

KÜRESEL EKONOMİK VE MALİ GELİŞMELER

Latif YILMAZ

Maliye Bakanlığı AB Uzman Yardımcısı
lyilmaz@maliye.gov.tr

Dünya ekonomisinin büyüme performansı son yıllar içerisinde umut verici şekilde artmış ve dünya ekonomisi bir canlanma ve genişleme dönemi yaşamıştır. Geçtiğimiz 4 yılda, petrol fiyatlarındaki yüksek artışlar, yaşanan kısa süreli finansal dalgalanmalar ile uluslararası ve ulusal konularda yaşanan güvenlik sıkıntıları ekonomik performans üzerinde negatif etkiler oluştursa da, genel olarak dünya ekonomisi bir canlanma yaşamıştır.

Kaynak: IMF (2007), World Economic Outlook 2007, Update January 2008

* Tahmin ** Projeksiyon

Ancak küresel mali sistemde yaşanan sıkıntılar ve yüksek petrol fiyatları gibi nedenlerden dolayı 2007 yılı içerisinde dünya ekonomisinde bir yavaşlama ortaya çıkmış ve 2008 yılı içerisinde de bu yavaşlamanın devam edeceği beklenmektedir. Bu beklentinin gerisindeki en önemli nedenler: dünya emlak piyasalarında yaşanan sıkıntılar ve bu sıkıntıların küresel mali sistemi etkilemesi, birçok ülkenin karşı karşıya kaldığı dış ticaret açıkları, ABD'nin cari açığı ve bu doğrultuda ABD doları üzerinde artan baskılar ve küresel finans piyasalarında oluşacak

olası büyük dalgalanmalardır. Kısacası, dünya ekonomisinin önümüzdeki dönemdeki performansı yaşanan olumlu ve olumsuz gelişmelerin etkileşimi sonucu belirlenecektir. Özellikle küresel mali sistemde yaşanacak gelişmeler dünya ekonomisinin önümüzdeki süreçteki performansını ve buna bağlı olarak dünya ticaretini ve talebini etkileyecektir. Ekonomik aktörlerin özellikle ABD dış açığı ve ABD dolarının gelecekteki değeri ve emlak piyasalarına bağlı olarak mali piyasalar hakkındaki beklentileri kritik öneme sahiptir.

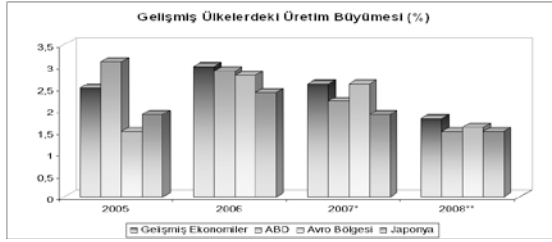
Olası bir küresel krizden en başta mali ve makroekonomik dengeleri bozuk ülkeler etkilenecektir. Şu an için çok ciddi bir daralma beklenmese de politika yapıcıların dikkatli olmaları ve gerekli önlemleri zamanında almaları gerekmektedir.

	2005	2006	Tahmin 2007*	Projeksiyon 2008**
Dünya Hasılası	4,4	5	4,9	4,1
Gelişmiş Ekonomiler	2,5	3	2,6	1,8
ABD	3,1	2,9	2,2	1,5
Avro Bölgesi	1,5	2,8	2,6	1,6
Japonya	1,9	2,4	1,9	1,5
Diğer Gelişmiş Ülkeler	3,2	3,7	3,8	2,8
Yükselen Piyasalar ve Gelişmekte Olan Ekonomiler	7	7,7	7,8	6,9
Afrika	5,9	5,8	6	7
Merkezi Ve Doğu Avrupa	5,6	6,4	5,5	4,6
Bağımsız Devletler Topluluğu	6,6	8,1	8,2	7
Gelişen Asya	9	9,6	9,6	8,6
Çin	10,4	11,1	11,4	10
Orta Doğu	5,6	5,8	6	5,9
Batı Yarımküre	4,6	5,4	5,4	4,3

Kaynak: IMF (2007), World Economic Outlook 2007, Update January 2008

* Tahmin ** Projeksiyon

2005 yılı içerisinde %4,4 büyüyen dünya üretimi 2006 yılı içerisinde %5 oranında büyümüşür. 2007 ve 2008 yılları için yapılan tahminlere ve projeksiyonlara göre dünya üretiminin sırasıyla %4,9 ve %4,1 oranında büyüyeceği tahmin edilmektedir. Genel beklenti 2008 yılında dünya ekonomisinde bir yavaşlamanın ve daralmanın olacağı ancak bunun çok da şiddetli ve sert olmayacağı yönündedir. Ayrıca, ekonomik büyümenin önceki yıllardaki seviyelere yakın olacağı ve dünya genelinde enflasyonun düşük seviyelerde olacağı beklenmektedir.

Kaynak: IMF (2007), World Economic Outlook 2007, Update January 2008
* Tahmin ** Projeksiyon

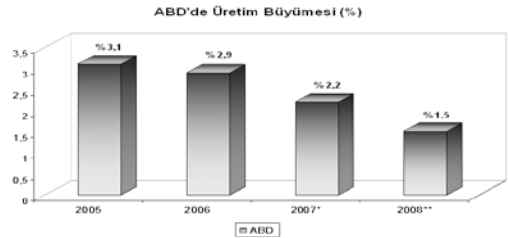
Şüphesiz bütün bunlar mevcut koşulların çok da değişmemesi durumunda geçerlidir. Mevcut koşullarda oluşacak beklenmedik menfi değişimler ve büyük mali dalgalanmalar ekonomik büyüme üzerinde olumsuz bir etkiye sahip olacaktır. Özellikle emlak piyasalarının geleceği ve

“

Geçtiğimiz 4 yılda, petrol fiyatlarındaki yüksek artışlar, yaşanan kısa süreli finansal dalgalanmalar ile uluslararası ve ulusal konularda yaşanan güvenlik sıkıntıları ekonomik performans üzerinde negatif etkiler oluştursa da, genel olarak dünya ekonomisi bir canlanma yaşamıştır.

”

burada oluşacak dalgalanmaların mali ve reel sektör üzerindeki etkileri önem arz etmektedir. Oluşabilecek söz konusu menfi koşulları göz önünde bulunduran kötümser bir senaryoya göre, ABD ekonomisinde yaşanacak olumsuzlukların şiddetine bağlı olarak dünya ekonomisindeki büyüme oranının daha da düşük gerçekleşebileceği ifade edilmektedir.

Kaynak: IMF (2007), World Economic Outlook 2007, Update January 2008

* Tahmin ** Projeksiyon

Özellikle ABD mali piyasalarında yaşanacak gelişmeler, ABD'nin büyüme performansında belirleyici olacaktır. Dünya ekonomisinde talebin canlı tutulmasında birinci önceliğe sahip olan ABD ekonomisinin büyüme performansı, 2008 yılında dünyada yaşanacak ekonomik büyümeyi de etkileyecektir. Yapılan tahminlerde, emlak piyasasında yaşanan sorunlardan dolayı ABD ekonomisinin 2007 yılı içerisinde %2,2 oranında büyüyeceği beklenmektedir. ABD ekonomisinin yanında petrol piyasalarında güvenlik problemlerine bağlı olarak oluşabilecek sıkıntılar da dünya ekonomisinde çeşitli sorunları beraberinde getirebilecektir. Dolayısıyla sadece ABD ekonomisiyle ilgili beklentiler değil dünya genelinde yaşanan siyasal ve ekonomik konulara ilişkin beklentiler de önümüzdeki dönemde etkili olacaktır.

Dünyada Enflasyon

Dünya ekonomisinde yaşanan önemli bir diğer gelişme dünya genelindeki enflasyona ilişkindir.

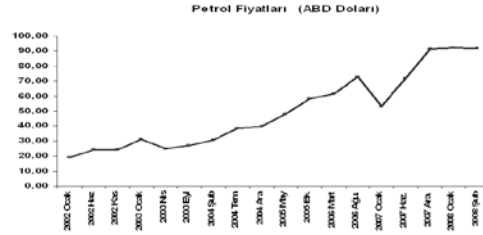
Petrol fiyatlarında yaşanan artışlar dünya genelinde enflasyonun artması yönünde baskı oluştururken, Çin, Hindistan ve gelişmekte olan ülkelerde üretilen malların düşük fiyatlarda dünya piyasalarına çıkması enflasyonun düşmesi yönünde ayrı bir baskı oluşturmuştur. Ayrıca, artan petrol fiyatları verimlilik gibi konulara daha fazla önem verilmesine sebep olup enflasyonun kontrol altında tutulmasına yardımcı olmuştur. Önümüzdeki dönemde petrol fiyatlarının düşmesine ilişkin beklentilerle beraber, enflasyonun da düşmesi beklenmektedir. Şu an için pek ortaya çıkmamış olsa da, ABD Doları'nda yaşanacak bir değer kaybıyla beraber ABD ithalatının azalması ve ihracatının artması sonucu bir deflasyon sürecinin de yaşanabileceği dile getirilmektedir.

Petrol Fiyatları ve ABD Cari Açığı

Genel olarak bakıldığında dünya ekonomisinde şu an için önemli görülen üç husus bulunmaktadır. Birincisi petrol fiyatlarının seyri, ikincisi ABD ekonomisinin önümüzdeki dönemdeki doların değerine ve dış ticaret açığına bağlı olarak sergileyeceği performans ve üçüncüsü ise mali piyasaların geleceğidir.

OPEC'in 2003 ve 2004 yılında aldığı günlük üretim kotasını azaltma kararı, petrol fiyatlarında artışlara neden olmuştur. Özellikle Çin ekonomisinin büyümesinin de etkisiyle ham petrole yönelik güçlü küresel talep, OPEC ülkelerinin üretim kapasitelerinin sınırına yaklaşmış olmaları ve siyasal istikrarsızlıklara bağlı olarak ortaya çıkan geçici arz şokları petrol fiyatındaki artışı şiddetlendirmiştir. Bu gelişmeler sonucunda OPEC ülkeleri günlük üretimlerini arttıracaklarını açıklasalar da petrol fiyatlarındaki artış durdurulamamıştır. Aşağıda yer alan grafikten de anlaşılacağı üzere 2002 ocak ayında 20 dolar civarında olan

varil fiyatı, 2008 Şubat ayında 90 dolar civarlarına yaklaşmıştır.

Kaynak: International Energy Agency

Petrol fiyatlarının son yıllarda hızlı bir şekilde artması ve tarihsel olarak tepe noktasına varmış olması beraberinde çok önemli etkiler getirmiştir. Özellikle petrol ihraç eden ülkeler açısından olumlu olan ve bu ülkelerin dış ticaret fazlası vermelerini sağlayan süreç, petrol ithal eden ülkeler için oldukça olumsuz sonuçlar doğurmuştur. Yaşananlar, petrol ithal eden ülkelerde öncelikle dış ticaret açıklarına ve kamu

Küresel bir krizin yıkıcı etkilerinden kaçınmanın en etkili yolu, bu alanda küresel işbirliğinin yapılmasıdır. Özellikle küresel mali risklerin daha iyi değerlendirilmesi ve bunlarla küresel anlamda mücadele edilmesi atılması gereken adımların başında gelmektedir. Bu noktada alınacak önlemlerin ertelenmesi veya bu risklere kayıtsız kalınması ilerde yaşanması muhtemel küresel krizleri daha da derinleştirebilecektir.

maliyesinde dengesizliklere sebep olmuştur. Ekonominin petrol şokundan olumsuz olarak etkilenmesini engellemek için sübvansede edilen petrol fiyatları kamu maliyesi üzerinde baskı oluşturmuştur. Petrol fiyatlarındaki artışın diğer bir önemli sonucu ise dünya mali piyasalarında yaşanan genişleme ve oluşan rahatlamadır. Petrol ihraç eden ülkeler elde ettikleri petrol gelirlerini uluslararası mali piyasalara aktararak bu piyasalarda mali bir rahatlama yaratmışlardır. Söz konusu piyasalardan borçlanmak bir çok ülke için kolaylaşmıştır. Söz konusu mali genişleme sonucu ortaya çıkan tasarruflar ülkelerin koşullarına bağlı olarak kısa vadeli veya uzun vadeli yatırımlar olarak gelişmekte olan ve gelişmiş ülkelere akmıştır. Özellikle ülkemiz açısından baktığımızda, artan petrol fiyatları bütçe üzerinde baskı oluştururken, aynı zamanda ülkemizin uluslararası piyasalardan borçlanmasını da kolaylaştırmıştır. Ülkemiz son 3 yıl içerisinde 30 milyar doların üzerinde Yabancı Doğrudan Yatırım çekmiştir. Bu sonucun arkasında ekonomi yönetiminde elde edilen başarılar ve AB sürecinin yanı sıra uluslararası mali genişleme de önemli bir rol oynamıştır.

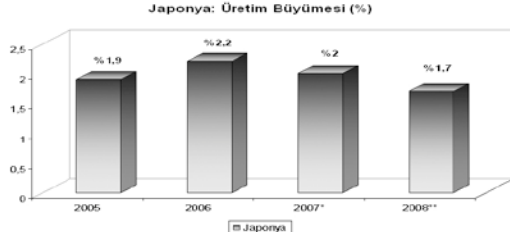
ABD’de ve Dünyada Emlak Piyasaları

Son yılların diğer önemli gelişmelerinden biri de ABD emlak piyasalarında yaşanan sorunlar olmuştur. Öyle ki, ABD’de gözlerin emlak piyasasına çevrilmesi beraberinde bütün dünyada emlak piyasalarının mercek altına alınmasına neden olmuştur. Emlak piyasalarında yaşanan gelişmelerden önce, bu piyasalardaki genişleme beraberinde konut fiyatlarını arttırmış ve hane halkının serveti üzerinde pozitif etkiye sahip olmuştur. Artan servet de kendini talep canlanması olarak somutlaştırmış, sonuç olarak hem ülkelerin içinde, hem de dünyada ge-

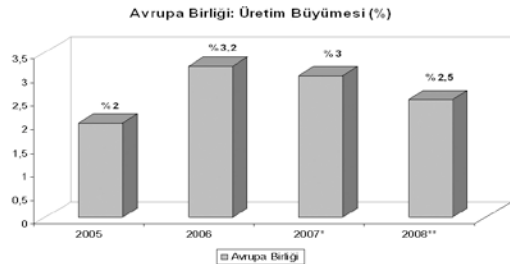
nel talebin canlanmasına neden olmuştur. Bu da beraberinde genel anlamda bir ekonomik canlanmayı getirmiştir. Ancak bir süre sonra emlak piyasasındaki geri dönmeyen krediler yüzünden bu sektörün sıkıntıları yaşamaması, beraberinde ekonomik beklentilerin de kötümser olmasını getirmiştir. Özellikle 1997 Asya krizinin ardında emlak sektöründe yaşanan sorunların olduğu düşünüldüğünde yaşanan korkunun yersiz olmadığı anlaşılmaktadır. Ancak genel durum kötümser beklentileri şu an için çok da haklı çıkarmamaktadır. Bütün dünyada gözler emlak piyasalarına çevrilmiş ve akabinde çeşitli önlemler alınmıştır. Bir yavaşlamanın olacağı kesindir ancak derin bir kriz pek olası gözükmemektedir. Ancak kabul etmek gerekir ki, bugün birçok ülke olası bir küresel krizi ve bunun önlenmesi için gerekli önlemler üzerinde düşünmektedir. Küresel bir krizin yıkıcı etkilerinden kaçınmanın en etkili yolu, bu alanda küresel işbirliğinin yapılmasıdır. Özellikle küresel mali risklerin daha iyi değerlendirilmesi ve bunlarla küresel anlamda mücadele edilmesi atılması gereken adımların başında gelmektedir. Bu noktada alınacak önlemlerin ertelenmesi veya bu risklere kayıtsız kalınması ilerde yaşanması muhtemel küresel krizleri daha da derinleştirebilecektir.

Avrupa, Japonya ve Gelişmekte Olan Ülkeler

2008 yılı içerisinde ABD dışında başka bir aktörün dünya ekonomisinin sürükleyicisi olacağı yönünde herhangi bir kanıt gözükmemektedir. Olası iki aktörün de, Avrupa ve Japonya’nın, 2007 yılı performansları pek iç açıcı gözükmemektedir. 2007 yılı içerisinde avro alanındaki ekonomik büyümenin %3, Japonya’daki ekonomik büyümenin ise %2’i olması beklenmektedir.

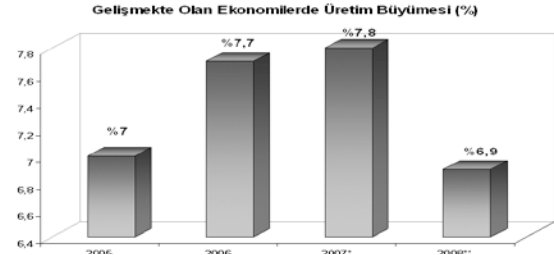
Kaynak: IMF (2007), World Economic Outlook 2007, Update January 2008
* Tahmin ** Projeksiyon

Kaynak: IMF (2007), World Economic Outlook 2007, Update January 2008
* Tahmin ** Projeksiyon

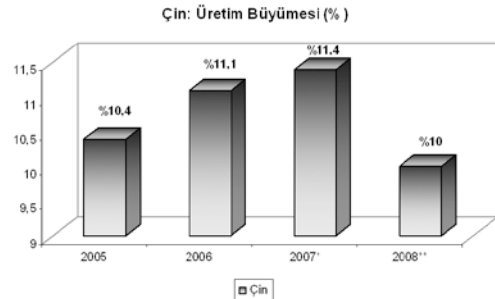
Gelişmiş ülkelerin aksine gelişmekte olan ülkelerin ve geçiş ülkelerinin ekonomik performanslarının iyi olacağı ve son yıllarda kazanılan momentumu koruyacakları beklenmektedir. 2007 yılı içerisinde gelişmekte olan ülkelerin %7,8, geçiş ülkelerinin ise %6,4 (Merkezi ve Doğu Avrupa Ülkeleri) oranında büyüyecekleri tahmin edilmektedir. Bu oranlar 2006 yılında yaşanan oranlara göre bir düşüşü gösterse de, dünya ortalamasının üzerindedir. 2006 yılında gelişmekte olan ülkeler %7,7, geçiş ülkeleri ise %6,4 oranında büyümüştür. Şüphesiz dünya ekonomisi açısından en önemli olgu Çin ve Hindistan ekonomilerinin durumudur. Çin ve Hindistan son 30 yıldır istikrarlı bir şekilde büyümekte ve bütün dünyanın nazarı dikkatlerini celp etmektedir. Genel beklenti Çin'in iki haneli büyüme oranlarını önümüzdeki yıllar içinde koruyacağı yönündedir. Hindistan konusunda da aynı beklentinin olduğunu söylemek mümkündür. Her ne kadar büyüme oranları açısından Çin'in gerisinde kalsa da, Hindistan son dönemde oldukça etkileyici büyüme performansı

yakalamıştır ve bunun devam edeceği düşünülmektedir.

Kaynak: IMF (2007), World Economic Outlook 2007, Update January 2008
* Tahmin ** Projeksiyon

Gelişmekte olan ülkelere yönelik bu olumlu beklentilerin karşısında, gelişmiş ülkelerde büyüme oranlarının yavaşlayacağı konusundaki olumsuz beklentilerin dünya ekonomisinin önümüzdeki yıllardaki performansını daha fazla etkileyeceği ifade edilmektedir. Gelişmekte olan ülkeler dünya talebine pozitif bir katkı yapacak olsalar da, bu katkının kapsamının yeterli derecede olmayacağı düşünülmektedir. Az gelişmiş ülkelere yönelik tahminlerde iyimserlik devam etmekte, bu ülkelerin 2007 yılı içerisinde %7 oranında büyüyecekleri tahmin edilmektedir. Önümüzdeki dönemde gelişmekte olan ve az gelişmiş ülkeler ilgi çekici bir ekonomik performans sergileyecek olsalar bile, gelişmiş ülkelerde beklenen yavaşlama ve emtia ve mali piyasalarında yaşanacak olası dalgalanmalar bir tehdit olarak ortada çıkmaktadır.

Kaynak: IMF (2007), World Economic Outlook 2007, Update January 2008
* Tahmin ** Projeksiyon

Ekonomik Büyüme ve İstihdam

Son dönemde gelişmekte olan ülkeler kayda değer bir ekonomik performans sergilemelerine rağmen, söz konusu ülkelerde istihdam konusunda yaşanan gelişmeler pek umut verici olmamıştır. Yaşanan ekonomik büyüme kendisini istihdam alanında yeterince göstermemiştir. Özellikle Afrika'da yaşanan sermaye yoğun büyüme süreçleri, Latin Amerika ve Afrika'da daha önce tarım kesiminde olanların işgücüne dahil olmaları, Çin'de devlet mülkiyetindeki işletmelerin yeniden yapılandırılması sonucu ortaya çıkan işsizlik ve son olarak işgücüne katılım oranlarında yaşanan artışlar bu sonucun ortaya çıkmasında etkili olmuştur. Türkiye ekonomisi de söz konusu trendin dışına çıkmamıştır. Ülkemiz son beş yıl içerisinde ortalama %7'lik bir büyüme oranı yakalamış olmasına rağmen, aynı performans istihdam büyümesinde ortaya çıkmamıştır. Şüphesiz bu konuyu ele alırken dikkatli olmak ve 2000/2001 ekonomik krizini hesaba katmak gerekmektedir. Kriz sonrası birçok firma rekabet güçlerini arttırmak için verimlilik artışına yönelmişlerdir. Bunun sonucunda emek talebi düşmüş ve istihdam beklendiği kadar artmamıştır. Ancak önümüzdeki dönemde ekonomik büyümenin devam etmesi durumunda verimlilik artışı belirli bir sınıra varacak ve firmalar daha fazla istihdam ile büyümelerini sürdürecektir.

Dünya Ticareti

Dünya ekonomisinin görünümü değerlendirilirken bakılması gereken diğer önemli bir konu ise dünya ticaretinin seyridir. Dünya ihracatının hacmi 2005 yılında %7,3 oranında büyürken, 2006 yılında %10 oranında büyüdüğü tahmin edilmektedir. Bu dönemde dünya ihracatındaki büyüme dünya hasılasının iki katı oranında

olmuştur. Bu gelişme dünya genelinde ekonomik entegrasyonun hızla arttığını göstermektedir. Bu trendin ışığında, 2007 yılı içerisinde dünya ticaretinin %7,7 oranında büyüyeceği beklenmektedir. Dünya ticaretinde yaşanan söz konusu canlanma dünya genelindeki toplam talebin ve hammadde fiyatlarının artmasını sağlamıştır. Gelişmekte olan ülkeler çoğunlukla hammadde ve temel maddeleri ihraç ettikleri için, artan hammadde fiyatları bir çok gelişmekte olan ülkenin lehine olmuştur. Ancak petrol fiyatlarındaki yüksek artışlar aynı ülkelere ekstra maliyetler yüklemiştir.

Yabancı Doğrudan Yatırımlar

Dünya ekonomisinde son dönemde yaşanan en ilginç olaylardan biri de Yabancı Doğrudan Yatırımlar (YDY) alanında olmuştur. Bilindiği üzere, geçen yıllar zarfında YDY genel olarak ya gelişmiş olan ülkelere ya da gelişmiş ülkelere gitmiştir. Bu durum büyük oranda aynı kalmakla beraber, gelişmekte olan ülkelere yönelik bir YDY akışı gözlenmektedir. Özellikle Çin ve Hindistan belli hammaddelerde ve temel maddelerde arz güvenliğini sağlamak amacıyla gelişmekte olan ve az gelişmiş olan ülkelere YDY yollamaktadır. Çin ve Hindistan'daki gelişmeler bir yandan Güney-Güney ticaretini arttırırken diğer yandan da Güney-Güney arası YDY akışını arttırmaktadır. Bu gelişmeler ekonomideki birçok ezberi bozmakta ve dünya genelinde oluşan yeni ekonomik ilişkilere işaret etmektedir.

SONUÇLAR

Başta ABD olmak üzere birçok ülkede yaşanan cari açıklar ve mali piyasalardaki dalgalanmalar

dünya ekonomisinde kaygılar yaratmaktadır. Özellikle, ABD'de yaşanan ve tarihsel olarak rekor kırmış olan cari açığa bağlı olarak ABD dolarında oluşacak bir değer kaybı ve bunun dünya ekonomisi üzerindeki etkileri endişe kaynağıdır. ABD dolarında yaşanacak bir değer kaybı sonucu oluşacak bir dünya talebi daralması ve deflasyon süreci dünya ekonomisi için bazı olumsuz sonuçlar meydana getirecektir. ABD'de ihracatın artarak ithalatın azalması beraberinde bir çok gelişmekte olan ve gelişmiş ülke için talep kaynaklı sıkıntılar yaratacaktır. Dünya ekonomisi açısından en tehlikeli sonuç ise, gelişmekte olan ve az gelişmiş ülkelerde bir ekonomik yavaşlama sonucu geçmişte yoksulluk alanında yaşanan kazanımların tersine dönmesi tehlikesidir.

Dünya ekonomisinde bir başka kaygı kaynağı ise petrol fiyatlarında son yıllarda yaşanan yüksek artışlardır. Bu süreçten en zararlı çıkanlar petrol ithal eden gelişmekte olan ülkelerdir. Gelişmekte olan ülkeler bir yandan artan dış ticaret açıklarının diğer yandan kamu maliyesinin baskısı altında kalmaktadırlar. Petrol ile diğer bir konu ise arz güvenliği meselesidir. Özellikle Ortadoğu'da güvenlik ekseninde yaşanan gelişmeler petrol arzı güvenliğini dünya ölçeğinde tehlikeye atmaktadır.

Dünya ekonomisi küreselleşme sonucunda her geçen gün daha fazla entegre olmaktadır. Bu entegrasyonun en hızlı yaşandığı alan ise sermaye piyasalarıdır. Sermaye piyasalarında yaşanan bu entegrasyon faydalar ile bazı riskleri de beraberinde getirmektedir. Bulaşma etkisi olarak bilinen sorun bir endişe kaynağı durumundadır. Özellikle son mali dalgalanmalardan sonra bu konu daha da fazla ilgi çekmeye başlamıştır. Özellikle bu piyasaların regüle edil-

mesi ve bu piyasalara yönelik yeni önlemlerin alınması sıkça tartışılmaya başlanmıştır. Sağlıklı bir ekonomi ancak sağlıklı bir mali piyasa ile mümkündür. Herhangi bir yerde yaşanan bir mali istikrarsızlık çok kısa bir sürede kendisini dünya ölçeğinde hissettirmekte ve milyonların yaşamını etkilemektedir. Son olarak dünya emlak piyasalarında yaşanan gelişmeler ayrı bir endişe kaynağı olarak ortada durmaktadır.

Bütün sayılan sorunlarla beraber dünya ekonomisinde bulunan diğer yapısal sorunların ortadan kaldırılması ülkelerin ekonomik ve siyasal konularda yapacakları koordinasyona bağlıdır. Uluslararası politika koordinasyonu ekonomik konularda olduğu kadar siyasal konularda da önem arz etmektedir. Ekonomi ve siyasal gelişmeler arasındaki güçlü bağ düşünüldüğünde politika koordinasyonunun sadece ekonomi ile sınırlandırılmaması gerekmektedir. Ticaret, mali piyasalar ve güvenlik kaynaklı siyasal sorunlar koordinasyon ihtiyacının en fazla olduğu alanlardır.

Kaynaklar:

1. IMF (2007), World Economic Outlook 2007
2. IMF (2007), World Economic Outlook 2007, Update January 2008
3. OECD (2007), Meeting of the OECD Council at Ministerial Level 2007 Key Information
4. UNCTAD (2006), Trade and Development Report 2006
5. UNCTAD (2007), World Economic Situation and Prospects 2007
1. OECD (2007), Meeting of the OECD Council at Ministerial Level 2007 Key Information
2. OECD (2007), Meeting of the OECD Council at Ministerial Level 2007 Key Information
3. IMF (2007), World Economic Outlook 2007
4. IMF (2007), World Economic Outlook 2007
5. UNCTAD (2007), World Economic Situation and Prospects 2007
6. UNCTAD (2007), World Economic Situation and Prospects 2007

ANTREPO NASIL AÇILIR?

Seçil TİRELİ

Gümrük Uzmanı
secilt@gumruk.gov.tr

Çalıştığımız birimde gerek telefonla arayanların, gerekse elektronik yolla bilgi almak isteyenlerin sıklıkla sorduğu sorulardan biri; “Antrepo açacağım, ne yapmam lazım?” şeklindedir. Pek çok kurumun mevzuatını hem dış, hem iç müşterilerine internet üzerinden de açtığı günümüzde böyle soruların gelmesini, hem mevzuatın muhtelif konulardaki karmaşıklığına, hem de ticarî bir girişimde bulunmadan önce internet üzerinden mevzuat araştırması yapma kültürünün ülkemizde henüz tam anlamıyla oturmamış olmasına bağlamak mümkündür.

İş hayatında bizlere son derece basit gelen veya “bunu ne de olsa herkes biliyordur” diye düşündüğümüz muhtelif teknik konular olmuştur. İşte bu çalışmanın başlığını taşıyan konu da bizler için bu niteliktedir. Ancak çalıştığımız birime bu konuda gelen soruların çokluğunu ve bu soruları yanıtlamak için ayırdığımız zamanın büyüklüğünü düşündüğümüzde makalenin başlığının yanıtını veren bürokratik süreci derleyip toparlayarak, tabiri caiz ise; bir hap şekline getirmek, vazife niteliğini almıştır.

Bu çalışmada; hangi antrepo tipinin, hangi tür ticarî ihtiyaçları karşıladığına ve antrepo tiplerinin her birinin açılış süreçlerine yer verilecektir.

1. Ticarete Ayırmak İstediğim Bir Birikimim Var. Antrepo İşletmeciliği Yapmak İstiyorum. Hangi Tip Antrepo Açmalıyım?

Antrepo işletmeciliği yapmak isteyen ve gerekli sermaye birikimine sahip olan bu kişiyi antrepo tipleri hakkında bilgilendirerek çalışmamıza başlayalım.

4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 94. maddesinin 1. fıkrası uyarınca; Gümrük antreposu, genel antrepo veya özel antrepo olabilir.

Genel antrepolar; eşyanın konulması için herkes tarafından kullanılabilen, özel antrepolar ise; yalnız antrepo işleticisine ait eşyanın konulması amacıyla kurulan gümrük antrepolarıdır. Gümrük Yönetmeliği'nin 278. maddesi uygulamadaki özellikler bakımından bu ikili ana ayırma alt ayrımlar getirmiştir. Buna göre;

A Tipi Antrepo; işleticisinin, stok kayıtlarını tuttuğu ve antrepoya konulan eşyada her hangi

“
Ticarete ayırmak istediğim bir birikimim var. Antrepo işletmeciliği yapmak istiyorum. Hangi tip antrepo açmalıyım?
”

bir noksanlık olması halinde gümrük vergilerini ödemekten sorumlu olduğu genel antrepo tipidir.

B Tipi Antrepo; antrepoya konulan eşyadan, Gümrük Kanununun 97 nci maddesinin birinci fıkrasında belirtilen kullanıcının sorumlu olduğu genel antrepo tipidir. Antrepo işleticisinin sorumluluğu sınırlıdır. Antrepo işleticisi sadece antrepoyu kiralar. Antrepo stok kayıtları tutulmadığından, beyanname ve belgeler gümrük kontrolüne esas teşkil eder.

C Tipi Antrepo; işleticisi ve kullanıcısı aynı kişi olan ve antrepoya alınan eşyadan bu kişinin sorumlu olduğu özel antrepo tipidir.

D Tipi Antrepo; işleticisi ve kullanıcısının aynı kişi olduğu, Gümrük Kanununun 104 üncü maddesinin 3 üncü fıkrasının uygulandığı özel antrepo tipidir.

E Tipi Antrepo; işleticisi ve kullanıcısının aynı kişi olduğu, Gümrük Kanununun 93 üncü maddesinin 4 üncü fıkrası uyarınca, izin hak sahibinin depolama yerinin antrepo addedildiği veya depolama yeri olmazsa dahi eşyaya antrepo rejimi hükümlerini uygulandığı özel antrepo tipidir.

F Tipi Antrepo, gümrük idarelerince işletilen genel antrepo tipidir.

Sermaye sahibi şahıs ticari ihtiyaçlarını belirleyerek buna göre bir antrepo tipi açmak üzere Gümrük Müsteşarlığı'na başvuracaktır.

2. Lojistik sektöründe faaliyet gösteren bir firmayız. Müşterilerimizin hammadde ihtiyaçlarını daha hızlı şekilde karşılamaları için onlara antrepoculuk hizmeti de vermek istiyoruz. Böyle bir antrepoyu nasıl açabiliriz?

Yukarıda belirtilen antrepo tipleri incelendiğinde

bu soruyu "A tipi antrepo açma talebinde bulunmanız gerekmektedir." şeklinde cevaplamak yerinde olacaktır. Ayrıca bu kişiyi kendisini bekleyen süreç hakkında bilgilendirmekte de fayda vardır.

08/07/2006 tarihli ve 26222 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Gümrük Antrepoları Açıl-

ması ve İşletilmesine İlişkin Usûl ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile getirilen düzenlemenin 1. maddesi ile 7/2/2000 tarihli ve 2000/186 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Gümrük Antrepoları Açılması ve İşletilmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 6. maddesinin başlığı "Başvuru için aranan şartlar ve ön izin" şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“ Lojistik sektöründe faaliyet gösteren bir firmayız. Müşterilerimizin hammadde ihtiyaçlarını daha hızlı şekilde karşılamaları için onlara antrepoculuk hizmeti de vermek istiyoruz. Böyle bir antrepoyu nasıl açabiliriz? ”

“Ancak, genel antrepo ve her nev’i petrol ürünü depolanan özel antrepoları açma izni almak üzere başvuracak, yukarıda belirtilen şartları taşıyan gerçek ve tüzel kişiler; yatırım yapmadan önce, bağlı oldukları ticaret odası veya ticaret ve sanayi odasına başvurarak bölgenin iç ve dış ticaret hacmine göre ekonomik yönden ihtiyaç olduğunu belirten rapor alırlar. Bu rapor ile, “Antrepo Açma ve İşletme Yatırım İzni” almak üzere Gümrük Müsteşarlığına başvururlar.

Gümrük Müsteşarlığı, antrepo açılmasına ekonomik yönden ihtiyaç bulunup bulunmadığı hususunu ve talepte bulunulan yerdeki mevcut antrepo miktar ve hacmini dikkate alarak yatırım izni taleplerini karşılar.”

Ayrıca uygulamada ortaya çıkan çelişkili durumları gidermek, uygulamaya tutarlılık kazandırmak amacıyla, 11/07/2007 tarihli ve 26579 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 16 Seri Nolu Gümrük Genel Tebliği’nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Gümrük Antrepo Rejimi) ile 17/1/2004 tarihli ve 25349 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 10 Seri No.’lu Gümrük Genel Tebliği’nin (Gümrük Antrepo Rejimi) 2. maddesinin 1. fıkrasından önce gelmek üzere aşağıdaki hükümler eklenmiştir.

“Genel antrepolar ile her nev’i petrol ürünü depolanan genel veya özel antrepoları açma izni almak üzere başvuracak gerçek ve tüzel kişiler, yatırım yapmadan önce, bağlı oldukları ve antreponun açılacağı bölgede bulunan ticaret odası veya ticaret ve sanayi odasına başvurarak bölgenin iç ve dış ticaret hacmine göre ekonomik yönden ihtiyaç olduğunu belirten bir rapor alırlar. Bu rapor ile, “Antrepo Açma ve İşletme Yatırım İzni” almak üzere Gümrük Müsteşarlığına başvururlar. Gümrük Müsteşarlığı, antrepo açıl-

masına ekonomik yönden ihtiyaç bulunup bulunmadığı hususunu ve talepte bulunulan yerdeki mevcut antrepo miktar ve hacmini dikkate alarak yatırım izni taleplerini karşılar.”

Bu mevzuat metinleri çerçevesinde, genel antrepo ile her nev’i petrol ürünü depolanan genel veya

özel antrepo açmak isteyen kişilerin Gümrük Müsteşarlığı’na başvurmadan önce, hatta yatırımı yapmadan önce, bağlı oldukları ve antreponun açılacağı bölgede bulunan ticaret odası veya ticaret ve sanayi odasına başvurmaları gerekmektedir.

İlgili odadan alınan, bölgenin iç ve dış ticaret hacmine göre ekonomik yönden antrepo açılıp işletilmesine ihtiyaç olduğunu belir-

“

Geniş bir ürün yelpazesi sunan çok uluslu bir şirketin bazı ürünlerinin üretimini ve dağıtımını yapan bir firmayız. Satıştan önce ödenen gümrük vergileri firmamızı zorluyor. Ne yapabiliriz?

”

ten yazı ile “Antrepo Açma ve İşletme Yatırım İzni” almak üzere doğrudan Gümrükler Genel Müdürlüğü’ne başvuran firmaların talepleri antrepo açılması planlanan yerdeki Gümrük ve Muhafaza Başmüdürlüğü’ne gönderilmektedir. Başmüdürlük, kendine bağlı gümrük müdürlükleri denetimi altındaki mevcut antrepo işletmelerinin toplam kapasitelerini, mevcut kapasite kullanımları ve yeterlilik durumlarını dikkate alarak, mevcut antrepo işletmelerinin yeterli olup olmadığı ve böyle bir antrepo açılmasına ihtiyaç bulunup bulunmadığı ile antrepo açma ve işletme yatırım izninin karşılanmasının, gerek Başmüdürlük ve gerekse ilgili gümrük müdürlüğü itibarıyla antrepo rejiminin denetim altında tutulabilmesi veya izlenebilmesini etkileyip etkilemeyeceği değerlendirir.

Başmüdürlük, mevcut antrepo işletmelerinin yeterli olmadığını, antrepo açılmasına ihtiyaç bulunduğunu ve antrepo açma ve işletme yatırım izni verilmesinin antrepo rejiminin denetim altında tutulabilmesi veya izlenebilmesini etkilemeyeceğini belirttiği takdirde Gümrükler Genel Müdürlüğü’nce başvuru tekrar gözden geçirilmekte ve Gümrükler Genel Müdürlüğü’nce de uygun görülürse söz konusu gümrük müdürlüğü denetiminde “antrepo açma ve işletme yatırım izin talebinin uygun bulunduğu” ve 17.01.2004 tarihli, 25349 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 10 seri no’lu Gümrük Genel Tebliği’nin (Gümrük Antrepo Rejimi) 2. maddesinde ve 11.07.2007 tarihli, 26579 sayı-

lı Resmi Gazetede yayımlanan Gümrük Genel Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ’in (Gümrük Antrepo Rejimi) (Seri No:16) 3. maddesinde belirtilen esas ve usullere uygun bir başvuru dilekçesi ve dilekçeye eklenmesi gereken gerek içerik ve gerekse şekil itibarıyla tamamlanmış olan tüm belgelerin eksiksiz olarak eklenmesi suretiyle, ilgili gümrük müdürlüğüne müracaatta bulunması gerektiği hem ilgili Başmüdürlüğe, hem de antrepo açıp işletmek isteyen firmaya bildirilmektedir.

Firmanın yukarıda belirtilen belgelerle birlikte antreponunun bağlı olmasını istediği gümrük müdürlüğüne başvurmasıyla birlikte gümrük müdürlüğüne firmanın ve açılması talep edilen antreponun ilgili tüm mevzuat çerçevesinde gerekli koşulları taşıyıp taşımadığı incelenmekte ve uygun bulunduğu takdirde talep ilgili Başmüdürlüğe iletilmektedir. Talep Başmüdürlükçe de incelenmekte, eksiklik görüldüğü takdirde tekrar gümrük müdürlüğüne intikal ettirilmekte, eksiklik görülmemesi halinde uygun bulduklarına dair görüşleri ile birlikte Gümrükler Genel Müdürlüğü’ne iletilmektedir.

Başvuru dosyasının Gümrükler Genel Müdürlüğü tarafından tekrar incelenmesi neticesinde antreponun açılışının uygun görülmesi halinde antrepo kodu belirlenmektedir. Bu kod ilgili Başmüdürlüğe muhatap, antreponun açılmasına ve işletilmesine izin verilen yazıya işlenmekte ve söz konusu yazı süratle ilgili Başmüdürlü-

ğe gönderilmektedir.

3. Geniş bir ürün yelpazesi sunan çok uluslu bir şirketin bazı ürünlerinin üretimini ve dağıtımını yapan bir firmayız..Eşya sirkülasyonumuz fazla. Ayrıca üretimimiz dönemsellik arz ediyor. Ardiye giderlerimiz yüksek.. Bu süreç içinde gümrük vergilerini önceden ödemek firmamızı mali açıdan zorluyor. Ne yapabiliriz?

Bu soruyu “C tipi antrepo açıp işletmeniz yerinde olacaktır.” şeklinde cevaplayabiliriz.

Çalışmamızın başında da belirttiğimiz gibi C tipi antrepo; işleticisi ve kullanıcısı aynı kişi olan ve antrepoya alınan eşyadan bu kişinin sorumlu olduğu özel antrepo tipidir. C tipi antrepo açmak için 17/1/2004 tarihli ve 25349 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 10 Seri No.’lu Gümrük Genel Tebliği’nin (Gümrük Antrepo Rejimi) 2. maddesinde C tipi antrepolar için belirtilen belgelerle birlikte doğrudan doğruya antreponun bağlı olması istenilen gümrük müdürlüğüne başvurulması gerekmektedir. İlgili gümrük müdürlüğü antreponun açılışına izin verdiği takdirde bunu Müsteşarlığa bildirmektedir. Bunun üzerine antrepolara ilişkin bilgilerin elektronik ortamda tutulduğu programa, açılmasına izin verilen antrepoya ilişkin bilgilerin girişi yapmakta ve antrepo kodu belirlenmektedir. Bunun ardından antrepo kodu süratle ilgili gümrük müdürlüğüne iletilmektedir.

Not: Bu çalışma 19/01/2008 tarihli ve 26761 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 60 seri nolu Gümrük Genel Tebliği’nin (Gümrük İşlemleri) yürürlüğe girmesinden önce hazırlanmıştır. 29/05/2008 tarihli ve 26890 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 1 seri nolu Gümrük Genel Tebliği’nin (Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirleri) 5 no.lu ekinde yer alan rehberin ilgili bölümünde yer alan bilgileri de içeren yeni çalışmamız dergimizin sonraki sayılarında yeracaktır.

1. Bu arada bir gümrük terimi olarak "antrepo"yu herhangi bir depodan, benzer şekilde "antrepo işletmeyi" de herhangi bir depoculuk faaliyetinden farklı düşünmek gerekmektedir. 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 93. maddesi bunu açıkça ortaya koymaktadır.
2. Sorumluluk konusunu Gümrük Yönetmeliği'nin 285. maddesini de göz önünde bulundurarak değerlendirmek gerekmektedir.
3. Gümrükler Genel Müdürlüğü'nün 13.12.2006 tarihli ve 32227 sayılı tüm gümrük ve muhafaza başmüdürlüklerine dağıtım yazısı uyarınca eşyanın ilgili rejime geçişinin kayıt yoluyla yapılmasına ilişkin düzenleme yürürlüğe girinceye kadar D tipi özel antrepoların, C tipi özel antrepo olarak değerlendirilmesi gerekmektedir.
4. Uygulamada, genel antrepo açmak için genellikle daha önceden mevcut bir tesisin kiralanması yoluna gidilmekte ve "yatırım yapma" gibi bir süreç söz konusu olmamaktadır.
5. Bu noktadan sonra firmanın antrepo açmak için yatırım yapması gayet doğal olmakla birlikte, birkaç gün sonra firmanın tüm yatırımını yapmış bir şekilde belgelerle birlikte ilgili gümrük müdürlüğüne başvurması seyrek olmayan bir durumdur.

BİR KALKINMA MODELİ OLARAK MİKROFİNANS VE HİNDİSTAN ÖRNEĞİ

Yener YAZAREL | Gümrük Uzmanı
yenery@gumruk.gov.tr

Mikro finans, toplumdaki düşük gelirliler için finansal hizmetlerden yararlandırılması yoluyla ekonomiye kazandırılmalarını hedefleyen bir kalkınma yaklaşımıdır.

Düşük gelirliler de herkes gibi işletmeleri için çalışma sermayesi, acil sağlık ihtiyaçlarının karşılanması, günlük ihtiyaçlarının giderilmesi ve birikimlerinin değerlendirilmesi için finansal hizmetlere ihtiyaç duymaktadırlar. Pek çok sebeple, geleneksel resmi finans kuruluşlarına erişim olanağı ile gelir düzeyi arasında ters orantı vardır: ne kadar yoksulsanız bu finans kuruluşlarına erişim olanağınız o kadar düşüktür. Çünkü, dar gelirliler için genel olarak kayıt dışı ekonomide çalışmalarını ve yaptıkları işlerin

iş güvencesi olmaması, bankaların bu kesime hizmet sunmasını zorlaştırmaktadır. Ayrıca, faiz oranlarının dolayısıyla riskin yüksek olduğu, devlet bono ve tahvillerinin getirisinin de haliyle kredi sağlamaktan daha avantajlı olduğu durumlarda ticari bankaların ticari kredilerle bu kesime yönelmeleri haliyle zordur. Öte yandan, büyük olasılıkla, ne kadar yoksulsanız, gayri resmi finansal düzenlemeler o kadar pahalı

veya külfetli olacaktır. Bu dışlanmış ve yeterince hizmet alamayan pazar kesiminden bireyler ise bu makalenin öznesi olan mikro finans kuruluşlarının hedef müşterileri olurlar. Mikro finans, yoksulların kazançlarını arttırmalarına, hayatını idame ettirebilip başarılı olabilecek işler kurmalarına, özellikle girişimcilik altyapısına sahip bireylerin bu sayede büyük başarılar elde etmelerine olanak sağlamaktadır.

“

Dünya Bankası Kalkınma Raporları'na göre 1.2 milyar insan günde \$1'dan daha az bir gelire sahip ve dünya nüfusunun 75%'lik kısmı orta ve düşük gelirlilerde yaşamaktadır.

”

Mikro finansın en önemli parçalarından biri olan mikro kredi sistemi, bu kişiler tarafından kurulan mikro işletmelere işletme sermayesi sağlanması amacıyla gütmektedir. Söz konusu mikro işletmeler (kayıtlı veya kayıt dışı) küçük olmasına rağmen kümülatif etkileri büyüktür. Ülkeye göre değişiklik göstermektedir.

birlikte söz konusu mikro işletmeler çalışan nüfusun yüzde 30 ila 80'inin geçimini sağlamaktadırlar. Küçük bir çalışma sermayesi, kişinin kendisini ve ailesini besleyebilmesine, çocuklarının eğitimini sağlayabilmesine olanak vermekte bu da salt yoksullukla kendi kendine yetebilme arasındaki farkı meydana getirmektedir. Ekonomist Milton Friedman'ın söylediği gibi fakirler tembel olduklarından değil serma-

yeye erişme olanağından yoksun olduklarından fakir kalmaktadırlar. İşte mikro finansın ana hedefi söz konusu kesimlerin de sermayeye erişiminin sağlanması ve böylece toplumsal kalkınmışlığın inşasıdır.

Mikro finansın genel içeriği aşağıda sıralanmıştır.

- * İşletme sermayesi ihtiyacı için küçük miktarlı krediler
- * Kredi kullanıcılarına girişimcilik ve pazarlama konusunda rehberlik ve danışmanlık hizmeti
- * Kredi kullanıcıları arasında müteselsil sorumluluk ve minimum zorunlu tasarruf miktarının belirlenmesi
- * Geri ödeme performansına göre daha büyük kredilerin verilebilmesi
- * Belirli bir geri ödeme takvimi

Mikro finansın hedefleri arasında;

- Fakirliğin Azaltılması
- Kadınların ekonomiye katkılarının artırılması
- İşsizliğin azaltılması
- Mevcut işletmelerin güçlendirilmesi ya da aktivitelerinin çeşitlendirilmesi
- Girişimciliğin teşviki.

sayılabilir.

Yukarıda genel hatları belirtilen söz konusu sistem, sivil toplum kuruluşları, kooperatifler, kredi birlikleri, kamu ve özel bankalar ya da ulusal veya uluslararası finans kurumları eliyle yürü-

tülmektedir. Günümüzde mikro finans sağlayıcılarının büyük bir kısmını ya küçük bölgesel organizasyonlar veya uluslararası mikro kredi hizmeti veren kuruluşlar oluşturmaktadır. Mikro finans hizmetlerinin sunulmasında devlet kurumları, finansörler, eğitim kuruluşları, yardım örgütleri, enstitüler ve sivil toplum kuruluşlarının ortak çalışmaları yürüttüğü de görülmektedir.

Sistemin tarihi incelendiğinde küçük toprak sahiplerine destek amacıyla 1864 yılında Almanya'da uygulanmaya başlanan Raiffeisen modeli ilk örnek olarak görülebilir. Ancak, mikro kredi sisteminin ulusal bir kalkınma modeli olarak sistemli bir biçimde uygulanması Dr. Muhammed YUNUS tarafından Bangladeş'te başlatılmıştır. Dr. Muhammed YUNUS'un toprak sahibi olmayan insanlara bir borç verme planı çerçevesinde tohumlarını attığı bu sistem bugün 2,4 milyon kişiye kredi veren Grameen Bankasına dönüşmüştür. Sistemin başarıya ulaşması bir çok ülkeye ilham kaynağı olmuş ve ilk

aşamada Latin Amerika'da ACCION kurumu tarafından başlatılan mikro girişimcilere kredi ve eğitim çalışmaları bunu takip etmiştir. Günümüzde Bolivya'daki PRODEM, Kenya'da K-REP, Do-

“

**2005 yılı, BM tarafından
Mikrokredi Yılı ilan
edilmiştir.**

”

minik Cumhuriyeti'ndeki ADEMI, Hindistan'daki "Self Employed Women's Association (SEWA), yine Hindistan'daki Bellwether ve Sewa Bank, Spandana adlı sivil toplum kuruluşu, SKS Mikrofinans, NABARD (National Bank for Agriculture and Rural Development) Endonezya'da Bank Rakyat Indonesia (BRI) bu sistemi başarı ile uygulayan sivil toplum kuruluşları ve finansal

kuruluşlar arasında sayılabilir. Ayrıca, 1995'te Dünya Bankası, Yoksullara Yardım için Danışma Grubu (CGAP) adı altında bir kurum kurmuştur. <http://www.mixmarket.org/en/demand/demand.quick.search.asp> linkinden dünyada mevcut mikro kredi sağlayıcılarının listesine ulaşılabilir.

Dünyadaki fakir nüfusun %70' ini kadınlar oluşturmaktadır. Bunun nedeni belki de, kadınların eğitim olanakları ve finansal kaynaklara ulaşma ve toprak edinebilme (miras veya satın alma yoluyla) imkânlarının erkeklere nazaran daha kısıtlı olmasıdır. Buna rağmen UNICEF tarafından yapılan bir araştırmaya göre dünyada sadece annenin çocuklarının geçimini sağladığı ailelerin sayısı her geçen gün artmaktadır. Açlık, yoksulluk ve yetersiz sağlık şartları nedeniyle her yıl beş yaş altı çocuk ölümlerinin sayısının 12 milyon olduğu da düşünülürse bu çocukların hayatta kalabilmesi ve temel ihtiyaçlarının giderilmesinin sağlanmasının direkt yolu annelerine yapılacak olan destekten geçmektedir. Mikro finans, başta kadınlar olmak üzere yoksulların ekonomik aktörler olmalarına olanak vererek onların kendi ayakları üzerinde durmaları için devletin yapmış olduğu transfer harcamalarına alternatif güçlü bir araç olabilecektir.

Mikro finans sağlayıcıları ile ticari bankalar arasında temelde iki ana fark bulunmaktadır.

1) Mikro finans sağlayıcıları genelde müşterilerine kredilerini işletme sermayesi temini amacıyla vermektedir. Ticari bankaların kredileri genelde tüketim amacına (taşıt kredisi, ihtiyaç kredisi, tatil kredisi, ... vb.) yöneliktir.

2) Mikro finans sağlayıcılarının hedef müşterileri genelde ekonomik piramidin en alt düzeyinde bulunan kişilerdir. Ticari bankaların hedef kitlesi fakirlik sınırı üzeri müşterilerdir.

En fazla kredi veren mikro finans sağlayıcılarının performanslarına bakılırsa, Latin Amerika'da 2007 yılı içerisinde verilen kredi miktarının %36 arttığı, Hindistan'da bu artış miktarının Mart 2006 - Mart 2007 döneminde %76 olduğu görülmektedir. 2006 yılı sonunda tüm dünyadaki mikro finans sağlayıcılarının yararlandığı fon \$23 milyar dolar olup, yararlanıcı sayısı 52 milyon insandır. Bu gelişmelere rağmen dünya üzerinde en az 500 milyon mikro girişimcinin finansal kaynaklara ulaşamadığı bilinmektedir.

Hindistan gibi bazı ülkelerde mikro kredi sağlayıcıları aynı zamanda küçük ve orta boy işletmelere de kredi verebilmektedirler. Söz konusu işletmelerin ülkedeki ekonomik faaliyetlerin %95 ini gerçekleştirdiği ve iş gücünün %75'inin bu sektörde istihdam edildiği göz önünde bulundurulursa, Mikro finansın hem kredi sağlayıcıların ulaşabildikleri pazarları artırması hem de toplumun gelir seviyesinin yükseltilmesi hususunda önemli bir rol üstlendiği görülebilecektir.

Söz konusu sektör Hindistan'da;

- Sanayi Üretiminin %40'ını
- Ülkenin ihracatının %35 ini gerçekleştirilmektedir.
- 12 milyonu aşan girişimci mevcuttur.
- Sektördeki firmaların ancak %20'si teknolojiyi kullanmaktadır.

Küçük ve Orta Boy İşletme Kriteri işçi sayısı, sermaye, ihracat verilerine göre değil aşağıdaki tabloda yer alan yatırım miktarına (makine ve tesis) göre belirlenmektedir.

	ÜRETİM SEKTÖRÜ	HİZMET SEKTÖRÜ
MIKRO	\$ 62500	\$ 25000
KÜÇÜK	\$62500 < \$1,25 mn	\$25000-\$1,25 mn
ORTA	\$1,25 mn < \$ 2,5 mn	\$0,5 mn < \$1,25mn

*Arazi ve bina yatırımları bu kapsamda değerlendirilmemektedir.

Mikro kredi sisteminin temel birkaç ilkesi bulunmaktadır.

- Mikro girişimcilerin kapasitelerinin artırılması.
- İşgücü yaratılması
- Karşılıklı güven
- Mikro girişimcilere teknik ve/veya mali destek

Bir mikro finans örneği: Hindistan'daki Self-Help Group Uygulaması

Hindistan'daki mikro finans örneği gerçekten ilgi çekici ve başarılıdır. Yetmişli yılların başlarında Hindistan hükümeti ticari bankaları hızlı bir şekilde taşra teşkilatı oluşturması yönünde zorlamış bu gelişme de kırsal alandaki tarıma bağlı olmayan işgücünün ve dolayısıyla bu bölgelerdeki ortalama gelirin artmasıyla sonuçlanmıştır. Kırsal kesimde yaşayan halka daha yakın olan banka şubeleri sayesinde tarım kesiminin de sermayeye olan ulaşımının önündeki birçok engel kalkmıştır.

Bu sistemin başarıya ulaşması ile "Self Help Group (SHG) Oluşumu" şeklinde organize edilen Hindistan'daki mikro kredi uygulamaları dünyadaki mikro kredi uygulamalarının başarısından da esinlenerek tüm ülke çapına yayılmıştır. Sistemin özü aslında fakirlikle mücadele için formal olmayan geleneksel grup oluşumuna dayanmaktadır. SHG'ler mikro finans müşterilerinde olduğu gibi küçük gruplar halindeki benzer problemlere sahip fakir insanlar olarak tanımlanmaktadır. İlk SHG uygulaması NABARD (National Bank for Agriculture and Rural Development) tarafından 1990 yılında Hindistan'da uygulanmaya başlanmıştır.

SHG'ler üyelerinin birikim yapmasını ve bu birikimleri banka hesabında değerlendirilmesini teşvik edici bir sistem üzerine kurulmuştur. SHG oluşumunu müteakip banka hesabı grup adına açılmakta ve bu birikimlerden grup üyelerine kredi verilmektedir. Bankaca tespit edilen belirli bir süre sonunda söz konusu birikimlerin düzenli olarak banka hesabına yatırılması durumunda bankaca grup üyelerine ayrı olarak kredi de verilmektedir.

Söz konusu grupların oluşumunda yöredeki önde gelen kişiler, hükümet yetkilileri, banka görevlileri, yardım kuruluşları ve gönüllüler görev almaktadırlar.

SHG'da tercih edilen üye sayısı 10 ila 20 kişi arasındadır. Grup oluşturulmasında;

- Üyelerin tamamının ya erkek ya da bayan olması (Bayanlardan oluşan grup performansları ve verilen kredilerin geri dönüş oranları erkeklerden oluşan gruplara göre daha yüksek olduğu görülmüştür.)
- Üyelerin aynı sosyal ve ekonomik karaktere sahip olmalarına dikkat edilmektedir.

Grup üyeleri haftalık olarak bir araya gelmekte ve katılımın zorunlu olduğu toplantılarda grup faaliyetleri ile ilgili bilgi alışverişinde bulunmaktadır. Hindistan hükümeti, bankaları SHG lere verilecek kredi oranlarını belirlemekte serbest bırakmıştır. Gruplar bankaca verilen kredilerin ödenmesinden ortak olarak sorumludurlar. Grup üyeleri bireysel ekonomik faaliyetlerde bulunabileceği gibi, toplu olarak bir ekonomik faaliyet içine de girebilmektedirler. Hükümet tarafından söz konusu gruplara ekonomik faaliyetler, girişimcilik, verimlilik konularında eğitim verilmektedir.

HİNDİSTAN'da SGH'lara KREDİ VEREN FİNANSAL KURULUSLAR

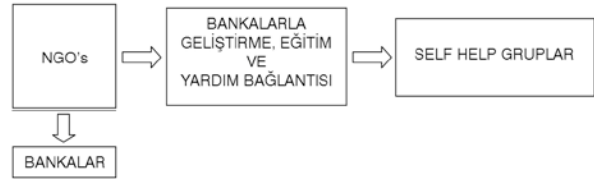
- Bangladesh Grameen Bank (BGB)
- National Bank for Agriculture and Rural Development - NABARD
- Ticari Bankalar
- Bölgesel Kalkınma Bankaları
- National Credit Fund for Women or the Rashtriya Mahila Kosh (RMK)
- HDFC Standard Life Insurance Co.
- MFIs – NGOs Example: SEWA, PRADHAN
- National Backward Classes Finance and Development Corporation (NBCFDC).

SHG UYGULAMA MODELLERİ

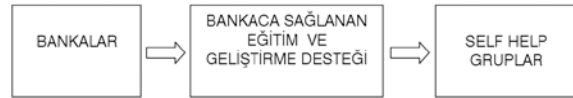
Model 1: Sivil Toplum Kuruluşlarının desteğinde uygulanan sistem

Model 2: Sivil toplum kuruluşlarının finansal aracılık yaptığı sistem

Model 3: Sivil toplum kuruluşlarının yer almadığı eğitim ve geliştirme desteğinin bankalarca verildiği sistem

Hindistan'da Uygulanan Mikro finans Modeli

Hindistan'da Uygulanan Mikro finans Modeli		
Finansal Servis	Karakteristik Özelliği	Tanım
Kredi	Fon Miktarı	Kredi miktarı, müşterinin finans kuruluşlarıyla olan ilişkisinin süresine, kredinin kullanım amacına, geri ödeme süresine bağlı olarak değişiyor.
Kredi	Uzun Dönem	Genelde 12 aylık, bu süre değişiklik gösterebiliyor.
Kredi	Geri Ödeme şekli	Aylık veya Haftalık ödemeler şeklinde
Kredi	Faiz	Piyasada mevcut kredi faiz oranları daha düşük
Kredi	Teminat	Teminat aranmıyor ancak ilk başta zorunlu olarak belli bir miktarın banka mevduatına yatırılması gerekiyor.
Mevduat	Mevduat miktarı	Her ay belli bir miktar paranın mevduat olarak yatırılması gerekiyor.
Mevduat	Geri çekme	Zorunlu minimum mevduat çekilemiyor. Ancak, SHG'dan ayrılan grup üyesi parasını alabiliyor.
Mevduat	Ödenen Faiz	Mevduata piyasa faiz oranı veriliyor.
Sigorta	Hayat Sigortası	Finans kuruluşlarına göre değişiklik göstermekle birlikte genelde grup üyelerine hayat sigortası yapılıyor.
	Hayvan sigortası	Hayvancılık üzerine kurulan SHG'larda uygulanmakta.

Diikkat çeken bir nokta da hükümetlerin özellik-
le seçim zamanlarında kamuya ait mikro finans
kuruluşlarından yararlanan kredi kullanıcılarının
borçlarını erteleme, silme vs politikaları, bu sek-
töre girmeye istekli özel mikro finans sağlayıcı-
larının heveslerini kırmakta ve sistemin gelişi-
mini önlemektedir. Dünya'da bugün mikro kre-
di sisteminin devletçe değil, sivil toplum kuru-
luşları, kooperatifler ve bankalarca yürütülmesi
yönündeki görüş ağırlık kazanmaktadır. Ancak
devlet tarafından; finans sektörü kuruluşlarının
mikro kredilerinin belli bölümünün fakir insan-
lara ayrılmasının zorunlu kılınması, kredi müş-
terileri ile Mikro Finans sağlayıcıları arasındaki
sözleşme metinlerinin genel taslaklarının hazır-
lanması, bu sektörde kanuni düzenlemelerin
belirlenmesi yönünde adımlar atılması halinde
söz konusu sistemin daha sağlıklı işlemesi ger-
çekleştirilebilecektir.

ÜLKEMİZDE DURUM

Türkiye için mikro finansman yeni bir olgu de-
ğildir. Ülkemizde uzun yıllardır mikro finansman
benzeri uygulamalar değişik yapılar altında de-
vam etmektedir.

Halk Bankası; düşük gelir gruplarına ve mikro
girişimci sayılabilecek esnaf ve sanatkarlara
“kadın ve genç girişimcileri destekleme kredi-
si” “taksi dolmuş kredisi” ve “ürün geliştirme
kredisi” gibi isimler altında düşük faizli krediler
sunmaktadır.

Ziraat Bankası düşük gelirli çiftçilere ulaşma
potansiyeline sahip bir banka olup, süt sığırcı-
lığı, su ürünleri avcılığı, su ürünleri yetiştiriciliği,

arıcılık gibi alanlarda mikro girişimcilere süb-
vansiyonlu krediler sağlamaktadır.

Yukarıdaki resmi yapıda nitelendirilebilecek ku-
rumlara ilaveten, ülkemizde yarı resmi organi-
zasyonlar da mikro finansman hizmeti vermek-
tedirler. Esnaf ve sanatkar kooperatifleri, küçük
çiftçi kooperatifleri ve bazı meslek odalarının
oluşturduğu yardımlaşma sandıkları bu çerçe-
vede değerlendirilebilir.

Gelenekler, sıkı aile bağları gibi sosyo-kültürel
faktörler çerçevesinde aile bireylerinin, arka-
daşların ve komşuların ülkemizde ciddi anlam-
da mikro finansman hizmeti içerisinde olduğu
tahmin edilmektedir. Ayrıca, oldukça yaygın
olan, tüccarların “veresiye satış” adı altında
yaptıkları kredilendirme ve mağazaların taksitli
satışları informal mikro finansman içinde de-
ğerlendirilebilir.

Mikro işletmelere finansman sağlamak üzere
oluşturulacak kurumlara ilişkin yasal altyapının
hazırlanmasına yönelik çalışmalar Bankacılık
Düzenleme ve Denetleme Kurumu'nca sürdü-
rılmektedir.

Ülkenin ekonomik ve sosyal ihtiyaçlarının karşı-
lanmasında Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi İşlet-
melerinin payını ve etkinliğini artırmak, rekabet
güçlerini ve düzeylerini yükseltmek, sanayide
entegrasyonu ekonomik gelişmelere uygun
biçimde gerçekleştirmek amacıyla, Küçük ve
Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme
İdaresi Başkanlığı kurulmuştur.

KOSGEB kredi veren bir kuruluş olmayıp, Bakanlar Kurulu Kararları Çerçevesinde Bankalar aracılığıyla vermiş olduğu Kredi Faizi Destekleri aşağıda yer almaktadır;

1. SIFIR FAİZLİ KOSGEB KOBİ İHRACAT DESTEK KREDİSİ; KOBİ'lerin ihracata yönelmelerini sağlamak amacıyla,
2. SIFIR FAİZLİ KOSGEB KOBİ KAYITLI ELEMAN İSTİHDAMINI DESTEK KREDİSİ; Kayıt içi istihdamın teşviki için uygun koşullarda finansal destek sağlamak amacıyla,
3. SIFIR FAİZLİ DERİ SEKTÖRÜ OSB'YE TAŞINMA DESTEK KREDİSİ; Deri Sanyesinde faaliyet gösteren işletmelerin OSB dışındaki üretim faaliyetlerini sona erdirip, kredi vadesi içinde OSB içindeki tahsisli yerlerine taşınmalarını ve üretme başlamalarını desteklemek amacıyla,
4. SIFIR FAİZLİ GIDA SEKTÖRÜ MAKİNE-TEÇHİZAT DESTEK KREDİSİ; Gıda Sektöründe imalat yapan KOBİ ölçeğindeki işletmelerin KOSGEB kredi desteği ile makine-teçhizat olarak, üretim ve kalitelerini yükseltmeleri ve rekabet güçlerini artırmaları amacıyla, verilmektedir.
5. ORTA-İLERİ & İLERİ TEKNOLOJİ; Orta Düşük & Düşük Teknoloji sektörlerinde faaliyet gösteren 1000+1000 KOBİ'nin yatırım amacıyla satın alacakları makine teçhizatın faiz bedelinin KOSGEB tarafından karşılanması ile ilgili kredi desteği programı 01/05/2008 tarihinde başlatılmıştır.

Ayrıca KOSGEB İştirakleri aracılığıyla KOBİ'lerin finansal sorunlarının çözümüne yönelik hizmetler verilmektedir. Bu iştirakler; Kredi Garanti Fonu A.Ş., KOBİ Girişim Sermayesi ve Yatırım Ortaklığı A.Ş., Gelişen İşletmeler Piyasası A.Ş.'dir.

Kaynakça

*NIESBUD(National Institute of Entrepreneurship and Small Business Development, UP)

*Microfinance at the Crossroads; http://www.forbes.com/opinions/2008/05/19/microfinance-accion-oped-cx_mot_0519accion.html

• Boğaziçi Üniversitesi İşletme Topluluğu Yayınları; Kalkınma Ekonomisi: Mikro finans

<http://www.buik.boun.edu.tr/subcommittee/ekonomik/showarticle.asp?Aid=382>

*The Microfinance Revolution"; Marguerite S. Robinson, The World Bank, Open Society Institute

* Microfinance Handbook: An Institutional and Financial Perspective", Joanna Ledgerwood

*<http://www.microlinks.org/>

* <http://www.smallindustryindia.com/>

* <http://www.mixmarket.org>

* <http://www.villagebanking.org>

*www.kosgeb.org.tr

* www.microfinancegateway.org

DIŞ TİCARETE İLİŞKİN VERİLERİN ULUSLARARASI KARŞILAŞTIRILMASI: ARMONİZE SİSTEM VE ULUSLARARASI STANDART TİCARET SINIFLAMASI

Ali Murat PALA

Gümrük Uzmanı
alimuratp@gumruk.gov.tr

Dünya Gümrük Örgütü (DGÖ) tarafından geliştirilen, dış ticaret verilerinin karşılaştırılması için kullanılan uluslararası gümrük ürün sınıflaması olan Armonize Sistem (AS) ve AS kabul edilinceye kadar uluslararası dış ticaret verilerinin karşılaştırılmasında ve ulusal düzeyde veri toplanmasında kullanılan Uluslararası Standart Ticaret Sınıflaması (SITC-Standart International Trade Classification), ülkelerin dış ticaret istatistiklerini ve bunların uluslararası karşılaştırmalarını sağlamak için geliştirilmiş sınıflamalardır.

SITC, dış ticarete ilişkin verilerin uluslararası karşılaştırılmasına olanak veren uluslararası bir verişemasıdır. 1950 yılında Birleşmiş Milletler (BM) tarafından geliştirilmiştir ve sadece uluslararası ticareti bildirmek amacıyla uluslararası teşkilatlar tarafından kullanılmaktadır.

SITC, bir ülkenin ithalat ve ihracatlarını farklı yıllarda ve diğer ülkelerle karşılaştırmasını

sağlayan eşya sınıflandırmasıdır. BM tarafından özellikle uluslararası ticarete konu olan bütün eşyalara ilişkin uluslararası ticaret istatistiklerini derlemek ve bu istatistiklerin uluslararası karşılaştırılabilirliğini sağlamak için hazırlanmıştır.

SITC'nin amacı, uluslararası ticarete konu bütün eşyaların ticaret istatistiklerinin derlenmesi ve uluslararası ticaret istatistiklerinin uluslararası karşılaştırılabilirliğinin sağlamasıdır.

SITC'nin oluşturduğu eşya grupları:

- Üretimde kullanılan maddeleri
- İşleme safhasını
- Pazar uygulamaları ve ürünlerin kullanımını
- Dünya ticareti açısından eşyaların önemini
- Teknolojik değişiklikleri yansıtmaktadır.

SITC, ekonomik analiz yapabilmek ve ticarete konu eşyalara ilişkin verilerin uluslararası karşılaştırmasını kolaylaştırmak için gerekli eşya

gruplarını sağlamak amacıyla düzenlenmiş, dış ticarete konu eşyaların istatistikî sınıflandırmasıdır.

SITC'deki sınıflandırma yapısı şu şekildedir:

1. Bölümler (Tek basamaklı kodlar)
2. Fasıllar (2 basamaklı kodlar)
3. Gruplar (3 basamaklı kodlar)
4. Alt Gruplar (4 basamaklı kodlar)
5. Kalemler (5 basamaklı kodlar)

SITC'deki hiyerarşik yapı 10 Bölüm, 97 Fasıllık, 261 Grup, 1.033 alt grup ve 3.121 kalemden oluşmaktadır. Söz konusu Bölüm başlıkları aşağıda yer almaktadır:

1. Gıda ve canlı hayvanlar
2. Meşrubat ve tütün
3. Yemeye elverişli olmayan hammaddeler, yakıtlar hariç
4. Mineral yakıtlar, yağlayıcı ve benzer maddeler
5. Hayvansal ve bitkisel yağlar, içyağı ve balmumları
6. Kimyasallar ve benzeri ürünler
7. İmalî bitmiş eşyalar; özellikle yapıldığı malzemeye göre sınıflandırılmış
8. Makineler ve taşıt teçhizatı
9. İmalî bitmiş çeşitli eşyalar
10. SITC'nin herhangi bir yerinde yer almayan eşya ve işlemler

I – Altın, para

II – Altın sikke ve mevcut madeni para

Armonize Eşya Tanımlama ve Kodlama Sistemi ya da kısaca Armonize Sistem; merkezi Brüksel

olan, bugün 173 devletin üyesi olduğu, bağımsız bir devletlerarası örgüt niteliğindeki Dünya Gümrük Örgütü (eski adıyla Gümrük İşbirliği Konseyi) tarafından geliştirilmiş ve sağlanmış, ticarete konu eşyaların sınıflandırılması için isimler ve rakamların uluslararası olarak standartlaştırılmış sistemidir.

Armonize Sistem biçimsel yapısı itibarıyla ayrı kategorilerdeki eşyaları 6 rakamlı kodlamayla sınıflandıran bir sistemdir. Bu 6 rakamlı koda 'Armonize Sistem Kodu' denilmektedir. Armonize Sistemle ilgili Sözleşmeye göre; 6 rakamlı kodun kullanılması akit taraflarca zorunlu bulunmaktadır. Akit taraflar bu 6 rakamlı koddan sonra gelmek üzere isterlerse istatistikî ve diğer amaçlarla bu rakama 2 veya daha fazla rakam ilave ederek 8'li ya da daha fazla kodlama da yapabilirler. Türk Gümrük Tarife Cetveli halen "Uyumu Sağlanmış (Armonize) Mal Tanımı ve Kodlama Sistemi Hakkındaki Uluslararası Sözleşme"'nin ekinde yer alan Armonize Sistem Nomenklatürü esas alınarak düzenlenmektedir.

Armonize Sistem (AS) neredeyse tüm ülkelerde gümrük vergilerinin ve uluslararası ticaret istatistiklerinin toplanması için bir zemin olarak kullanılmaktadır. AS kullanımı gümrük idaresinin uluslararası sınıflama standartlarıyla tam uyumlu istatistikler üretmesini sağlar. Hâlihazırda, dünya ticaretinin % 98'ini temsil eden 200 ülke ve Gümrük Birliği ya da Ekonomik Birlik, Armonize Sistemi:

- Gümrük tarifesi,
- Uluslararası ticaret istatistiklerinin

- toplanması,
- Menşe kuralları,
 - Dahili vergilerin toplanması,
 - Ticaret müzakereleri (örneğin Dünya Ticaret Örgütü tarife imtiyaz listeleri),
 - Nakliye tarifeleri ve istatistikleri,
 - Kontrole tabi eşyaların izlenmesi (örneğin atık maddeler, uyuşturucu, kimyasal silahlar, ozon tabakasını delen maddeler, devamlılığı tehlikede olan türler)
 - Risk değerlendirmesi, bilgi teknolojisi ve uygunluk da dahil olmak üzere gümrük kontrol alanları ve rejimleri için temel almaktadırlar.

Bu yüzden AS dünya ticaretinde en önemli araçlardan biridir.

AS'deki hiyerarşik yapı 21 Bölüm, 99 Fasıllık, 1200'den fazla Grup ve 5000'den fazla Alt Grup'tan oluşmaktadır. 77. Fasıllık Armonize Sistem Nomenklatüründe ileride kullanılmak amacıyla saklı tutulmuş, 98 ve 99. Fasıllık ise akit taraflarca, özel amaçlarda kullanılmak üzere saklı tutulmuştur.

Söz konusu Bölüm başlıkları aşağıda yer almaktadır:

1. Canlı hayvanlar ve hayvansal ürünler
2. Bitkisel ürünler
3. Hayvansal ve bitkisel katı ve sıvı yağlar ve bunların parçalanma ürünleri; hazır yemeklik katı yağlar; hayvansal ve bitkisel mumlar
4. Gıda sanayii müstahzarları; meşrubat,

5. Alkollü içkiler ve sirke; tütün veya tütün yerine geçen işlenmiş maddeler
5. Mineral maddeler
6. Kimya sanayii ve buna bağlı sanayii ürünleri
7. Plastikler ve mamulleri; kauçuk ve mamulleri
8. Deriler, köseleler, postlar, kürkürler ve bu maddelerden mamul eşya; saraciye eşyası ve eyer ve koşum takımları; seyahat eşyası, el çantaları ve benzeri mahfazalar; hayvan bağırsağından mamul eşya (ipek böceği guddesi hariç)
9. Ağaç ve ahşap eşya; odun kömürü; mantar ve mantardan mamul eşya; hasırdan, sazdan veya örülmeye elverişli diğer maddelerden mamuller; sepetçi ve hasırcı eşyası
10. Odun veya diğer lifli selülozik maddelerin hamurları ve geri kazanılmış kağıt veya karton (döküntü, kırpıntı ve hurdalar); kağıt, karton ve mamulleri
11. Dokumaya elverişli maddeler ve bunlardan mamul eşya
12. Ayakkabılar, başlıklar, şemsiyeler, güneş şemsiyeleri, bastonlar, iskemle bastonlar, kemerler, kırbaçlar ve bunların aksamı; hazırlanmış tüyler ve bunlardan mamul eşya; yapma çiçekler; insan saçından mamul eşya
13. Taş, alçı, çimento, amiyant, mika veya benzeri maddelerden eşya; seramik mamulleri; cam ve cam eşya
14. Tabii veya kültür inciler, kıymetli veya yarı kıymetli taşlar, kıymetli metaller, kıymetli metallerle kaplama metaller ve bunlardan

mamul eşya; taklit mücevherci eşyası; metal paralar

15. Adi metaller ve adi metallere eşya
16. Makinalar ve mekanik cihazlar; elektrik malzemeleri; bunların aksam ve parçaları; ses kaydediciler ve kaydedilen sesi tekrar vermeye mahsus cihazlar, televizyon görüntü ve ses kaydedicileri ve kaydedilen görüntü ve sesi tekrar vermeye mahsus cihazlar; bunların aksam, parça ve teferuatı
17. Nakil vasıtaları
18. Optik alet ve cihazlar, fotoğraf, sinema, ölçü, kontrol, ayar alet ve cihazları, tıbbi veya cerrahi alet ve cihazlar; saatçi eşyası; müzik aletleri; bunların aksam, parça ve aksesuarı
19. Silahlar ve mühimmat; bunların aksam, parça ve aksesuarı
20. Muhtelif mamul eşya
21. Sanat eserleri, koleksiyon eşyası ve antikalar

1970 ve 1980'lerde başlangıçta ticareti kolaylaştırıcı bir inisiyatif olarak geliştirilen AS bugün de doğru bir şekilde gelir toplamak için değerli bir araçtır. O zamandan beri AS "uluslararası ticaretin gerçek lisanı" olmuştur.

Birçok çalışma, farklı ülkelerdeki farklı ürün sınıflandırma sistemlerini elde etmenin hem özel sektör hem de kamu sektörü için ağır maliyetlerini ortaya koymuştur. AS bu tarz yinelemelerden kaçınmak için oluşturulmuştur.

AS, açıklayıcı notlar ve sınıflandırma görüş özetleri

tarafından desteklenmektedir. Bu destekler sınıflandırma kurallarının aynı şekilde ve rasyonel olarak uygulanmasını sağlamak ve böylelikle sorunsuz ithalat ve ihracat gümrüklemesini de desteklemektedir. Gümrük ile ticaret dünyasının birbirleriyle iyi çalışma ilişkileri kurmalarında temel bir faktördür. Tüm modern ve bilgisayarlı gümrük beyanname sistemleri AS sınıflamasına bağımlıdır. Bu tarz sistemlerde Armonize Sistem'in ortak kullanımı gümrükler arası bilgi değişiminin geliştirilmesinde esastır. Ticaret dünyası, bu bilgi değişimini kesintisiz ve bir uçtan diğer uca birbiriyle entegre uluslararası işlemler lehine gereksiz ithalat/ihracat zorunluluklarının kademeli olarak ortadan kaldırılması için bir zemin olarak da görmektedir.

DGÖ üyesi ülkelerin yaklaşık % 80'i gelişmekte olan ya da piyasa ekonomisine geçiş sürecinde olan ülkeler olarak kategorize edilebilir. Bu ülkelerin büyük yüzdesi ulusal gelirleri için gümrük vergilerine bağımlıdır ve önemli bir oranda bu gelire güvenmeye devam edeceklerdir. Gelişmiş ülkeler de ayrıca önemli miktarda gümrük vergileri toplamaktadır. ABD'de yıllık olarak gümrük vergileri 30 milyar dolar iken AB'de toplam gelirlerin %15'ini temsil etmektedir.

İstatistikî sınıflamalar olan AS ile SITC'nin ana özellikleri şunlardır:

- Farklı seviyelerde birleşebilen bilgilerin derlenmesini ve sunumunu mümkün kılma
- Kategorilerin sınırlarını kesin ve ayrıntılı bir

biçimde tanımlama

- Her bir olgu ya da nesnenin sınıflamanın sadece tek bir kategorisinde yer alması
- Sınıflamanın kategorilerine tahsisin, tutarlı metodolojik ilkelerle kurala bağlanması

AS ile karşılaştırıldığında SITC'de daha az bölüm ve buna bağlı olarak daha az fasıl ve kod bulunmaktadır. AS'nin SITC'ye kıyasla eşyalara ilişkin daha fazla detay içerdiği açıktır. Dolayısıyla SITC'nin kullanılması önerisi ancak AS ile birlikte kullanılacaksa işe yarayabilir. Bu ise, AS'de hangi tarife pozisyonunda sınıflandırıldığına dair tereddüt yaşanan bir eşyanın SITC'de sınıflandırıldığı pozisyonun daha kolay

bulunacağı varsayımından hareketle, AS ile SITC arasında bir dönüşüm tablosu çıkarılarak yapılabilir. Dönüşüm tablosu, bir sınıflamadaki kategorilerin diğer sınıflamalarda ya da aynı sınıflamanın önceki versiyonlarında nerede ve hangi ölçüde bulunabileceğini sistemli bir şekilde açıklar.

Şöyle ki; örneğin; SITC'de 84. fasıl eşyası AS'de 39, 40, 42, 43, 48, 61, 62 ve 65. fasıllarda yer almaktadır. Daha spesifik bir şekilde göstermek gerekirse:

Tablo: AS-SITC Dönüşüm Tablosu

Dönüşüm Tablosu Detayı			
Kaynak Sınıflama : SITC Revize 4		Hedef Sınıflama : AS 2007	
848.12	Deri/köseleden diğer eldivenler	420329	Diğer eldivenler
848.13	Deri/köseleden bel kemerleri, kılıç/kemer askıları, palaska	420330	Deri ve köseleden bel kemeri, kılıç kayışı, palaskalar
848.19	Deri/köseleden giyim eşyasının diğer aksesuarları	420340	Giyim eşyasının diğer aksesuarları deri, köseleden
848.21	Plastikten giyim eşyası ve giyim eşyası aksesuarları (eldivenler dahil)	392620	Plastikten giyim eşyası ve giyim eşyası aksesuarı (eldiven dahil)
848.22	Vülkanize kauçuktan eldivenler	401511	Cerrahide kullanılan eldiven (sertleştirilmemiş vulkanize kauçuk)
848.22	Vülkanize kauçuktan eldivenler	401519	Diğer eldivenler (sertleştirilmemiş vulkanize kauçuk)
848.29	Vülkanize kauçuktan giyim eşyası ve aksesuarı	401590	Sertleştirilmemiş vulkanize kauçuktan giyim eşyası ve aksesuarı
848.31	Kürkten giyim eşyası, aksesuarları, Kürkten diğer eşya	430310	Kürkten giyim eşyası-aksesuarları
848.31	Kürkten giyim eşyası, aksesuarları, Kürkten diğer eşya	430390	Diğer kürk mamulleri
848.32	Taklit kürk-bundan mamul eşya	430400	Taklit kürk vb. mamul eşya
848.42	Her nevi maddeden şerit. birleştirilmesi/örülmesiyle yapılan şapka ve başlıklar	650400	Her nevi maddeden şerit. birleştirilmesi/örülmesiyle yapılan şapka ve başlıklar
848.43	Keçe şapkalar ve diğer keçe başlıklar	650510	Saç fileleri
848.43	Keçe şapkalar ve diğer keçe başlıklar	650590	Parça halinde keçe, dantel dokuma maddelerinden şapka, başlık
848.44	Koruyucu başlıklar	650610	Koruyucu başlıklar
848.45	Kauçuktan veya plastikten diğer başlıklar	650691	Kauçuktan/plastikten diğer başlıklar
848.48	Başlıklara mahsus iç şerit, astar, kılıf, siperlik ve çenealtı kayışları	650700	Başlıklara mahsus iç şerit, astar, kılıf, siperlik ve çene altı kayışları
848.49	Kürkten ve diğer maddelerden başlıklar	650699	Diğer maddelerden olan başlıklar

SITC 84. Fasil eşyalarının incelenmesi sonucunda bu fasılda yer alan eşyaların büyük bir çoğunluğunun AS 62. Fasil'a tekabül ettiği görülse de, SITC 84. Fasil'da 'Giyim Eşyaları ve Aksesuarları' başlığı altında yer alan 848.21 kod numaralı 'Plastikten giyim eşyası ve giyim eşyası aksesuarları (eldivenler dahil)' AS'de 39. Fasil'da yer alan 3926.20 kod numaralı 'Plastikten giyim eşyası ve giyim eşyası aksesuarı (eldiven dahil)' na tekabül etmektedir.

Dolayısıyla bir giyim eşyasının istatistiki kodunun sorgulanmak istenmesi durumunda, söz konusu talep; SITC'de sadece 84. Fasil'da arama yapılarak karşılanabilmesine rağmen, eşyanın AS'de ilk bakışta birden fazla fasılda yer alabileceği düşünülerek, daha fazla hata yapma olasılığı ile arama yapılmasını gerektirecektir. Bu nedenle SITC'de eşyanın kodunun bulunmasının böyle bir sorgulama için daha kolay olabileceği göz önüne alındığında, önce eşyanın kodu SITC'de bulunabilir, sonra da eşyanın AS'de hangi kod ile yer aldığı hazırlanan dönüşüm tabloları ile tespit edilerek eşyaya ait veriler hazırlanabilir.

Armonize Sistem ve SITC (Revize 3) birbirine ilişkilidir. AS'ye göre belirtilen ihracat ve ithalat verilerinin SITC açısından yeniden düzenlenmesi, ülkeler arası eşya sınıflandırması ve ticaret istatistiklerinin karşılaştırılması bakımından ek bir yarar sağlamaktadır.

Sonuçta, zamandan tasarruf edilecek ve

sınıflandırma hatası yapma olasılığı en aza indirilebilecektir. Zaten böyle bir önerinin sağlayacağı önemli katkı doğrusınıflandırmaya yapacağı katkı olacaktır.

KAYNAKÇA

Pala, A. M. Ulusal Dış Ticaret İstatistiklerinin Toplanması ve Tarife Sınıflandırmasının Rolü (Topluluk Mevzuatı ile Karşılaştırması ile Birlikte), Gümrük Uzmanlık Tezi, Ankara, 2007
Mintemur, İ. İstatistik Sınıflamalar ve Sınıflama Sunucusu Eğitim Dökümanı, Ankara, 2006
www.tuik.gov.tr
www.wcoomd.org
<http://unstats.un.org>
<http://www.giagroup.com/terms-of-trade-s.cfm>
<http://www.census.gov/foreign-trade/www/sec2.html>

VARIŞ VE KALKIŞ ÖNCESİ BEYAN & Konuyla İlgili Dünya Gümrük Örgütü ve Avrupa Birliği Düzenlemeleri

Melike DURAN

Gümrük Uzmanı
mduran@gumruk.gov.tr

Bu çalışma, dünya ticaret hacmindeki gelişme ve küreselleşme sonucunda Gümrük İdarelerinin artan işyükünün etkili bir varış ve kalkış öncesi beyan sisteminin oluşturulması ile hafifletilebileceği temeline dayanmaktadır. Varış ve kalkış öncesi beyan alınması ile amaçlanan; sevkiyata ilişkin bilgileri eşya gümrüğe gelmeden önce almak suretiyle Gümrük İdarelerinin daha etkin bir şekilde gümrük denetimi yapmasını ve gümrük işlemlerini hızlandırarak eşyanın varışından teslimine kadar geçen sürenin azaltılmasını sağlamaktır. Bu kapsamda, Dünya Gümrük Örgütü (DGÖ) ve Avrupa Birliği'nin konuyla ilgili düzenlemeleri ele alınmıştır.

KÜRESEL TİCARETİ GÜVENLİ KILMA VE KOLAYLAŞTIRMA STANDARTLARI ÇERÇEVESİ

9/11 terörist saldırılarından sonra; uluslararası

tedarik zincirinin maruz kaldığı tehdidin farkına varılması DGÖ'yü eyleme geçirmiştir. DGÖ Konseyi, Haziran 2002'de Uluslararası Tedarik Zincirini Kolaylaştırma ve Güvenli Kılma Kararı'nı kabul etmiş, daha sonra Karar'da belirtilen hususların geliştirilmesi ve uygulanması konusunda Genel Sekreterliğe yardımcı olmak amacıyla Gümrük/Sektör Ortak Görev Gücü oluşturmuştur.

“
9/11 terörist saldırılarından sonra; uluslararası tedarik zincirinin maruz kaldığı tehdidin farkına varılması DGÖ'yü eyleme geçirmiştir.
”

Konsey, Üst Düzey Strateji Grubu'nun (High Level Strategic Group-HLSG) oluşturulmasına ilişkin olarak ikinci Karar'ı Haziran 2004'te kabul etmiştir. Üst Düzey Strateji Grubu, Revize Kyoto Konvansiyonu ve Gümrük/Sektör Ortak Görev Gücü'nün gerçekleştirdiği çalışmayı esas alarak standartların belirlenmesi ile görevlendirilmiştir.

Sonuç olarak, DGÖ “Küresel Ticareti Güvenli Kılma ve Kolaylaştırma Standartları Çerçevesi”ni

(bundan böyle "SAFE Çerçeve Belgesi" olarak geçecektir) 24 Haziran 2005 tarihinde kabul etmiştir. SAFE Çerçeve Belgesi uluslararası tedarik zincirini güvenli kılma girişimi olup, DGÖ üyesi gümrük idareleri ve uluslararası ticaret birliği tarafından DGÖ bünyesinde geliştirilmiştir. Söz konusu belge, uluslararası tedarik zincirinin güvenli olması ve dünya genelinde yasal eşya hareketinin kolaylaştırılması amacıyla Gümrük ve ticaret erbabı için bir sistem sunmaktadır.

Bugüne kadar 173 DGÖ üyesi ülkenin 152'si SAFE Çerçeve Belgesi'ni uygulamak hususunda Niyet Belgesi imzalamıştır. Ayrıca, DGÖ Konsey'i Haziran 2006'da SAFE Çerçeve Belgesi altında "Yetkilendirilmiş Yükümlü"² (Authorized Economic Operators-AEO's) Belgesini onaylamıştır.

SAFE Çerçeve Belgesi, gümrük idareleri arasındaki iletişimin güçlendirilmesini, ayrıca gümrük ve ticaret erbabı arasındaki işbirliğinin artırılmasını amaçlamaktadır. Bu itibarla, söz konusu belgenin iki temel ayağı bulunmaktadır;

- Gümrükten-Gümrüğe ağ düzenlemeleri
- Gümrük-Ticaret erbabı ortaklıkları

“

DGÖ "Küresel Ticareti Güvenli Kılma ve Kolaylaştırma Standartları Çerçevesi"ni 24 Haziran 2005 tarihinde kabul etmiştir.

”

SAFE Çerçeve Belgesi, gümrük kontrolü ile ilgili tüm hususları kapsayan bir belge olup, dünya ticaretini kolaylaştıracak, terörizm karşısında daha iyi güvenlik sağlayacak, ayrıca ulusların ekonomik ve sosyal refahına gümrüklerin ve ticaret erbabının katkılarını artıracak bütünleştirilmiş bir platform oluşturmaktadır. Belge, dört temel ilkedен oluşmaktadır;

- İthalat, ihracat ve transit sevkiyatlarına ilişkin olarak alınacak elektronik ön-bilginin uyumlaştırılması
- Güvenlik tehditleriyle mücadele için birbiriyle uyumlu bir risk yönetimi yaklaşımı
- İthalatı yapan devletin talebi üzerine, eşyayı gönderen devletin Gümrük İdaresi tarafından, X-ray cihazları ve radyasyon detektörleri gibi aletler kullanılarak yüksek riskli konteyner ve yüklerin dışarıdan muayenesinin yapılması
- Tedarik zinciri güvenliğinde asgari gereklilikleri karşılayarak yasal ticaretin kolaylaştırılması.

“

Bugüne kadar 173 DGÖ üyesi ülkenin 152'si SAFE Çerçeve Belgesi'ni uygulamak hususunda Niyet Belgesi imzalamıştır.

”

"Gümrüktengümrüğe ağ düzenlemeleri" ile ilgili ilk ayağın temel prensibi yüksek riskli konteyner ve yüklerin tespit edilmesi amacıyla varış-kalkış öncesi elektronik bilginin kullanılmasıdır. Böylece, Gümrük İdareleri tedarik zincirinin erken aş-

masında yüksek riskli sevkiyatları tespit edebilir. Söz konusu bilgi otomatik bilgi değişimi yoluyla tedarik edilmelidir. Bu nedenle, sistemler armonize mesajların alınmasına dayanmalı ve birbiri ile uyumlu olmalıdır.

Verinin Gönderilmesi

SAFE Belgesi, güvenlik gerekçeleri ile Gümrük İdarelerinin kontrollerinin ithalattan çok ihracat işlemlerine yoğunlaşmasını içeren bir anlayış getirmektedir. Bu sayede Gümrük İdareleri, eşyanın ihracatına yoğunlaşarak ithalat işlemlerinin kolaylaştırılmasını sağlayacaktır. Söz konusu anlayış ile uluslararası tedarik zincirinin erken aşamalarında (ör. Eşya taşımacılık sistemlerine aktarılmadan önce veya ihracattan önce veya ihracat aşamasında) yüksek riskli sevkiyatların tespit edilmesi amaçlanmaktadır. SAFE Belgesi, tedarik zinciri güvenliğini makul seviyede sağlayabilen uluslararası şirketlerin ithalat işlemlerinin mümkün olduğunca çabuk tamamlanmasını öngörmektedir.

Gümrük İdareleri, eşya ve konteyner sevkiyatlarına ilişkin elektronik önbilgiyi risk analizi çalışmalarını yür-

“

Gümrük İdareleri, eşya ve konteyner sevkiyatlarına ilişkin elektronik önbilgiyi risk analizi çalışmalarını yürtebilmek için yeterli süre öncesinden temin etmelidir.

”

rütebilmek için yeterli süre öncesinden temin etmelidir. Bu nedenle, Gümrük İdarelerinin ithalat ve ihracat bilgisinin elektronik değişimine imkan verecek şekilde bilgisayarlı sistemlere sahip olmaları gerekmektedir.

SAFE Belgesi'nin “Standartların Uygulanmasına Yönelik Teknik Açıklamalar” bölümünde; Gümrük İdareleri tarafından, DGÖ'nün Entegre Tedarik Zinciri Yönetimi Rehberinde (Integrated Supply

Chain Management Guidelines-ISCM Guidelines) açıklanan bütünleşik gümrük kontrollerinin uygulanması gerektiği vurgulanmaktadır. Bütünleşik gümrük kontrollerinin uygulanması, Gümrük İdarelerinin risk analizi yapabilmesi amacıyla ihracatçıdan Tablo 1'de yer alan; taşıyıcıdan Tablo 2'de yer alan bilginin elektronik ortamda önceden talep edilmesine olanak sağlayacak yasal düzenlemenin mevcut olmasını gerektirmektedir.

Standartların uygulanmasına yönelik teknik açıklamalara göre; ihracatçı veya temsilcisi,

“

SAFE Çerçeve Belgesi, gümrük idareleri arasındaki iletişimin güçlendirilmesini, ayrıca gümrük ve ticaret erbabı arasındaki işbirliğinin artırılmasını amaçlamaktadır.

”

eşya ihracatın yapılabacağı konteynere veya taşıma aracına yüklenmeden önce Gümrük İdaresi'ne “ihraç eşyasına ilişkin elektronik önbeyanı” (advance electronic export goods declaration) sunmalıdır. Gümrük İdareleri, ihraç eş-

yasına ilişkin elektronik beyan kapsamında Tablo 1'de yer alan bilgiler haricinde bilgi talep etmemelidir. İhracatçılar, ihraç eşyasına ilişkin önbeyanı Gümrük İdaresine gönderdiğine yönelik olarak taşıyıcıyı (tercihen elektronik ortamda) bilgilendirmelidir. Diğer taraftan, ihraç eşyasına ilişkin beyanın eksik veya basitleştirilmiş bir beyan olması halinde, ulusal mevzuatta belirtilen şekilde ticaret istatistiklerinin toplanması v.b. amaçlar için daha sonraki aşamada tamamlayıcı beyanın verilmesi istenebilir.

“

“Gümrükten gümrüğe ağ düzenlemeleri” ile ilgili ilk ayağın temel prensibi yüksek riskli konteyner ve yüklerin tespit edilmesi amacıyla varış-kalkış öncesi elektronik bilginin kullanılmasıdır.

”

Gümrük İdareleri, SAFE Çerçeve Belgesine göre Tablo 2'de yer alan bilgiden fazlasını talep etmemelidir. Ayrıca, ulusal mevzuata uygun olarak kargoya ilişkin elektronik önbeyanı takiben tamamlayıcı bir beyanın sunulması zorunluluğu getirilebilir.

İhracat ve ithalat eşya beyannamesine ek olarak; taşıyıcı veya acentesi “kargoya ilişkin elektronik önbeyanı” (advance electronic cargo declaration) ithalat ve/veya ihracat işlemlerini yapacak Gümrük İdarelerine sunmalıdır. Konteynerle yapılan denizyolu taşımacılığında, eşya/konteyner gemiye yüklenmeden önce kargoya ilişkin elektronik beyan sunulmalıdır. Diğer taşımacılık yöntemleri için, taşıma aracı ithalat veya ihracat işlemlerini yapacak Gümrük İdarelerine varmadan önce söz konusu bilgi sunulmalıdır.

“

Standartların uygulanmasına yönelik teknik açıklamalara göre; ihracatçı veya temsilcisi, eşya ihracatın yapılacağı konteynere veya taşıma aracına yüklenmeden önce Gümrük İdaresi'ne “ihraç eşyasına ilişkin elektronik önbeyanı” (advance electronic export goods declaration) sunmalıdır.

”

Bunlara ilaveten, ithalatçı veya temsilcisi tarafından eşya ilk varış Gümrüğüne gelmeden önce “ithal eşyasına ilişkin elektronik önbeyan” (advance electronic import goods declaration) ithalat işlemlerini yapacak Gümrük İdaresi'ne sunulmalıdır. İthal eşyasına ilişkin beyanın eksik veya basitleştirilmiş bir beyan olması halinde, ulusal mevzuata uygun olarak vergilerin hesaplanması veya ticaret istatistiklerinin yapılması vb. amaçlar için daha sonraki aşamada tamamlayıcı bir beyanın verilmesi istenebilir. Diğer taraftan Yetkilendirilmiş Tedarik Zinciri³, ihracat ve ithalat bilgisinin tek bir beyanda birleşmesine ve bu bilginin ilgili Gümrük İdareleri tarafından paylaşılmasına olanak sağlamaktadır.

Gümrük İdareleri'ne önbeyanın sunulması ile ilgili olarak SAFE Çerçeve Belgesi tarafından önerilen süreler aşağı-

da belirtilmiştir.

Denizyolu

Konteyner taşımacılığı: Kalkış limanındaki yüklemeden 24 saat önce Dökme/Ambalajlı yük: Gideceği ülkenin ilk limanına varıştan 24 saat önce

Havayolu

Kısa mesafeli uçuş: Uçak havalandığında
Uzun mesafeli uçuş: Gideceği ülkenin ilk limanına varıştan 4 saat önce

Demiryolu

Gideceği ülkenin ilk gümrük kapısına varıştan 2 saat önce

Karayolu

Gideceği ülkenin ilk gümrük kapısına varıştan 1 saat önce

AVRUPA BİRLİĞİ'NİN VARIŞ VE KALKIŞ ÖNCESİ BEYAN İLE İLGİLİ DÜZENLEMELERİ

New York ve Londra'daki terörist saldırılardan sonra, hükümetler için terörle mücadele etmek ve vatandaşlarını terörist faaliyetlere karşı korumak stratejik öneme sahip olmuştur. Günümüze kadar, Gümrük İdarelerinin

“

İhracat ve ithalat eşya beyannamesine ek olarak; taşıyıcı veya acentesi “kargoya ilişkin elektronik önbeyanı” (advance electronic cargo declaration) ithalat ve/veya ihracat işlemlerini yapacak Gümrük İdarelerine sunmalıdır.

”

esas görevinin gümrük vergilerini ve ithalattaki dolaylı vergileri toplamak olduğu değerlendirilmekteydi. Ancak, terörist faaliyetlerin yarattığı tehdit ve e-ticaretin gelişmesi ve yaygınlaşması gibi gelişmeler Gümrük İdarelerinin görevlerini yürüttüğü ortamın değişmesine neden olmuştur.

Bu gelişmeler ışığında, Gümrük Birliği ile ilgili olarak Komisyon'un stratejisi, gümrüklerin modernizasyonu amacıyla uygulanacak yöntemlerin tespit edilmesiyle 2001 yılında belirlenmiştir.

Komisyon'un stratejisi; özellikle ticaretin kolaylaştırılması, yolsuzlukla mücadele, toplumun korunması ve gümrük işlemlerinin uyumlaştırılması gibi hususlarda Gümrük İdarelerinin sağladığı katkıyı vurgulamaktadır. Söz konusu strateji ile Gümrük İdarelerinin değişen dünya koşullarına uygun bir şekilde yükümlülüklerini karşılayabilecek durumda olması amaçlanmaktadır.

Komisyon, güvenlikle ilgili hususları içeren bir

seri önlemi Parlamento ve Konsey'e Temmuz 2003'de sunmuştur. Bu önlemler, AB'nin dış sınırları için yeni güvenlik yönetimi modelinin (ör. uyumlu bir risk değerlendirme sistemi) temelini teşkil eden konsepti içermektedir.

“

Gümrük Birliği ile ilgili olarak Komisyon'un stratejisi, gümrüklerin modernizasyonu amacıyla uygulanacak yöntemlerin tespit edilmesiyle 2001 yılında belirlenmiştir.

”

Bu gelişmeleri takiben, Topluluk Gümrük Kodu'ndaki güvenlikle ilgili değişiklikler 13 Nisan 2005 tarih ve 648/2005 sayılı AB Konsey ve Parlamentosu Tüzüğü'nde yer almış olup, söz konusu Tüzük 4 Mayıs 2005 tarih ve L117 sayılı Avrupa Birliği Resmi Gazetesinde yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Avrupa Birliği söz konusu değişiklikler ile uluslararası sınırları aşan eşyanın güvenliğini artırmak amacıyla bir dizi önlemi ortaya koymuştur. Bu önlemler hızlı ve iyi hedeflenmiş kontroller anlamına gelmekte olup; sonuçları uluslararası ticaret, toplum ve Gümrük İdareleri'nin yararınadır.

Söz konusu önlemler, Topluluk Gümrük Kodu'nda üç büyük değişikliği kapsamaktadır;

- Ticaret erbabı tarafından, Avrupa Birliği'nden yapılan ithalat ve ihracattan önce eşya ile ilgili bilginin Gümrük İdareleri'ne sunulması,
- Güvenilir ticaret erbabının ticaret işlemlerini kolaylaştırılan önlemlerin

“

Topluluk Gümrük Kodu'ndaki güvenlikle ilgili değişiklikler 13 Nisan 2005 tarih ve 648/2005 sayılı AB Konsey ve Parlamentosu Tüzüğü'nde yer almış olup, söz konusu Tüzük 4 Mayıs 2005 tarih ve L117 sayılı Avrupa Birliği Resmi Gazetesinde yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

”

alınması,

- Gümrük kontrollerinde bilgisayarlı sistemlerle desteklenen ortak risk değerlendirme kriterlerinin belirlenmesi için bir mekanizma oluşturulması.

648/2005 sayılı AB Tüzüğü'nü takip eden bir sonraki çalışma, yukarıda bahsedilen önlemler için

gümrük prosedürlerinin detaylarını belirleyen uygulama hükümlerinin yayınlanması olmuştur. Bu kapsamda Avrupa Komisyonu, AB'ye giren veya AB'den gönderilen sevkiyatların güvenliğini artırmayı, ayrıca güvenilir ticaret erbabının işlemlerini basitleştirmeyi amaçlayan 1875/2006 sayılı ve 18 Aralık 2006 günlü Komisyon Tüzüğü'nü kabul etmiştir. 26 Aralık 2006 tarihinde yürürlüğe giren Tüzük, aşağıda yürürlüğe giriş tarihleri ile birlikte belirtilen dört önlemi içermektedir:

- AB sınırlarından geçen eşyanın gümrük kontrolünün kısa süre içerisinde yapılmasını sağlayacak bir risk yönetimi çerçevesi,
- 1 Ocak 2008 tarihinden itibaren güvenilir ekonomik yükümlüler

“

Avrupa Komisyonu, AB'ye giren veya AB'den gönderilen sevkiyatların güvenliğini artırmayı, ayrıca güvenilir ticaret erbabının işlemlerini basitleştirmeyi amaçlayan 1875/2006 sayılı ve 18 Aralık 2006 günlü Komisyon Tüzüğü'nü kabul etmiştir.

”

için Yetkilendirilmiş Yükümlü (Authorized Economic Operator - AEO Sertifikası'nın verilmesi,

- 1 Temmuz 2009 tarihinden itibaren ticaret erbabı tarafından AB'ye gelen veya AB'den gönderilen

eşya ile ilgili önbilginin Gümrük İdarelerine verilmesi,

- 30 Haziran 2007 tarihinden itibaren ise Gümrük yetkilileri, ihracat kontrol sistemine dahil olan Gümrük İdareleri arasında ihracatla ilgili verinin elektronik ortamda değişimine ilişkin talepte bulunabileceklerdir.

Ortaya koyulan önlemler, Avrupa Topluluğu'na giren veya Topluluktan gönderilen eşyanın gümrük kontrolü sırasında güvenlik seviyesini artırmayı amaçlamaktadır. Ayrıca söz konusu önlemler; yeni bir risk yönetimi çerçevesinin uygulamaya geçmesi, güvenilir ticaret erbabı için yetkilendirilmiş yükümlü statüsünün oluşturulması, Topluluk Gümrük Bölgesine giren veya Topluluktan gönderilen tüm eşya için Gümrük İdarelerine varış ve kalkış öncesi bilginin gönderilmesi ve Gümrük İdareleri arasında bilgi de-

“

Bu itibarla yeni tüzük, gümrük kontrolleri için bilgisayarlı sistemlerle desteklenmiş standart risk kriterlerinin oluşturulması ve risk bilgisinin etkin bir şekilde paylaşılması mekanizmasını ortaya koymaktadır.

”

ğişiminin kolaylaştırılması hususlarını içermektedir.

Yeni risk yönetimi çerçevesi kapsamında etkili risk analizi ve modern bilişim sistemleri ile desteklenen Gümrük İdarelerinin eşyanın kontrolünde uzmanlaşması hususu, AB sınırlarından geçen uyuşturucu, patlayıcı madde veya nükleer ve kimyasal silah gibi yasadışı eşyanın tespit edilmesi açısından büyük önem arz etmektedir. Bu itibarla yeni tüzük, gümrük kontrolleri için bilgisayarlı

sistemlerle desteklenmiş standart risk kriterlerinin oluşturulması ve risk bilgisinin etkin bir şekilde paylaşılması mekanizmasını ortaya koymaktadır.

Avrupa Topluluğu'na giren veya Topluluktan sevk edilen eşyaya ilişkin ön bilgi (giriş ve çıkış özet beyanı) ticaret erbabı tarafından Gümrük İdarelerine gönderilmelidir. Bu sayede, Gümrük İdarelerince eşya gümrük bölgesine gelmeden önce risk analizi yapılması ve risk bilgisinin

önceden tespit edilmesi nedeniyle yüksek riskli eşyaya yoğunlaşılması sağlanacaktır. Ayrıca, gümrük işlemlerinin daha çabuk tamamlanması sağlanarak, ticaret erbabının yararına sonuçlar alınacaktır.

“

Gümrük İdarelerinin risk analizini etkin bir şekilde yapmasını sağlamak için, varış ve kalkış öncesi bilginin elektronik ortamda gönderilmesi gerekmektedir.

”

Gümrük İdarelerinin risk analizini etkin bir şekilde yapmasını sağlamak için, varış ve kalkış öncesi bilginin elektronik ortamda gönderilmesi gerekmektedir. Kâğıt ortamında yapılan beyanlar veya bildirimler sadece birtakım istisnai durumlar için kabul edilecektir. Bunlara örnek olarak, Gümrük İdarelerinin bilgisayar sistemlerinin çalışmaması veya giriş özet beyanı sunan kişinin elektronik başvurusunun gerçekleşmemesi verilebilir.

2454/93 sayılı Tüzükte değişiklik yapan 1875/2006 sayılı Komisyon Tüzüğü'nün 183 üncü maddesinin (b), (c) ve (d) bentleri özellikle varış öncesi bilgi alınması ile ilgili detayları içermektedir. Tüzüğün 183 üncü maddesinin (b) bendine göre kombine taşımacılıkta, Topluluk Gümrük Bölgesi'ne giren aktif taşıma aracı, yalnızca diğer bir aktif taşıma aracını sevk ediyorsa, giriş özet beyanını sunma sorumluluğu sevk edilen taşıma aracının operatörüne aittir. Ayrıca, Tüzüğün 183 üncü maddesinin (c) bendine göre; deniz ve havayolu taşımacılığında geminin paylaşılması veya sözleşme düzenlenmesi söz konusu ise, giriş özet beyanını sunma zorunluluğu, düzenlemeye konu gemi veya uçak ile taşınacak eşya için sözleşmeyi üstlenen ve konşimento veya havayolu senedini düzenleyen kişiye

“

DGÖ SAFE Çerçeve Belgesi ve 1875/2006 sayılı Komisyon Tüzüğü'nün Eki'nde yer alan Gümrük İdaresi'ne sunulacak varış öncesi bilginin karşılaştırmalı bir tablosu verilmiştir.

”

aittir.

Tüzüğün 183 üncü maddesinin (d) bendinde ise yukarıda belirtilen durumları için; Topluluk Gümrük Bölgesi'ne giren aktif taşıma aracının operatörü tarafından varış öncesi bilginin giriş

gümrük idaresine sunulması gerektiği; ayrıca taşıma aracında sevk edilen tüm sevkiyatların listelenmesi gerektiği belirtilmektedir. Varış öncesi bilgi, Topluluk Gümrük Bölgesi'ne giren aktif taşıma aracına ilişkin bilgiyi de içermekte olup, her bir sevkiyat için aşağıda yer alan bilgileri ihtiva etmelidir;

- Gümrük Bölgesi'ne girişte eşyanın taşınmasından sorumlu kişinin kimliği;
- Giriş özet beyanını sunan kişinin kimlik bilgisi;
- Yükleme yeri;
- Boşaltma yeri;
- Sevkiyat referans numarası (unique consignment reference number), taşımacılık belgesi numarası veya konşimento/ havayolu taşıma belgesi için referans;
- Uygulanabilir olması halinde, taşıma aracına ilişkin bilgi, eşya konteyner ile taşınıyorsa konteyner numarası.

“

Avrupa Komisyonu'nun elektronik ön-bilgi için süre sınırlamaları, SAFE Çerçeve Belgesi'nde öngörülen süreler ile uyumludur.

”

Yine aynı bentte, varış öncesi bilgi-

nin giriş özet beyanını ile aynı formatta ve aynı yöntemle sunulması gerektiği veya Giriş Gümrük İdaresi'nce kabul edilen bir yöntemle sunulan gerekli bilgiyi içerecek şekilde manifesto veya yükleme listesi formatında olması gerektiği belirtilmektedir.

183 üncü maddenin

(b) ve (c) bentlerinde belirtilen haller dışında; diğer bir ifadeyle Topluluk Gümrük Bölgesi'ne giren eşyaya ilişkin giriş özet beyanı aracın operatöründen başka bir kişi tarafından beyan edilecek ise, bu kişi tarafından varış öncesi bilgi giriş Gümrük İdaresi'ne sunulabilir. Varış öncesi bilgi, sınırı geçen aracın kimliğine ilişkin bilgi içermelidir. Her bir sevkiyat için, aşağıda yer alan bilgileri ihtiva etmelidir;

- Giriş özet beyanını sunan kişinin kimlik bilgisi;
- Yükleme yeri;
- Boşaltma yeri;
- Sevkiyat referans numarası (unique consignment reference number), taşıma belgesi numarası veya konşimento/ havayolu taşıma belgesi için referans;
- Eşya konteyner ile taşınıyorsa konteyner numarası.

“

Taşımacılık yöntemleri için süre sınırlamaları farklı olup; bu süreler konteynerle yapılan deniz taşımacılığı için yüklemeye 24 saat öncesi iken, havayolu taşımacılığında kalkıştan 30 dakika öncesine kadar değişiklik göstermektedir.

”

Tüzüğe bağlı olarak çıkarılan uygulama hükümlerinde beyan edilecek veri detaylı bir şekilde belirtilmiştir. Söz konusu veri, etkili bir risk analizi için minimum seviyede tutulmuştur. Tablo 3'de DGÖ SAFE Çerçeve Belgesi ve 1875/2006 sayılı Komisyon Tüzüğü'nün Eki'nde yer alan Gümrük İdaresi'ne sunulacak varış öncesi bilginin karşılaştırmalı bir tablosu verilmiştir.

DGÖ tarafından verinin iki grup halinde verilmesi öngörülmüş; taşıyıcı ve ihracatçı/ithalatçı, tarafından be-

yan edilecek veri olmak üzere ikiye ayrılmıştır. Komisyon Tüzüğü'nün ekinde ise, DGÖ tarafından belirlenen varış öncesi veri gruplarının tek seferde taşıyıcı tarafından verilmesi öngörülmektedir. Bu nedenle düzenleme, bilgiye en yakın kaynak tarafından önbeyanın yapılmasının

daha sağlıklı olacağı konusunda ticaret erbabı tarafından eleştirilmiştir.

Süre sınırlamaları

A v r u p a Komisyonu'nun elektronik ön-bilgi için süre sınırlamaları, SAFE Çerçeve Belgesi'nde öngörülen süreler ile uyumludur. Ancak, Avrupa'nın coğrafi

“

AB Gümrük Kodu'nda yapılan değişiklikler nedeniyle, 1 Temmuz 2009 tarihi itibarıyla, ithalatçı veya ihracatçılar tarafından taşıma yöntemine göre değişiklik gösteren süre sınırlamalarına göre AB Gümrük İdareleri'ne özet beyan bilgisinin verilmesi gerekecektir.

”

durumu göz önüne alınarak gerekli durumlar için (ör. Fas ve İspanya arasında kısa mesafeli denizyolu taşımacılığı) DGÖ süre sınırlamalarında değişiklik yapılmıştır. Taşımacılık yöntemleri için süre sınırlamaları farklı olup; bu süreler konteynerle yapılan deniz taşımacılığı için yüklemeye 24 saat öncesi iken, havayolu taşımacılığında kalkıştan 30 dakika öncesine kadar değişiklik göstermektedir. Ayrıca, karşılıklı olarak arama/kontrol sonuçlarının tanındığı komşu ülkeler arasında daha kısa süreler uygulanacaktır.

Bu itibarla, süre sınırlamaları gümrüklerin etkili bir şekilde risk analizi yapmasını sağlayacak şekilde mümkün olan en az süreler olup; uluslararası anlaşmalar, taşımacılık yöntemleri ve farklı ticaret şekilleri göz önüne alınarak belirlenmiştir.

SONUÇ

Avrupa Birliği Gümrük Kodu'nda yapılan değişiklikler neticesinde; Avrupa Birliği, Dünya genelinde sadece varış-öncesi değil aynı zamanda kalkış-öncesi bilginin verileceği az sayıdaki gümrük böl-

Avrupa Birliği, Yetkilendirilmiş Yükümlü (AEO) uygulaması ile "AEO Güvenlik ve Emniyet Sertifikası" ve "AEO Gümrük ve Güvenlik Sertifikası"na sahip güvenilir ticaret erbabı için varış ve kalkış öncesi bilgi verilmesi konusunda önemli kolaylıklar sağlamayı amaçlanmaktadır.

gelerinden biri olacaktır. AB Gümrük Kodu'nda yapılan değişiklikler nedeniyle, 1 Temmuz 2009 tarihi itibarıyla, ithalatçı veya ihracatçılar tarafından taşıma yöntemine göre değişiklik gösteren süre sınırlamalarına göre AB Gümrük İdareleri'ne özet beyan bilgisinin verilmesi gerekecektir.

Diğer taraftan Avrupa Birliği, Yetkilendirilmiş Yükümlü (AEO) uygulaması ile "AEO Güvenlik ve Emniyet Sertifikası" ve "AEO Gümrük ve Güvenlik Sertifikası"na sahip güvenilir ticaret erbabı için varış ve kalkış öncesi bilgi verilmesi konusunda önemli kolaylıklar sağlamayı amaçlanmaktadır. Yetkilendirilmiş Yükümlü (AEO) statüsünde olmayan ticaret erbabı ise güvenlikle ilgili bilginin yanı sıra, varış ve kalkış öncesi bilgi vermek zorunda olacaktır.

Topluluk Gümrük Kodu'nda da belirtildiği üzere varış öncesi bilgi alınması uygulaması emniyet ve güvenliğin sağlanması amacıyla uygulamaya geçecek olup, söz konusu bilgi özet beyan yerine kullanılacaktır. Varış ve kalkış öncesi bildirim; özellikle kaçakçılıkla mücadelenin etkin olarak yapılabilmesi, eşya gelmeden önce

Müsteşarlığımızın konuyla ilgili olarak Avrupa Birliği'ndeki uygulamaları yakından takip etmesi ve gelişmelere karşı proaktif rol oynaması önem arz etmektedir.

risk analizinin gerçekleştirilmesi amaçlarıyla alınması planlanmaktadır. Bu nedenlerle, Müsteşarlığımızın konuyla ilgili olarak Avrupa Birliği'ndeki uygulamaları yakından takip etmesi ve gelişmelere karşı proaktif rol oynaması önem arz etmektedir.

Diğer taraftan, DGÖ Genel Konseyi'nde Haziran 2005 tarihinde imzalanan "Küresel Ticareti Güvenli Kılma ve

Kolaylaştırma Standartları Çerçeve" Belgesi'ni (SAFE Framework of Standards) uygulamak yönünde Müsteşarlığımız da niyetini beyan etmiştir. Söz konusu Belge, Gümrükten-Gümrüğe ağ düzenlemeleri ve Gümrük-Ticaret erbabı ortaklıkları şeklindeki iki temele dayanmaktadır. Ayrıca, 2007 yılında yapılan değişikliklerle belgeye Yetkilendirilmiş Yükümlü ile ilgili hususlar ilave edilmiştir. Gümrük İdareleri tarafından uluslararası tedarik zincirinin mümkün olduğunca erken safhasında yüksek riskli kargonun tespit edilmesi Çerçeve Belgenin esaslarından birini oluşturmaktadır. Elektronik ön bilgi, eşya Gümrüğe varmadan önce risk analizi yapılmasına imkan sağlayacak, böylece Gümrük İdareleri sınırlı kaynaklarını yüksek riskli kargoya yoğunlaştırabilecektir.

Eşya ve yolcular gümrüğe gelmeden önce, Gümrük İdaresine elektronik ortamda varış öncesi bilgi verilmesi risk analizinin yapılabilmesi açısından büyük önem arz etmektedir. Bu ne-

“

AB Gümrük Kod'undaki değişikliklere paralel olarak mevzuatımızda gerekli düzenlemelerin yapılması aynı zamanda DGÖ Standartlarına uyum açısından bir gerekliliğin yerine getirilmesini de sağlayacaktır.

”

denle, risk analizinin ve risk temelli kontrollerin gerçekleştirilmesi amacıyla, Gümrük Bölgesi'ne giren ve çıkan tüm eşya için Gümrük İdarelerine sunulacak varış ve kalış öncesi bilgi ile ilgili olarak yükümlülerin zorunluluklarını düzenleyen kuralların ve süre sınırlamalarının belirlenmesi gerekmektedir. Sonuç olarak, AB Gümrük Kod'undaki değişikliklere paralel olarak mevzuatımızda gerekli düzenlemelerin yapılması aynı

zamanda DGÖ Standartlarına uyum açısından bir gerekliliğin yerine getirilmesini de sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

Topluluk Gümrük Kodu'nu oluşturan 2913/92 sayılı Konsey Tüzüğü'nün uygulama hükümlerini ortaya koyan 2454/93 sayılı Tüzükte değişiklik yapan 1875/2006 sayılı ve 18 Aralık 2006 günlü Komisyon Tüzüğü, AB, 2006

Entegre Tedarik Zinciri Yönetimi Hakkında Gümrük Rehberi, DGÖ, 2005

Avrupa Komisyonu, Vergilendirme ve Gümrük Birliği Genel Müdürlüğü, "Tedarik Zinciri Güvenliği: Topluluk Gümrük Kodu'ndaki Güncellemeler, 2007

Küresel Ticareti Güvenli Kılma ve Kolaylaştırma Standartları Çerçeve Belgesi (SAFE Framework of Standards), DGÖ, 2005

1. 29.04.2008 tarihi itibarıyla
2. Yetkilendirilmiş Yükümlü (Authorized Economic Operator), DGÖ veya eşdeğeri olan tedarik zinciri güvenlik standartlarına uyumlu, ulusal Gümrük İdaresi tarafından herhangi bir işlemi onaylanan ve eşyanın uluslararası dolaşımına dahil olan taraftır. Yetkilendirilmiş yükümlü; üretici, ithalatçı, ihracatçı, acente, lojistik firması, aracı, liman, havalimanı, terminal operatörü veya antrepo işleticisi olabilir.
3. Yetkilendirilmiş Tedarik Zinciri, yetkilendirilmiş iki ticaret erbabı arasında ve sadece güvenilir ekonomik operatörler aracılığıyla gerçekleştirilen sevkiyatlar için sınır ötesi uygulanacak bir anlayış olup, bu kapsamda basitleştirilmiş prosedürler uygulanacak, ithalat ve ihracat işlemleri için minimum seviyedeki bilgi sağlanacaktır.

TABLO 1: İHRAÇ EŞYASINA İLİŞKİN BEYAN

No.	DGÖ ID	İsim	Tanım
1	042	İhracatçı, kodlanmış	İhracat beyannamesini hazırlayan ya da adına ihracat beyannamesi hazırlanan (Eşyanın sahibi ya da beyanname kabul edildiğinde eşyanın elden çıkarılması hususunda benzer bir hakka sahip olan) tarafın isim ve adresinin belirlenmesi
	041	İhracatçı, kod olmaması halinde	İhracat beyannamesini hazırlayan ya da adına ihracat beyannamesi hazırlanan (Eşyanın sahibi ya da beyanname kabul edildiğinde eşyanın elden çıkarılması hususunda benzer bir hakka sahip olan) tarafın ismi [ve adresi]
2	072	Gönderici, kodlanmış, ihracatçıdan farklı olması halinde	Taşıma sözleşmesinde taşıma emrini veren tarafın belirttiği üzere, eşyayı sevk eden tarafın belirlenmesi
	071	Gönderici, kod olmaması halinde	Taşıma sözleşmesinde taşıma emrini veren tarafın belirttiği üzere, eşyayı sevk eden tarafın adı [ve adresi]
3	050	Taşıyıcının kimliği	Belirli noktalar arasında eşya naklini yapan tarafın kimliğinin belirlenmesi
	049	Taşıyıcının ismi, ID olmaması halinde	Belirli noktalar arasında eşya naklini yapan tarafın adı [ve adresi]
4	040	İthalatçı, kodlanmış	İthalat beyannamesini hazırlayan (Gümrük müşaviri veya yetkili diğer bir kişi tarafından adına ithalat beyannamesi hazırlanan) tarafın tespit edilmesi. Bu kişi, eşyanın mülkiyetini elinde bulunduran ya da eşyanın adına sevk edildiği kişi olabilir.
	039	İthalatçı, kod olmaması halinde	İthalat beyannamesini hazırlayan (Gümrük müşaviri veya yetkili diğer bir kişi tarafından adına ithalat beyannamesi hazırlanan) tarafın adı [ve adresi] Bu kişi, eşyanın mülkiyetini elinde bulunduran ya da eşyanın adına sevk edildiği kişi olabilir.
5	052	Alıcı, kodlanmış, ithalatçıdan farklı olması halinde	Eşyanın sevk edildiği tarafın tespit edilmesi
	051	Alıcı, kod olmaması halinde	Eşyanın sevk edildiği tarafın adı [ve adresi]
6	058	Bildirim yapılacak taraf, kodlanmış	Bildirim yapılacak tarafın belirlenmesi
	057	Bildirim yapılacak taraf, kod olmaması halinde	Bildirim yapılacak tarafın adı [ve adresi]
7	034	Teslimatın yapılacağı yer, ithalatçı veya alıcının adresinden farklı olması halinde	Eşyanın teslim edileceği adres. Ulusal gerekliliklere uygun olarak veya ulusal mevzuatın gerekli kıldığı adres, bölge ve/veya ülke.
8	064	Güzergah üzerindeki ülkeler, kodlanmış, bilindiği kadarıyla	Eşya veya yolcuların, menşe ülke ile nihai varış noktası arasında izlediği güzergâh üzerindeki ülkelerin tespit edilmesi
9	061	Acente (temsilci), kodlanmış, uygulanabilir olması halinde	Başka bir taraf adına hareket etme yetkisine sahip tarafın tespit edilmesi
	060	Acente (temsilci), kod olmaması halinde	Başka bir taraf adına hareket etme yetkisine sahip tarafın isim [ve adresi]
10	145	Tarife kod numarası (Gümrük)	Gümrük, taşımacılık, istatistik ya da diğer düzenleyici amaçlara yönelik olarak eşya türünü belirleyen kod
	137	Eşyanın tanımı, kod olmaması halinde	Gümrük, istatistik ya da taşımacılık açısından yeterli ölçüde eşyanın mahiyetini açıklayacak şekilde basit bir tanım
11	143	UNDG Numarası (Dangerous Goods Code), uygulanabilir olması halinde	Birleşmiş Milletler Tehlikeli Eşya Kodu (UNDG); tehlikeli eşya listesi içerisinde yer alan ve yaygın bir şekilde taşınması yapılan maddeler için BM tarafından getirilen tek seri numarası
12	141	Ambalaj çeşidinin tespiti	Eşya kaleminin ambalaj türünü belirleyen kod
	144	Ambalaj sayısı	Ambalaj açılmaksızın parçalara ayırlamayacak şekilde paketlenmiş ambalajların sayısı
13	131 136	Toplam brüt ağırlık (Ölçüm birimi dahil olmak üzere)	Taşıyıcı ekipmanını içermeyen, ancak eşyanın ambalajı ile birlikte ağırlığı
14	159	Ekipman tespit numarası, konteyner ile taşıyorsa ve mümkün olması halinde	Ekipmanı belirleyen işaretler (harfler ve/veya sayılar)
	152	Ekipman boyutu ve tipinin belirlenmesi	Taşıma ekipmanının boyut ve tipi gibi özelliklerini belirleyen kod
15	165	Mühür numarası, mümkün ve uygulanabilir olması halinde	Taşıma ekipmanına tatbik edilen mühür numarası
16	109 135	Toplam fatura tutarı (Para biriminin kodu dahil)	Bir beyanname kapsamında beyan edilen toplam fatura tutarı
17	016	Tek sevkiyat referans numarası (Unique consignment reference-UCR Number)	Gerek ithalat gerekse ihracatta eşyaya verilen tek sayı

TABLO 2: KARGOYA İLİŞKİN BEYAN

No.	DGÖ ID	İsim	Tanım
1	070	Yükleme yeri, kodlanmış	Eşyanın, sevkiyatı gerçekleştiren taşıma aracına yüklendiği deniz limanı, havalimanı, yükleme terminali, demiryolu istasyonu ya da diğer başka bir yerin belirlenmesi
	069	Yükleme yeri, Kod olmaması halinde	Eşyanın, sevkiyatı gerçekleştiren taşıma aracına yüklendiği deniz limanı, havalimanı, yükleme terminali, demiryolu istasyonu ya da diğer başka bir yerin adı
2	050	Taşıyıcının kimliği	Belirli noktalar arasında eşya naklini yapan tarafın kimliğinin belirlenmesi
	049	Taşıyıcının ismi, ID olmaması halinde	Belirli noktalar arasında eşya naklini yapan tarafın adı [ve adresi]
3	159	Ekipman tespit numarası, konteyner ile taşınıyorsa ve mümkün olması halinde	Ekipmanı belirleyen işaretler (harfler ve/veya sayılar)
	152	Ekipman boyutu ve tipinin belirlenmesi	Taşıma ekipmanının boyut ve tipi gibi özelliklerini belirleyen kod
4	165	Mühür numarası, mümkün ve uygulanabilir olması halinde	Taşıma ekipmanına tatbik edilen mühür numarası
5	160	Gümrük Bölgesi sınırını geçen taşıt araçlarının belirlenmesi	Sınır geçişinde kullanılan taşıma aracının belirlenmesinde kullanılan isim
	175	Gümrük Bölgesi sınırını geçen taşıma aracının milliyeti, kodlanmış	Sınırı geçerken kullanılan aktif taşıma aracının milliyeti, kodlanmış
6	149	Gönderi referans numarası (Conveyance reference number)	Taşıma aracının seferlerinin belirlenmesi Ör. Sefer sayısı, uçuş sayısı
7	098	Nakliye ücretini ödeme yöntemi, kodlanmış	Nakliye ücretini ödeme yöntemini belirleyen kod
8	047	Çıkış gümrüğü, kodlanmış	Eşyanın gümrük bölgesini terk ettiği veya terk etmesi planlanan Gümrük İdaresinin belirlenmesi
9	085	İlk varış limanı, kodlanmış	İlk varış yerinin tespit edilmesi. Bu yer, denizde deniz limanı, havada hava limanı, kara yolu geçişlerinde ise sınır noktası olabilir.
10	064	Güzergâh üzerindeki ülke(ler), kodlanmış, yükleme öncesinde bilindiği kadarıyla	Eşya veya yolcuların ilk çıkış yaptığı ülkeyle nihai varış noktaları arasında güzergâh üzerindeki ülkelerin belirlenmesi
11	172	Gümrük bölgesindeki ilk varış limanına varış tarihi ve zamanı, kodlanmış	Taşıma araçlarının ilk havalimanına (havayolu), ilk sınır geçiş noktasına (karayolu), ilk limana (denizyolu) varmasının planlandığı tarih ve zaman, kodlanmış
12	138	Kısaca kargo tanımı	Sevkiyata konu olan yükün kısa bir tanımı
13	016	Tek sevkiyat referans numarası (UCR Number)	Gerek ithalat gerekse ihracatta eşyaya verilen tek sayı

TABLO 3: DGÖ VE AB TARAFINDAN VARIŞ VE KALKIŞ ÖNCESİ BEYAN EDİLMESİ İSTENEN VERİLERİN KARŞILAŞTIRILMASI

VERİ	DGÖ SAFE Çerçeve Belgesi	AB Tüzüğü	
		Çıkış Özet Beyanı	Giriş Özet Beyanı
İhracatçı	X	X ¹	X ¹
Gönderici	X	X	X
Taşıyıcı kimliği/ismi	X		X
İthalatçı	X	X ¹	X ¹
Alıcı	X	X	X
Bildirim adresi (Notify Party)	X		X
Teslim yeri	X	X	X
Güzergâhta yer alan ülkeler	X	X	X
Acente	X	X ¹	X ¹
Eşyanın tarifesi/tanımı	X	X	X
BM Tehlikeli Eşya Kodu	X	X	X
Ambalaj tipi ve sayısı	X	X	X
Toplam brüt ağırlık	X	X	X
Ekipman tanımlı numarası/boyutu/tipi	X	X	X
Mühür numarası	X	X	X
Toplam fatura tutarı	X		
Sevkiyat Referans Numarası (Unique Consignment Reference Number)	X	X	X
Yükleme yeri	X		X
Sınırı geçen taşıma aracının kimliği/milliyeti	X		X
Gönderi Referans Numarası (Conveyance Reference Number)	X		X
Nakliye ücretini ödeme şekli	X	X	X
Çıkış Gümrük İdaresi	X	X	
İlk varış limanı	X		X
Gümrük Bölgesi'nde varılacak ilk limana varış tarihi ve saati	X		X
Kısaca yük tanımı	X		
Eşyanın yeri/konumu		X	
Eşya kalem sayısı ²		X	X
Eşya kalem numarası ³		X	X
Navlun işaretleri ⁴ (Shipping marks -UCR mevcut değilse)		X	X
Beyan tarihi		X	X
Sevkiyat belgesi numarası (UCR mevcut değilse)		X	X
Boşaltma Yeri ⁵			X
İmza / Tasdik		X	X
Diğer özel durumların belirtilmesi ⁶		X	X

1. Özet Beyanı sunan kişi
2. Beyanname veya özet beyanda belirtilen toplam kalem sayısı, eşyanın birden fazla kalemden oluşması halinde kullanılacaktır.
3. Beyanname veya özet beyanda yer alan toplam kalem sayısı ile ilişkili kalem numarası olup, sadece eşyanın birden fazla kalemden oluşması halinde kullanılacaktır. Bilgisayar sistemi tarafından otomatik olarak verilecektir.
4. Bu bilgi (mümkün olması halinde) sadece ambalajlı eşya için verilecektir. Eşya konteyner ile taşıyorsa, yükleme bilgisi yerine konteyner numarası kullanılabilir.
5. Eşyanın taşıma aracından boşaltılacağı deniz limanı, havalimanı, yükleme terminali, demiryolu istasyonunu ve bu yerin bulunduğu ülkeyi ifade eder.
6. Ticaret erbabinin kendi yararına olan özel durumunu ifade eden ve kodlanmış olarak belirtilen husus; örneğin, daha az verinin beyan edileceği yetkilendirilmiş yükümlü statüsünün belirtilmesi gibi.

SCHOPENHAUER–NİETZSCHE-KANT ÇATIŞMASI VE TÜRK MİLLETİ'NİN GELECEĞİ

Ali AYGÜN

Daire Başkanı
aliaygun@gumruk.gov.tr

Medeniyetin yaratılması ve barbarlıktan uygarlığa doğru yol alınması, akıl sayesinde mümkün müdür? İçgüdüler ve duygular, akla baskın mıdır yoksa akıl mı daha baskındır? Yeryüzündeki vahşi savaşım sürmeye devam edecek midir yoksa akılcı ve barışçıl bir uygarlığı yaratmak mümkün müdür? İşte bütün bu sorulara ne cevap verdiğinizize göre, devletinizin ve milletinizin yönünü belirlemek zorundasınız. Dolayısıyla bu sorular bağlamında, Türk Milleti'nin geleceğe yönelik olarak yapması gereken hazırlıklara da cevap vermiş olacağız. Yukarıdaki sorulara farklı okulların verdiği cevapları anlatarak kendi cevabımızı oluşturmamız gerekiyor ki, bu cevabı makalenin ilerleyen kısımlarında hep birlikte yapacağız. Şimdi İstenç (içgüdüler ve duygular) Okulu ile konuya bir giriş yapalım.

1) İstenç Okulu :

Türkler Olarak, İstenç Okulundaki “Erdem – Güç İstemi” Çatışmasında, (Schopenhauer - Nietzsche Çatışması) Hangi Yöne Gitmeliyiz?

“Batı'nın öz felsefi değerlerini öğrenmeyenler, bir gün, Kızılderililer gibi, kendi saf vicdanlarına kurban gideceklerdir.”

Arthur Schopenhauer, insanı yönlendiren akıl ve istençten (duygu, güdü, istem), ikincisinin daha ağır bastığını; o halde, daha uygar bir dünya yaratmak için, insanın içinde var olan kötülük istencine karşı erdem, merhamet ve empatinin (kendini başkalarının yerine koyma) çocukluktan itibaren işlenmesi gerektiğini söylüyordu. Schopenhauer, akıldan türeyen bencilliği değil, duygudan türeyen empatiyi ciddiye alıyordu; ayrıca bencil ve tirancı istenci susturmak için aydınlanma kavramına yer ayırıyor, istençle bütünleşmiş gerçek aklın, gücü ifade edebileceğini ortaya koyuyordu. Durkheim ve Freud'un fikirleri de bu noktada Schopenhauer'e yakındır. Aslında dinlerin orijinal yaklaşımı da, Schopenhauer'le aynı yöndedir.

Friedrich W. Nietzsche ise, teorinin birinci kısmına yani istencin akıldan daha baskın olduğuna katılmakla birlikte, Schopenhauer'in aksine, istencin erdem tarafının değil, “güç istemi” tarafının insanları yönlendirdiğini; bu istemin, “iyiliğin ve kötülüğün ötesinde” düşünülmesi gerektiğini ve tarihin “güç istemine” dayalı mücadelelerle dolu olduğunu; ancak kölelikten kaynaklanan bir ahlakın merhamet, erdem ve empatiden medet umabileceğini; ikiye bölünmüş erdemle sahip Hıristiyanlığın, ahlâkçı liberallerin ve eşitlik isteyen sosyalistlerin doğaya karşı gel-

diklerini ve insanlığın gelişmesini sekteye uğrattıklarını; çünkü hepsinin erdem dayatmasıyla büyük sistemci yaklaşımlar sunduklarını; ve erdem adına büyük sistemci yaklaşımlar empoze eden tüm ideolojilerin, sonunda cellatlığa dönüşeceğini; kendisinin, iyi ve kötünün ötesinde “güç istemini”, tarihteki temel itici güç olarak gördüğünü dile getiriyordu. Akla sınırsız önem atfeden Batı Uygarlığı'na tehditler savuruyor, nihilizme saplanarak çökeceklerini (decadance) ve önümüzdeki iki yüzyılı (20-21. yüzyılı) devasa boyutlarda kana bulayacaklarını haber veriyor, hatta, bireyin aklını evrenin merkezine koymalarıyla da dalga geçiyordu.

Görüldüğü üzere, Schopenhauer ve Nietzsche, akıl ve istençten ikincisinin baskın olduğu noktasında anlaşmakta ancak “erdem” ve “güç istemi” kavşağında birbirinden ayrılmaktadırlar. Schopenhauer, peygamberce bir yaklaşımla, insanlığı daha barışçıl ve daha uygar alana çekmek için, insanlara çocukluktan itibaren erdem ve empatinin işlenmesi gerektiğini (ancak sistematik ve zorbaca bir beyin yıkamaya karşıdır), zaten acılarla dolu bu dünyada birbirimizin acılarını artırmaya hakkımızın olmadığını savunurken; Nietzsche, erdem ve empatinin ikiyüzlülükten ve köle ahlâkından başka bir şey olmadığını; tarih boyunca insanlığa baskın olan güdünün ne akıl ne erdem sadece “güç istemi” olduğunu dile getirmektedir.

Schopenhauer felsefesi, Batı dünyasında, Platon'la başlamış, Schopenhauer-Durkheim-Freud-Veblen- Stjepan G. Mestrovic gibi filozoflarla çizgisini ve okulunu devam ettirmiştir.

Onlara göre, uygarlık ve ilerlemenin yolu, akılla birlikte erdemli insanın yaratılmasından geçmektedir. Orijinal Hıristiyanlık ve diğer dinlerin öz felsefeleri de bu bağlamda aynı istikamettedir. Nietzsche ise, istence ağırlık veren ekolden olmakla birlikte, “erdem-güç istemi” ikileminde ikincisini tercih ettiğinden, bu ekolden ayrılmaktadır.

Stjepan G. Mestrovic, “Şayet Nietzsche haklıysa, uygar, aydınlanmış toplumsal yaşama dair bütün iddialar temelsiz ve sahtedir” demektedir. Kişisel kanaatim odur ki, Nietzsche, öngörülerini konusunda, 20.yüzyılda haklı çıkmıştır; Birinci ve İkinci Dünya Savaşları bunun en iyi kanıtlarıdır. Ve 21.yüzyılda da haklı çıkacaktır ki, Irak'ta yaşananlar, Birleşmiş Milletler Örgütü'nün yok sayılması bunun ilk işaretleridir. O halde, Türkler olarak, bu sahte uygarlığın görsel yanılgılarına kapılmamalı, gelecekteki en kötü ve en vahşi senaryolara göre kendimizi hazırlamalıyız. Unutmamalıyız ki, bizim uygarlığımız, Yunus ve Mevlana'sıyla zaten Schopenhauer Felsefesi-ne, ondan 500 yıl önce sahiptir. Ancak burada tartıştığımız konu, kendi uygarlığımız ve toplumumuz içerisinde benimseyeceğimiz felsefe değil, Batı Uygarlığı'na karşı strateji belirleme açısından benimseyeceğimiz felsefedir. Ve bu felsefenin temelinde “Akılcı Bencillik (Ekonomik Güç) ile Güç İstemine dayalı vahşiliğin (Siyasi ve Askeri Güç)” egemen olduğu, asla ve asla unutulmamalıdır!

Dolayısıyla, kişisel kanaatim odur ki, nasıl ki Bilge Tonyukuk, “Türk ırkını pasifleştireceği,

güç istemini kıracağı ve savaşçılığı öldüreceği” gerekçesiyle, Budizmin Türk dini olmasını Hakanına karşı gelerek engellediyse; bugün de, Türklerin Batı Uygarlığı karşısında alacağı strateji, “Akıl ve Güç İstemine” dayalı olmak zorundadır. Çünkü, merhamet, empati ve erdemden yoksun, Cemil Meriç’in deyimiyle “Mandaren’in hazinelerine el koymak için fırsat kollayan Batı Uygarlığı” karşısında başarılı olabilmenin yolu, sadece “Akılcı Azami Çıkarıcılık (Ekonomik Güç)” ve “Güç İstemine Dayalı Azami Savaşçılık (Siyasi ve Askeri Güç)” ile mümkündür.

Sonuç olarak ben, Nietzsche’nin haklı çıktığını ve haklı çıkmaya devam edeceğini düşünen bir kişi olarak, tüm Türk vatandaşlarına, özellikle ülkemizin gelecekteki konumunu belirleyecek olan insanlara, geleceğin karanlık senaryolarına hazırlanmalarını ve gerekli tedbirleri almalarını hararetle tavsiye ediyorum.

2) Akıl Okulu :

Kant’a Karşı Schopenhauer ve Nietzsche Kavşağında (Akıl Okuluna Karşı İstenç Okulu) Türklerin Yönü Ne Olmalıdır?

Kant, insanı yönlendiren akıl ve istençten (duygu, güdü, istem), birincisinin daha ağır bastığını; o halde, daha uygar bir dünya yaratmak için, insanın içinde var olan istenç üzerinde aklın kontrolünün yani akılcı insan yaratmanın gerekli olduğunu söylüyordu. Kant, akıldan türeyen bencilliğin verimli sonuçlar vereceğini, uygarlığı geliştireceğini söylüyor ve istençten

türeyen “erdem veya güç istemi”ni ciddiye almıyordu. Çünkü Kant “hiç kimse duygunun iç yüzünü anlayamayacağından, duyguyu dikkate almaya değmez” diyordu. Pozitivistler ve post-modernistler, bu varsayımı doğru kabul ederek, insanın, “duygu ve akıldan oluşan bir bütünlük olduğunu” inkar etmektedirler. Bu ekol, Sokrates ile başlayan kadim bir ekoldür. Hegel ve Marx da, bu bağlamda, Kant’a yakın bir duruş sergilemektedirler. Örneğin, Hegel, (akıl yürütmeler sayesinde) tarihte ilerlemeye doğru eğilim gösteren bir planı elde ettiğini düşünürken; Schopenhauer, akıl yürütmelerle tarihin planının elde edilemeyeceğini, Doğa’nın içerisinde plana dair hiçbir olgunun olmadığını, Doğa’da sadece kaos olduğunu ileri sürmektedir

Kant Felsefesi, Batı dünyasında, Sokrates-Descartes-Bacon-Kant gibi filozoflarla çizgisini ve okulunu devam ettirmiştir. Modernist çizgi içerisinde Hegel ve Marx’ı da saymak yerinde olacaktır. Onlara göre, uygarlık ve ilerlemenin yolu aklın istence hakim olması yani rasyonel insanın yaratılmasından geçmektedir. Rasyonalitenin, barbarlığı frenleyeceğine dair derin bir inanca sahiptirler. Dolayısıyla, ne erdem ne de güç istemi bağlamında istencin akıldan önemli olduğunu kabul etmemektedirler. Bu bağlamda, orijinal Hıristiyanlık ve diğer dinlerin öz felsefeleriyle farklı bir istikamete sahiptirler.

Yukarıda izah ettiğim gibi, insanlığın “güç istemi” peşinde olduğunu, erdem ve aklın ondan sonra geldiğini, Nietzsche’nin savlarını tarihle daha uyumlu bulduğumu izah etmiştim. Ancak

şunu da belirtmek isterim ki, aklın istenç üzerinde hakimiyet kurma süreci yavaş da olsa ilerlemekte, insanlığı daha kalkınmış bir düzeye getireceği görülmektedir. Bununla birlikte, bu sürecin, insanlığı daha barışçıl bir düzeye götüreceği hususunu kuşkuyla karşılamakta ve hatta daha da kötümser düşünerek, tarihin daha yıkıcı savaflara sahne olacağına inanmaktayım. Çünkü insan toplulukları, devletler ya da çok uluslu şirketler, halen diğer insan topluluklarını sömürmeyi, onlar üzerinde koşulsuz egemenliğe sahip olmayı istemekte ve bu amaca yönelik her aracı meşru saymaktadırlar. Bana göre, aklın istenç üzerinde hakimiyet kurma süreci, devletlerin kendi iç yaşamlarında barışı ve kalkınmayı sağlamakta, ama diğer toplumlara karşı vahşi ve sömürgeci duygularını azaltmak yerine artırmaktadır. Dolayısıyla Kant Felsefesi, devletlerin, kendi iç dünyalarında kalkınma ve barış (uygarlık) yaratacakları konusunda haklı olmakla birlikte; bütün dünyada kalkınma ve barış (uygarlık) yaratacakları hususunda haklı değildir. İnsanlık, belki de binlerce yıl daha evrensel barışın yüzünü göremeyecek, aksine geçmiş çağlardan çok daha öldürücü silahların çok daha kanlı savaflarıyla kan akıtmaya devam edecektir.

Pitirim Sorokin ise, “son derece eğitilmiş, bilimsel ve teknolojik olan 20.yüzyılın, Batı tarihinin 25 yüzyıllık geçmişiyle kıyaslandığında en kanlı, en çalkantılı ve en savaşçı bir yüzyıl olduğunu” iddia etmektedir. Sorokin, Kapitalist “Karşılıklı yardımdan ziyade karşılıklı rekabet ruhunun, aşkın yerine saldırganlık etosunun savaşa yol

açtığı” ileri sürüyordu. Sorokin, ayrıca, Komünizmin, Faşizmin ve Sosyalizmin savaş için radikal sağaltım olarak çığırtkanlığının yapıldığı; fakat hepsinin de soykırıma, savaşa ve barbarlığa neden olduğunu ileri sürdü (P.Sorokin, İnsanlığın Yeniden İnşası, s.28-39).

Yorumumuzu şu cümlelerle bitirelim: Schopenhauer gibi Durkheim de, uygarlığın ve ilerlemenin, artan sempati kadar artan barbarlıkla sonuçlanacağını hissetmişti. Ayrıca Schopenhauer, “İstencin şiddeti, zekanın arttırılmasıyla koşuttur” demişti.

3) Postmodernist Okul:

Kant ve Nietzsche Sentezi Karşısında Türklerin Yönü Ne Olmalıdır?

Postmodernist Felsefe ise, günümüzün filozofları aracılığıyla bugünü yönlendirmektedir. Postmodernist Felsefeci Baudrillard ve genellikle Postmodernist Felsefeciler, Kant felsefesini temel çizgi olarak almakla birlikte Nietzsche'nin “Güç İstemi” teorisine olumlu yaklaşmakta ve böylece, Kant'ın “Rasyonel İnsanı”nı Nietzsche'nin “Güç İstemi” teorisine birleştirmektedirler.

Postmodernizm, Kant ve Nietzsche'den olma gayrimeşru bir çocuğa benzetilebilir: Kurgudan başka bir şey olmayan dünyada, vaktini eğlenerek geçirmekte, “iyi ve kötünün dışında” bir konuma doğru gitmeye çalışmaktadır.

Yukarıda verdiğimiz tüm bilgiler ve Kant-Nietzsche Sentezi bir arada değerlendirildiğinde; böyle bir sentezin sonucunun nereye varacağı aşıkardır: Akılcı düşünme yeteneği sayesinde bencilliğin doruklarına çıkan ve bu egoist çizgi doğrultusunda gücü tamamen ele geçirmeye çalışan, başkalarına hükmetme aşkıyla yanan, Cemil Meriç'in deyimiyle "Mandaren'in hazinelerine el koymak için can atan" fatih ve efendi bir insan, ırk ya da toplum... Horkheimer ve Adorno'nun da, "Aşırı akılcılık, totalitarizmden sorumludur" derken kastettiği bu olsa gerektir.

Zaten bu hükmü doğrulamak istercesine, Schopenhauer, Nietzsche, Veblen, Durkheim, Tocqueville ve Freud gibi filozoflar; "Aydınlanmanın istenci azdırdığını, insani durumun bir parçası olan gerilimi artırdığını ve atalarımızla karşılaştırıldığında, aynı anda daha kibar ve potansiyel olarak daha vahşi olan bir ideal tipte uygar insanı var ettiğini" düşünmektedirler.

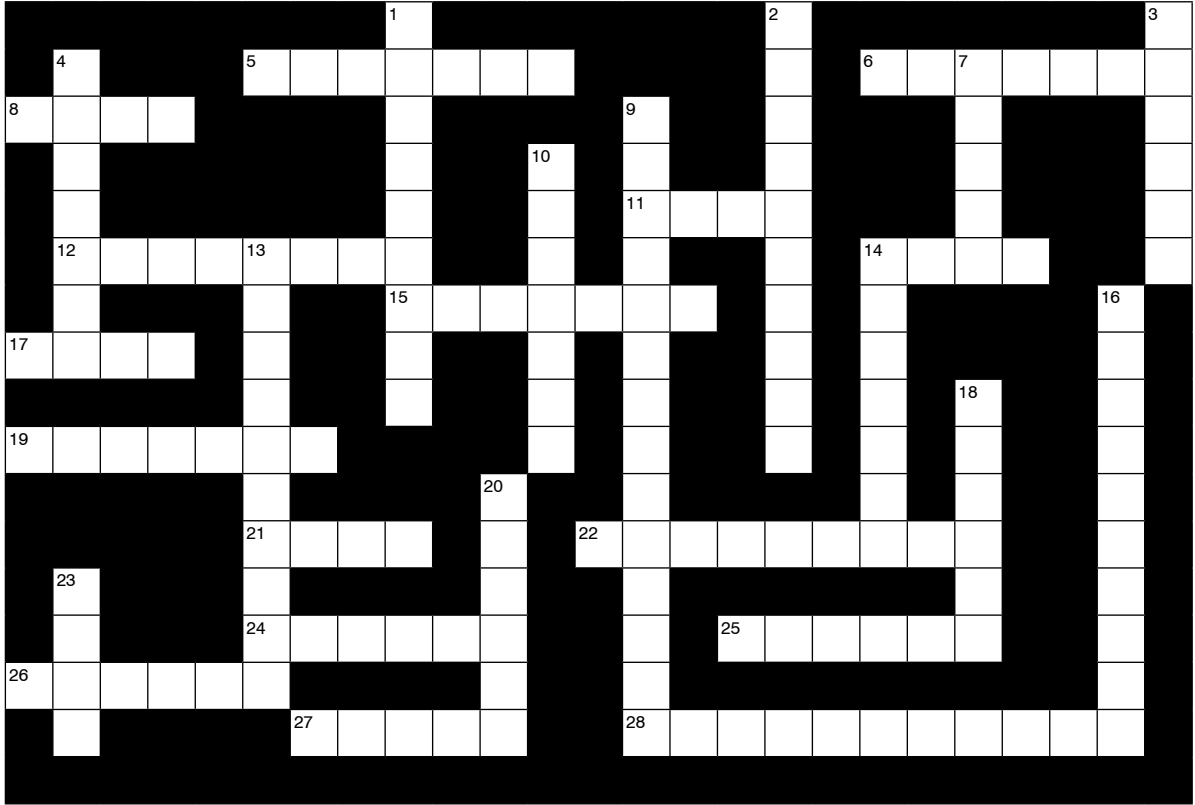
Postmodernist Felsefe, günümüzün filozofları aracılığıyla bugün yönlendirmekte olduğuna göre, Batı Uygarlığı'nın bugünkü politikaları, Kant ve Nietzsche ekolünün sentezine dayanmakta olup, orijinal Hıristiyanlık ve Schopenhaueri felsefeden tamamen uzaktır. Bu çerçevede değerlendirdiğimizde, "Nietzsche'nin Hıristiyan etiğini zalim bir şekilde ortadan kaldırmasının , postmodernistlerce yeniden gündeme getirilmesinin, Batı'da aşırı sağın giderek yaygınlaşması esnasında ortaya çıkması, bir rastlantı mıdır?"

Dolayısıyla, bizlerin de, Batı Uygarlığı'nın politikalarını doğru yorumlayarak ulusal çıkarlarımızı azami düzeyde koruyabilmemizin ön şartı, Kant ve Nietzsche felsefesini çok iyi özümsemektir. Kısacası, Cemil Meriç'in deyimiyle, "Mandaren'in hazinelerine el koymak için fırsat kollayan", merhamet, empati ve erdemden yoksun Batı Uygarlığı karşısında, "Akılcı Azami Çıkarıcılık-Ekonomik Güç-" ve "Güç İstemine Dayalı Azami Savaşçılık-Siyasi ve Askeri Güç-" ilkelerine dayalı Postmodernist felsefeyi çok iyi anlamak ve uygulamak gerekmektedir.

1. "Amerika'nın İki Yüzü" adlı kitabı Kasım 2004'te yayınlanmış olup, "Böyle Buyurdu Nietzsche" adlı kitabı ise yayınlanma aşamasındadır.
2. Ağırlıklı olarak Amerikalı Profesör Stjepan G. Mestrovic'in, Uygar Barbarlık (Açılım Kitap, İstanbul 2004) adlı eserinden yararlanılarak hazırlanmıştır.
3. Ali Aygün, Amerika'nın İki Yüzü, İrem Yayıncılık, Ankara 2004, sayfa 5
4. Stjepan G. Mestrovic, Uygar Barbarlık, Açılım Kitap, İstanbul 2004, Sayfa 117
5. Böyle bir kanıda bulunabilmek için, F.W.Nietzsche'nin başta "Böyle Buyurdu Zerdüşt" olmak üzere, hemen hemen tüm eserlerini okuyarak, dünya tarihi ve politika-sıyla karşılaştırmalar yapmaya, yeni sentezler oluşturmaya çalıştım.
6. Ağırlıklı olarak Amerikalı Profesör Stjepan G. Mestrovic'in, Uygar Barbarlık (Açılım Kitap, İstanbul 2004) adlı eserinden yararlanılarak hazırlanmıştır.
7. Stjepan G. Mestrovic, Uygar Barbarlık, Açılım Kitap, İstanbul 2004, Sayfa 66
8. Stjepan G. Mestrovic, Uygar Barbarlık, Açılım Kitap, İstanbul 2004, Sayfa 163
9. Stjepan G. Mestrovic, Uygar Barbarlık, Açılım Kitap, İstanbul 2004, Sayfa 145
10. Ayrıntılı bilgi için bakınız F.W.Nietzsche "İyinin ve Kötünün Ötesinde"
11. Stjepan G. Mestrovic, Uygar Barbarlık, Açılım Kitap, İstanbul 2004, Sayfa 147
12. Stjepan G. Mestrovic, Uygar Barbarlık, Açılım Kitap, İstanbul 2004, Sayfa 146
13. Ayrıntılı bilgi için bakınız F.W.Nietzsche "Deccal (Anti-Christ)"
14. Stjepan G. Mestrovic, Uygar Barbarlık, Açılım Kitap, İstanbul 2004, Sayfa 167

G Ü M R Ü K B U L M A C A S I

Hazırlayan: Sebahattin KUŞ - Gümrük Uzmanı - skus@gumruk.gov.tr

SOLDAN SAĞA

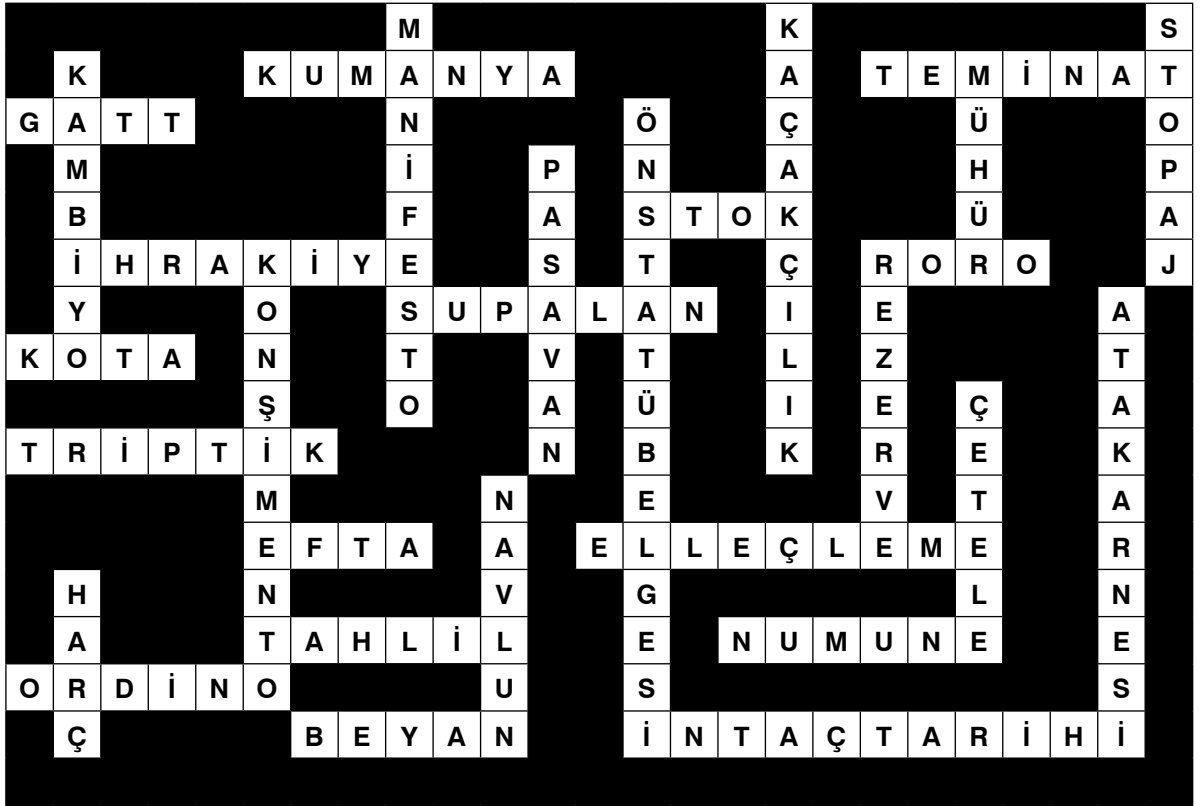
5. Yabancı gemilere veya uluslararası kabotaj yapan milli gemilere verilen gümrük vergileri ödenmemiş yiyecek, içecek gibi maddeler ile ihracat kapsamında olmak üzere bu gemilere verilen aynı türdeki milli eşya.
6. Gümrük vergilerinin zamanında ve usulüne uygun olarak ödeneceğine ilişkin olarak ilgisinden alınan garanti veya güvence.
8. "Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşması"nın İngilizce kısaltması.
11. Bir işletmenin satmak, üretmek veya işletme ihtiyaçlarında kullanmak üzere elinde bulundurduğu, değerlendirme gününde işletmenin mülkiyet ve tasarrufundan çıkmamış mal, hammadde, yarı mamul, işletme malzemesi, yardımcı malzeme, mamul gibi maddi değerler.
12. Ülkenin karasuları ve/veya karasuları bitişğinde deniz vasıtalarına veya hava meydanlarında yerli ve yabancı uçaklara vergili veya vergisiz sağlanan akaryakıtı ve madeni yağı ifade eden terim.
14. TIR ve konteyner taşımacılığı için özel olarak yapılan gemi.
15. Gümrüklü eşyanın geçici depolama veya antrepoya boşaltılmadan, bulunduğu aracın üzerinde gümrük işlemlerinin (muayene v.s.) yapılarak, gümrüklü sahadan gelişmesi işlemi.
17. Dış ticarete –özellikle ithalatta- miktar veya diğer sınırlamaların konulması halinde bir takvim yılı içinde veya belirli bir dönem itibarıyla yapılmasına izin verilen ticari miktar veya değer.
19. Türkiye Gümrük Bölgesi dışında yerleşik kişilerin turistik amaçlı seyahatlerinde Türkiye Gümrük Bölgesine getirilen taşıtları için Türkiye Tüving ve Otomobil Kurumu tarafından yalnız Türkiye için geçerli olacak şekilde düzenlenen üç parçadan ibaret teminat hükmünde olan belge.
21. 1960 yılında Stockholm'de imzalanan bir anlaşma ile, esas itibarıyla Ortak Gümrük Tarifesi kabul etmek istemeyen veya milletlerarası siyasal statüleri AET'ye katılmaya olanak vermeyen tarafsız bazı Avrupa ülkeleri arasında ticaret engellerini ortadan kaldırma amacıyla kurulmuş birlik.
22. Gümrük gözetimi altındaki eşyanın asli niteliklerini değiştirmeden istiflenmesi, yerinin değiştirilmesi, büyük kaplardan küçük kaplara aktarılması, kapların yenilenmesi veya tamiri, havalandırılması, kalburlanması, karıştırılması ve benzeri işlemleri ifade eden terim.
24. Laboratuvarlarda yapılan analiz.
25. Analiz, muayene ve benzeri işlemlerde kullanılmak üzere usulüne uygun olarak alınan ve eşyayı temsil eden parça.
26. Gümrük idarelerinden mal çekmek isteyen kişilerin ellerinde bulunan konşimento veya yük senetlerini geminin kaptan veya acentesine ibraz ederek kapları için tanzim ettikleri teslim belgesi.
27. Bir gümrük rejimine tabi tutulmak istenilen eşyanın bu rejime uygun şekilde yetkili gümrük idaresine söz veya yazı ile bildirilmesi.
28. İhracat eşyasında, bir eşyanın gümrük hattından çıkıp yurtdışına gönderildiği, ithalat eşyasında ise beyanname konusu eşyaya uygulanacak gümrük işlemlerinin tamamlanmasını müteakip, vergilerinin ödendiği veya ödenmiş sayıldığı tarih.

YUKARDAN AŞAĞIYA

1. Konşimentolara göre gemide tutulan yük defteri ve mahreci limanlarındaki yetkili mercilerce tasdik edilmiş olan yük beyannamesi.
2. Herhangi bir madde veya eşyayı, gümrük işlemlerine tabi tutmaksızın Türkiye'ye ithal veya ithale teşebbüs etme işlemi.
3. Vergi konusunun hak sahibine intikalinden önce, verginin hesaplanarak kaynakta kesilmesi.
4. Para ya da para yerine geçen belgelerin değiştirilmesiyle ilgili işlemler.
7. Bir kimsenin, bir kuruluşun adının veya unvanının tersine kazılı bulunduğu, metal, lastik vb.nden yapılmış araç, damga, kaşe.
9. Türkiye'den serbest bölgelere gönderilen eşyaya ilişkin olarak düzenlenen ihracat beyannamesi kapsamı her türlü eşyanın, serbest dolaşımında bulunup bulunmadığının tespiti amacıyla, bölgeye giriş aşamasında düzenlenen belge.
10. Sınırın her iki tarafında 5 kilometrelik bir bölgede oturan şahısların, 5 veya 10 kilometrelik saha dâhilinde, arazilerinde tarım yapabilmelerini sağlamak üzere, ilçe kaymakamlıklardan verilen ve giriş-çıkışlarda kullanılabilecekleri belge.
13. Gemi kaptanı, sahibi veya acenteleri tarafından düzenlenen ve malın alındığını ve kararlaştırılan şekilde gönderilene teslim edileceğini, nakledilmek üzere gemiye yüklenen malı ve taşıma koşullarını belirten ve taşınacak malın mülkiyetini gösteren kıymetli evrak niteliğindeki belge.
14. Kırk ve tamire muhtaç kaplar içinde gelen eşya ile dağınık ve hasar görmüş eşyayı ifade eden terim.
16. Uluslararası Geçici İthalat Sözleşmesi (kısaca İstanbul Sözleşmesi) ve Ekleri kapsamında, taraf ülkeler arasında, başka herhangi bir belgeye gerek duyulmaksızın, eşyanın geçici olarak ithalat ve ihracatını sağlayan belge.
18. Eşyanın mal sahibine teslim edilen miktarını, kap sayısını, ambalajsız gelenlerde ise adet ve kilo itibarıyla miktarını gösteren belge.
20. Deniz ve nehir yolu ile taşınan eşya için, taşıma hizmeti karşılığında gemi şirketine ödenen ücret.
23. Belirli kamu hizmetlerinden yararlanan kişilerin veya kamu işlemlerini yapanların ödedikleri para.

GÜMRÜK BULMACASI ÇÖZÜMÜ

Hazırlayan: Sebahattin KUŞ - Gümrük Uzmanı - skus@gumruk.gov.tr

Unsped Group

Havayolu Kargo

Karayolu
Taşımacılık Hizmetleri

Türkiye Dahilindeki
Tüm Adreslere
Ulaşım Dağıtım

11.500 m2 Gümrüksüz
6.600 m2 Gümrüklü
Depolar

22 İde Gümrük
Müşavirliği

Deniz ve Hava Nakliyyede
Komple ve Parsiyel
Forwarder Hizmeti

3.500'ü Aşkın
Yetişmiş Personel

UNSPED PAKET SERVİSİ KIBRIS ŞTİ.LTD.
Taşkınköy Mah.Dr.Fazıl Küçük Bulvarı
D469 Lefkoşe

UNSPED GROUP SRL.
Sediul SOCIAL: Arad, STR ABRUD,NR 3,
ROMANYA

UNSPED GROUP
Haskova şehri sok. Preslav 24 K4
BULGARİSTAN
UNSPED GROUP
OTTO HAHN-STR.5 HALLE A34123
KASSEL/ALMANYA

İSTANBUL MERKEZ
Ambarlar Cad. 6/B Blok 34015 Zeytinburnu / İstanbul
Tel : +90 212 413 22 22 Fax : +90 212 414 02 00
<http://www.unsped.eu>
<http://www.ups.com.tr>